

CON HOANG

Tiểu thuyết

LÊ HỒNG NGUYÊN

AMUN[®] NXB HỘI NHÀ VĂN

Table of Contents

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28

29

30

Mục lục

I

Tôi là một đứa con hoang.

Kỳ lạ, biết bao điều xảy ra, như một định mệnh, mãi tới đêm đầu năm Vạn hộ ng hoang đau khổ ấy, tạo hóa mới quyết định một sinh linh bé nhỏ là tôi được cứu thành, lớn dần trong bụng mẹ. Cảm ơn mẹ đã dũng cảm cho tôi làm người dù đời tôi, cũng như mẹ và cùng mẹ chịu biết bao đau khổ, thất p hèn.

Tôi - đứa con hoang, nhìn chúng bạn có bố mà thèm. Tôi thèm lắm những buổi chiều từ trường mầm non trở về nhà được bố bế bồng, công kênh trên vai bi bố riu rít suốt dọc đường. Tôi đã m đuôi nhìn bố con thắ ng bạn, trông thấy nhau từ xa, họ mừng quỳnh, khi tới gần, người cha giang rộng vòng tay nhắ c bồng con lên hôn chiu chít. Tôi chúm miệng nói nhỏ một mình, bố, bố, bố ơi! Chẳng ai biết điều này. Nhưng mẹ tôi rất hiểu.

Trưa tháng Mười, mùa gặt, bếp nhà ai cũng đỏ lửa, khói rom tươi đen kịt mịt mừng phá đầ y sân đầ y ngõ. Tôi tha thần một mình bắ t chuôn chuôn kim đang sươi nắ ng xập xoè ở bờ dậu. Lũ học trò tan học xúm quanh tôi, đưa bẹo má, đưa xoa đầ u, đưa nhìn soi mói, đưa thì thầ m vào tai tôi:

- Mẹ mày là đồ ẻ chữa hoang, chạy về ẻ bảo mẹ mày đi, ra đây bọn tao cho kẹo.

Tôi sung sướng chạy nhanh vào nhà. Mẹ lúi húi trong khói bếp um tùm. Tôi om, tôi chỉ nhìn thấy mờ mờ bóng mẹ đang thổi lửa. Tôi hớn hử bắ c loa tay nói thật to với mẹ để đám học trò ngoài đường cùng nghe thấy, đám học trò cũng đồ ẻng thanh hét át cả tiếng tôi:

- Cô Thắm chữa hoang...

Tôi vọt chạy ra đường. Gió heo may. Bụi đường trắng xóa xộc vào mắt, mũi, khiến tôi ho sặc sụa. Mẹ tôi bỏ chững chạy sau:

- Cha tổ sư bố đưa nào bảo bà chữa hoang. Tổ sư bố chúng mày, chúng mày tưởng chúng mày đẹp đẽ lắm hả. Bụng chúng mày thối như cứt ấy. Bà chữa hoang bà đẻ ra ông Hoàng bà Quận nghe chưa quân mắt dạy...

Đôi mắt mẹ nảy lửa, nhưng khi nhìn xéo sang tôi ánh mắt ấy dịu lại. Bé tôi vào nhà, mẹ tắm rửa, thay quần áo mới cho tôi.

Thế là tôi có tên Hoàng từ hôm đó. Và sau này, tôi có thêm em gái, nó tên là Quận. Ông Hoàng bà Quận. Quận xấu số, sinh ra không có hậu môn, mắt ngay từ khi chưa kịp tròn tháng tuổi. Mẹ tôi thương em, đến bây giờ, mỗi bận nhắc đến, mẹ vẫn đau.

2

Trong con mắt mọi người, mẹ tôi là loại đàn bà hư hỏng. Người ta miệt thị, khinh bỉ mẹ. Hơn một lần tôi đã bắt gặp người ta thỏa sức nhỏ to bới vết vật lông giễu cười chửi rửa mẹ tôi bằng những ngôn từ tục tã n thô bỉ. Người ta không ngại ngùng khi nhìn thấy sự hiện diện của tôi. Mà ngược lại, sự hiện diện của tôi những lúc ấy càng khiêu khích người ta bàn tán về mẹ rôm rả hơn. Người ta vô tâm, bắt nạt với trẻ con. Người ta làm tôi đau đớn. Đau đớn, thương mẹ nhưng tuổi còn quá nhỏ, tôi chưa có bản lĩnh để bênh vực, để bảo vệ được mẹ. Tôi đứng đó, tai ù đi, mặt cúi gằm tái nhợt, toàn thân run, tim đập rất mạnh.

Tôi chạy nhanh về nhà, lòng tức giận sôi sùng sục:

- Mẹ tôi không chữa hoang. Mẹ tôi không chữa hoang. Chẳng có người đàn ông vụng trộm nào hết, tôi là quả trứng vàng trứng bạc mẹ tự cho vào bụng ấp ủ chín tháng mười ngày. Vết và lấm mẹ mới sinh được ra tôi. Tôi là cục vàng của mẹ.

Nhìn thấy mẹ đang ngơ i khâu áo, tôi dừng lại, đứng nép vào gốc cây cho mẹ không nhìn thấy. Thở một hơi thật sâu cho lòng bớt nôn nao tôi mới chạy tới, ùa vào lòng mẹ. Trong vòng tay của mẹ, lòng tôi lại trào lên xúc động không nói nên lời. Tôi yêu mẹ.

Tôi không bao giờ kể lại những chuyện tôi nghe thấy và những chuyện tương tự như thế với mẹ.

3

Mẹ tôi là một người con gái ngoan nhưng bị cuộc đời xô đẩy.

Cuộc đời xô đẩy mẹ tôi bằng một buổi chiều như mọi buổi chiều bình thường trên thế gian này. Một buổi chiều hoàng hôn trải rộng. Một đám cưới của người anh họ. Chú rể là anh bộ đội thời chiến, tranh thủ mấy ngày nghỉ phép cưới cô giáo làng. Tiếng đàn ghi ta hòa lời ca của những anh bộ đội. Tiếng hát của mẹ tôi trong treo ngọt ngào. Vẻ đẹp của mẹ tôi nổi trội giữa bao người. Áo dài duyên dáng thướt tha. Xúc pháo hồng xao xác dưới chân. Không gian thơm mùi thuốc pháo. Mẹ tôi hát, hát cùng anh bộ đội. Mẹ tôi đang yêu. Mẹ tôi yêu Hạnh. Mẹ hát như mơ. Mơ về tuổi thơ, ở đó có anh. Có những cánh đồng, ruộng mía nương dâu. Có con đê làng đẹp như dải lụa. Có anh có em, tình yêu chớm nở. Nụ hôn chưa kịp, đã vội chia xa...

Mẹ hát như say... Mẹ hát xong rồi, đám cưới chưa tan, bỗng dung mẹ chạy. Mẹ chạy như mơ. Mẹ chạy chân trần, chạy như thôi miên, chạy như bị đuổi. Đường bãi hiện ra, nhãn rộ hoa vàng. Bãi ngô bạt ngàn, xanh như những đoàn quân trùng trùng điệp điệp. Gió ù vù vù vút vút. Sông Hồng ào ào ập ập lên ngực phập phồng đập tung trắng xóa. Gió. Gào. Dạt dào. Cây. Lào xào, thì thào. Mẹ chạy. Con đường cụt, hụt, tụt xuống lòng sông. Mẹ tôi quỳ gối bên bờ:

- Yêu anh. Hạnh ơi, em rất nhớ!

Tình yêu. Nhớ. Âm thanh từ mẹ, âm thầm, da diết. Đập trời mênh mang, cỏ cây sông nước và gió bỗng dung như bùng dậy cùng mẹ, đồng cảnh đồng tình táu lên bản giao hưởng trầm hùng, buồn, nhớ, thương, da diết yêu đương.

Mẹ ngửa mặt lên trời, giang rộng đôi tay như đôi cánh, duỗi nắ`m trên bờ bãi nâu mịn phù sa. Mắ`m cỏ ấ`u, non, mề`m, nhọn lâm xâm làn da mỏng. Tinh ngộ và si mê. Si mê và hoang tưởng. Gương mặt mẹ rạng rỡ, thân thể mẹ căng đầ`y, mẹ ôm chặt lờ`ng ngực, khe khẽ âm thắ`m mơ ước, đắ`m say...

Có tiế`ng sột soạt phía ruộng ngô làm mẹ giậ`t mình. Thề` là tinh con mơ. Con mơ hoang đại ban chiề`u. Mẹ tắ`n ngắ`n. Dòng sông vừa mới đây, hồ`ng hào và lộng lẫy, sao giờ lại đen ngòm như mực, bắ`t động vô hồ`n như một cái xác khô`ng lờ`? Gió rười rượi dạt dào sao bỗng dưng trở nên cay nghiệt chích những mũi kim lạnh buố`t số`ng lung?

Mẹ kéo nghiêng tà áo che sườn, trườn mình vào bãi ngô trớ`n lạnh. Bãi ngô xanh rủ lá ấ`u sắ`u chả khác gì một đoàn quân thắ`t trận. Chóp lóe lên, rách trời, mẹ nhìn rõ mẹ không mặc áo quắ`n. “Sao mình lại thề` này nhi?!” “Xẹt”, một tiế`ng sét inh tai đáp lại. Mẹ sợ hãi túm chặt những cây ngô. Hoảng sợ: “Trời ơi, ai đã đưa mình đế`n đây? Tại sao mình lại ở đây? Tại sao mình lại ở truồ`ng?”

Mưa. Lúa thừa những hạt lạnh đậu trên lá ngô thô ráp. Những chiế`c lá ngô ram ráp, lông tơ dày, trắ`ng như những sợi tóc bạc.

Mưa tạnh. Mẹ đứng lên phủi đắ`m bản trên chiế`c áo trong tay. Những chiế`c lá ngô như những bàn tay ram ráp quệt vào mặt mẹ. Mẹ quờ quạng đi. Mẹ gạt những chiế`c lá ngô sắ`c cho khỏi cửa vào mặt mẹ. Mẹ bơi trong ruộng ngô để về` nhà.

- Em...!

- Ma!

Mẹ kêu lên và cắ`m đầ`u cắ`m cổ chạy. Bãi ngô rậm như rừng. Những cây ngô rần rạt gãy dưới chân mẹ. Lá ngô như lưỡi mác cửa

vào mặt mẹ. Tô' i mảy tô' i mặt, mẹ không còn xác định được đâu là đích là bờ. Mẹ chạy ngoắ' n ngoèo như trèo đèo lội suô' i. Mệt đứt hơi, mẹ dừng lại, vịn vào cây để thở. Trời, một bóng đen như con hổ chồ' m tới vô' mẹ. Mẹ há miệng hít một hơi thật sâu, chưa kịp hết, con hổ đã ôm trọn mẹ trong lòng, cái miệng nó ngậm trọn môi của mẹ. Mẹ ra sức vẫy vùng, đập, đá' m, đá trong kiệt sức và vô vọng.

Đêm. Buông lơi. Buông xuôi. Thú dữ điên cuồng ôm chặt mẹ, bọc kín mẹ, ranh mãnh hiên ngang xé toạc, xộc vào. Mẹ đau đớn. Mẹ tuyệt vọng:

- Hạnh ơi cứu em! Cứu em với Hạnh ơi!

Thú dữ cá' t lên lời. Giọng khan đặc, dữ dắ' n:

- Em quên cái thắ' ng Hạnh đó đi!

Mẹ rì rỉ khóc. Tiế' ng khóc của mẹ yế' u ớt, mảnh hơn cả tiế' ng mèo hen sắ' p chề' t.

- Hạnh ơi cứu em!

Tùng tảng mây đen sừng sững che tô' i khoảng trời. Đàn chim lộn nhao nhao ẹc ẹc ẹc ẹc, khạc, khạc khạc khạc, như chực khạc những cục máu đen vương trong cuố' ng họng tọng thẳng vào mặt mẹ. Ôi, mẹ của tôi. Còn gì nữa đâu, thiế' u nữ tuổi trăng tròn.

Tiế' ng hát đờ' ng dao của trẻ trâu hôm nào trêu anh Hải còm:
“Hai vợ chồ' ng, chông vợ hài, lắ' y cái gai cài lỗ đít,...” ù ù bên tai mẹ. Nước mắ' t từa tuôn thũng đuôi mắ' t, sũng ướt thái dương, đầ' m đĩa mái tóc. Nước mắ' t khô để lại vắ' ng thái dương sạn cát, mái tóc bê' t như một tảng bánh đa kê. Mắ' t mẹ ráo hoảnh. Mẹ không dám nghĩ tới về' nhà. Không dám nghĩ đê' n ngày mai. Mẹ chẳng nghĩ gì cả. Mẹ không còn sức. Mẹ nghĩ tới Hạnh người yêu của mẹ. Nước mắ' t lại từa

ra, bất lực, mẹ chửi thê, mẹ chửi căm trong trí não. Mẹ chửi cái thằng chó đểu đang nằm bên cạnh mẹ mà mẹ chưa nhìn rõ mặt. Mẹ chửi, đồ quái vật ăn cướp xác thịt tao. Mày ăn cướp xác thịt tao, đê ngừ hãm hại tao cũng chỉ như con chó con mèo mà thôi. Người ta có nhau cho nhau là ở cái tình cái dạ cái lòng, mày làm sao chiếm được cái dạ cái lòng của tao, mày chỉ là con chó động đực, con quái vật cướp giật ban đêm. Mày đâu phải là con người, mày đâu biết giá trị cái điếu ả y với con người, người với người người yêu nhau cho nhau, trao nhau, hiến dâng tự nguyện. Mày tưởng tao mấ t ư? Không đâu! Chỉ là một tai nạn. Một tai nạn bất ngờ. Một vết thương dù đau rồi cũng sẽ lành. Mày không cướp được sự diệu kỳ của tình yêu trinh trấ ng thiêng liêng đáng giá ngàn vàng của tao đâu, đồ súc sinh ạ!

Ngôn ngữ căm trong đầ u mẹ như đầ u trút thêm vào ngọn lửa căm thù đang bốc trong chính lòng mẹ. Mẹ nhồm lên, ngó thật gần cái khố i đen đang nằm vật dưới đám cây ngô gãy nát ngáy gừ gừ. Mẹ căng mắ t nhìn. Mẹ trố mắ t, mẹ nhận ra, con quái vật biết nói tiế ng Việt có tên gọi là Mã. Thật không thể tin nổi. Mẹ bạo dạn dùng tay xoa lên mặt hắ n xem có phải kẻ nào đeo mặt nạ giả danh là Mã để chiếm đoạt mẹ, giấ u tung tích. Nhưng không, chẳng có mặt nạ nào đeo trên mặt hắ n. Đó chính là cái bộ mặt thật của tên cán bộ. Ông ta trầ n trụi không áo quầ n viên mãn hả hê ngáy gừ gừ. Trong khi những chàng trai và bao cô gái như Hạnh, như các anh các chị đang ở chiế n trường bom đạn chiế n đấ u hy sinh. Những người ra trận gửi chính quyề n hậu phương những người mẹ, những người em gái... Vậy mà, bọn râu xanh dê cụ ở lại làng bắ t nạt đàn bà, hãm hiế p con gái. Không lẽ cứ cam chịu để chúng ăn hiế p hế t người này đế n người khác hay sao? Tá t thấy đàn bà vẫn cứ phải chịu cảnh chị Dậu của nhà văn Ngô Tá t Tô hay sao? Không! Ngày mai, nhắ t định ngày mai mẹ sẽ tô cáo, vạch trầ n bộ mặt thật của hắ n trước bàn dân thiên hạ. Mẹ sẽ làm đơn tô cáo gửi lên huyện!

Lòng an ủi lòng vậy thôi, chứ, dù chỉ là một cô gái mười sáu tuổi nhưng mẹ cũng đủ hiểu đủ biết chứ. Mẹ biết chân lý thuộc về kẻ mạnh. Tô cáo. Nhân chứng đâu, bả`ng chứng đâu, ai sẽ tin mẹ khi mà hệ tư tưởng phong kiến hà khắc với phụ nữ vẫn còn đậm trong mỗi người? Chỉ cần mẹ hé lộ, tâm sự với ai đó, việc vỡ lở ra thì chính mẹ sẽ là người bị dân làng tẩy chay, ruồng bỏ trước tiên. Thế hệ trước, các chị như chị Hải, chị Năm, chị My, các chị là nạn nhân của bọn dân tà bỉ ổi này. Bọn chúng đã làm các chị phải sống khổ chế`t cực. Các chị, không ai dám nói lên sự thật. Và xã hội, không ai dám đứng về` phía các chị bảo vệ các chị. Chị My, chị Hải, chị Năm ơi, đến bao giờ phụ nữ mới thực sự được bảo vệ? Đến bao giờ phụ nữ mới thực sự được quyề`n bình đẳng với đàn ông?

Năm ngón tay mẹ lững thững, hững hờ bò lên ngực, lướt qua núm vú, lừ lừ xuô`ng bụng, lầ`n lầ`n tới chỗ á`y nhậ`y nhạ, nham nháp, đau. Năm ngón tay dừng lại ở nơi này. Những ngón tay hờ hững nhậ`c lên áp xuô`ng như người nghệ sĩ buô`n sầ`u mệt mỏi, hờ hững gõ những phím dương câ`m rời rạc. Mặt đấ`t, dưới lưng mẹ, những gồ`c ngô sắ`c nhọn vẫn đang rỉ máu. Những gồ`c ngô sắ`c nhọn đau đón đâm mẹ đau hơn. Mẹ buông nhả chiề`c áo dài màu trắ`ng đang nắ`m chặt trong tay, nó bô`ng bê`nh nở như vòng hoa trắ`ng bên cái xác là mẹ. Mẹ chong mắ`t nhìn sâu bầ`u trời. Đôi mắ`t như đôi mắ`t chế`t chưa có người vuô`t lại. Đôi mắ`t mở to vô`hôn nhưng vẫn nhận ra rắ`ng, dù u ám, trời vẫn sáng hơn mặt đấ`t. Trời sáng hơn mặt đấ`t nhưng trời xa vời vợi, làm sao mẹ có thể đế`n nơi được, làm sao mẹ có thể chạy trồ`n được khỏi mặt đấ`t này? Mẹ có thể chạy đi đâu? Mẹ có thể đế`n với nơi nào? Nơi nào sẽ đón mẹ, nơi nào sẽ giang tay bao bọc, che giấ`u mẹ?

Mẹ úp đôi bàn tay dầy bản lên mặt. Bầ`u trời ơi hãy xám lại đi, hãy đen kịt như tro, và trắng, và sao hãy ngủ quên, hãy ả`n trồ`n hãy chui hế`t vào mây đen kia đi để mọi vật không còn là mọi vật, để cái thân

hình sớng sượng chềnh ênh há hớ c mớ, ngáy gừ gừ kia lẫn tan trong cái tớ i đấ t tớ i trời tớ i lòng đen dạ quý. Và mẹ nữa, mẹ không thấ y mẹ, ai không thấ y ai, khi á y mẹ sẽ bỏ chạy. Mẹ không vào chùa hay cắ t tóc đi tu, mẹ vào mặt trận làm thanh niên xung phong. Mẹ đi tìm Hạnh, ở bên anh, mãi mãi bên anh. Sẽ là, mãi mãi bên anh...

Tên Mã vẫn thản nhiên ngáy đê u. Mẹ lê dầ n thân xác tới mép sông. Sông mênh mông như biển cả và đen ngòm, thỉnh thoảng bên kia sông đấ t lở xuố ng dòng nghe như tiế ng cá kình quẩ y. Gió từ nơi rấ t xa, cuồ n cuộn từng cơn, từng cơn ùa về , hun hút hú ngờ như tiế ng khóc ai oán của những oan hồ n. Trong thỉnh không gió lộng sông dài, thắ ng thớ t đan xen cánh chim đơn chiế c lạc chồ n về , cắ t tiế ng kêu buồ n thảm. Mẹ thấ y sợ, thấ y cô đơn, cô đơn hơn con chim kia khóc kêu lạc tổ, yế u mê m hơn chiế c lá trong bão giông. Chợt nhớ về bà, mẹ xoay người về phía đấ t liề n, những cây phi lao đơn chiế c bên bờ ruộng dựng đứng những lá kim quật gió. Thảo mộc hoang vu cúi gục đầ u bạt ngàn rì rầ m như những con chiền tâm huyế t nguyện câ u. Đêm hôm không biế t con đi đâu, ở nhà, bà một mình một bóng lo lắ ng ngóng đợi con... Mẹ rùng mình sợ chế t. “Ta phải về , ta phải về thôi”.

Nhưng, mẹ vừa chạy chưa được nửa bước, tiế ng đàn ông ô m ô m như tiế ng lão Đại Hải⁽¹⁾ bật lên:

- Này. Cứ thề em đi?

Mẹ giật thột. Sững lại. Đồ quý. Mã chìa cho mẹ chiế c áo con, trong màn đêm đen tớ i cái áo con quấ n vòng quanh chiế c áo dài giớ ng như một búi vỏ bào. Vẫn chưa hế t bủn nhủn chân tay vì sợ, mẹ giật lắ y mở áo quầ n, lẫn trong bãi ngô, lầ n lượt mặc quầ n, xỏ áo, cài từng khuy.

Bãi ngô xanh lục lưỡng như đoàn quân chờ lệnh, rì rào. Mẹ căng thẳng bước từng bước giữa những luống ngô. Mồ hôi vã ra, mẹ sợ. Mẹ bước nhanh hơn. Mẹ chạy gằn. Khi vừa cảm giác có vẻ như đã an toàn, mẹ ào chạy. Nhưng Mã nhanh hơn. Mẹ chạy soàn soạt quạt vào lá ngô. Như gà mất trứng, Mã bật dậy, vội vã đuổi theo. Bước chân roàn roạt, đập gục những thân ngô, thanh quản hấn ngân lên tự dưng:

- Em định bỏ tôi ư?

Nhưng mẹ vẫn chạy. Hấn rút gấn khoảng cách rồi vươn người choàng hai tay vô mẹ phía sau lưng, thở, đứng vững, siết chặt và thực mạng. Hùng hục và quăn quật, quăn nát “tiểu đoàn ngô”. Những thân ngô xanh mượt mỡ màng như những chàng lính trẻ măng tơ mơn mớn tuổi dậy thì gục ngã lên nhau tạo thành tấm thảm đệm dưới thân thể mẹ. Mã thô bỉ như con lợn phàm ăn háu đói vục mặt vào chậu cám, tộp, tộp. “Tiểu đội ngô” đau đớn, ứa máu nhựa in dẫu lên thân thể nàng. Những chiếc lá măng tơ ram ráp, những cạnh lá sắc như dao cứa vào cổ vào mặt tên khốn nạn.

- Mẹ ơi cứu con! Mẹ ơi! - Mẹ muốn hét lên nhưng miệng lại câm lặng.

Con lợn no nề hôn hên thở.

Mẹ xộc xệch. Bơ phờ. Rũ rượi. Mẹ khêu u khào bỏ chạy...

- Em là của tôi. Của tôi rồi đây y! - Thứ âm thanh sắc nhọn như mũi dao vút theo nàng, cắ m phập tim nàng.

Mẹ chết đứng, rít qua kẽ răng rắ t nhỏ:

- Thắ ng đê tiện!

Những hạt máu đỏ tươi gieo trên cát. Những giọt máu nhòe loang
lỗ như cánh hoa hồng tàn rụng in trên áo quần nhàu nhĩ. Nhàu nhĩ
mang hình kim, như gai của những bông hồng.

4

Mã.

Mã chủ tịch xã có cái lý lịch ban đầu như sau:

Mười tám tuổi, là dân quân tự vệ, giữ chức xã đội trưởng. Hai mươi tuổi, tòng quân trong chiến dịch Điện Biên, biên chế trong đơn vị chủ lực. Mã chiến đấu dũng cảm, được tặng thưởng huân chương. Thủ trưởng sư đoàn hứa, giải phóng Điện Biên sẽ đề nghị cấp trên phong tặng danh hiệu Anh hùng.

Mã không đẹp. Lùn, tàn nhang to như những con muỗi, đầu đầy mắt. Không phải mắt lươn, đuôi mắt Mã dài tít tận đến thái dương. Mã nói chậm, giọng nhỏ nhưng rất đanh. Hề cười là lộ cả hàm răng trắng, đều như hạt na, trông không hề đều.

Một lần tập trận vượt sông trong đêm, Mã làm mất súng. Sư trưởng muốn dẫn mắt cho Mã bớt kiêu ngạo nên đề nghị kỷ luật. Nào ngờ, hồ sơ cho thấy tội Mã nặng lắm, rất có thể tử hình. Sư trưởng phát hoảng, ông đề nghị đơn vị tìm nhân chứng minh oan, kết hợp xét thành tích chiến đấu cùng quá trình rèn luyện của Mã thì cuối cùng Mã thoát chết, cũng không phải ngờ gì từ. “Đùa với lửa” - sư trưởng hú vía, suýt mất thảnh em. Thế là từ đó tình đệ tử thêm gấn bó keo sơn.

Sư trưởng đến tuổi nghỉ hưu, Mã cũng xin xuất ngũ. Mã trở về làng với lý lịch chói lòa cấp con cháu đỏ chói.

Mã quê Hùng Cường, cái bãi nổi chênh vênh giữa sông Hồng năm nào cũng chịu cảnh nước nhàn chìm tất cả những mái nhà, người người phải dạt vào đê mả c võng dựng lên cơm niêu nước lọ.

Người Hùng Cường dạn dày sông nước ai cũng đỏ au màu da bánh mật.

Mã lấ y vợ. Ở rẻ thành người làng, được câ p trên tiê n cử làm xã đội trưởng, từ đó cú thê Mã tiê n quan, trên nể, dưới tin, ai cũng sợ.

Người làng bảo, Mã đồ đồ n mọc tật gái gú là do đám cán bộ Đội. Đám cán bộ Đội vận áo đai cán từ đâu trớ ng rong cở mở hăm hở đê n làng lập cội lập rễ, cứ đêm đê n là hô hào kêu gọi già trẻ gái trai tập trung sân đình kêu gọi truy tồ những gia đình bà con làng xóm có của ăn của để. Mấ y anh Đội mới qua lớp thoát nạn mù chữ, mặt non, máu gái. Nhìn thấ y gái làng mình mắ t mũi liê n đảo điên, đứng ngồ i không yên, ngứa chân ngứa tay muố n sờ muố n nắ n. Nên sau này, khi Đội rút khỏi làng, dân gian mới có câu “Đội về` Đội dựa vào mông. Đội đi đội để trớ ng đồ`ng ai mang”. Không hiế m những cô gái ngậm bô` hòn uố ng mật cóc tỵ tử, người nhà giả loan tin các cô bị cảm nhập tâm để bịt miệng thê gian. Ngày tháng á y, hàng loạt các cô gái bị đột tử, ngỡ như làng có ma, đêm đêm dân làng đố t vĩa đuồi tà ma, ác quỷ.

Những người đàn bà được Mã chà đạp đầ u tiên phải kể đê n các chị em trong Ban chấ p hành Hội phụ nữ xã. Mười lăm chị, chả chị nào thoát, có chị còn lấ y làm hãnh diện. Nên mới có giai thoại, bà con trong làng gọi chị em trong ban chấ p hành Hội phụ nữ là “Ban chấ p hành Thủ trưởng”.

5

My là một cô gái nghèo cùng trang lứa với những cô gái nghèo “Đội về` Đội dựa vào mông” ấy. Những cô gái thôn quê cuộc sống đơn sơ, ước mơ hạn hẹp, mộc mạc thật thà như củ khoai hạt thóc. My lớn lên trong bầu không khí trong lành của thiên nhiên, dòng sông, bãi bờ`i, với những cánh đồng`ng thẳng cánh cò bay không phải của nhà cô, với những vườn cây, rặng nhãn bên đường, những hiểu biết về cuộc đời, về thế` giới xung quanh có được tự bản năng, thu lượm được từ những buổi đi làm thuê làm mướn, từ câu chuyện bết nhè của ông bố` say. Những cô gái thôn quê, những ước mơ nho nhỏ, ngày nớ`i ngày mong sao đủ cơm ăn, áo mặc, đế`n tuổi hẹn hò có người đế`n ngõ, lấ`y chồ`ng, đó là hạnh phúc lớn nhấ`t của một cuộc đời.

Không chỉ riêng My, mà cả tâ`ng lớp nông dân như cô, những anh Đội về` làng là sự kiện trọng đại đáng nhớ trong đời. Lầ`n đầ`u tiên trong lịch sử, những cô gái con nhà nghèo khó như My được “lên ngôi”, được quan tâm, được ưu đãi. Cán bộ Đội về` làng là cơ hội thay đổi số` phận cô.

Cơ hội thay đổi số` phận My?

Đêm đầ`u tiên bầ`n nông tồ` khổ, trước đông đủ người làng, già trẻ, gái trai, My dám đứng lên cá`t giọng thề thốt khiế`n mọi người phải chăm chú lắ`ng nghe:

- Thưa các anh Đội. Mẹ em đói quá. Bố` em đói quá, đi mò cả ngày được một giỏ tép, không kịp mang về` nhà, ăn số`ng hế`t...

Đội xót xa:

- Khổ quá, trời đầ`t, thề` thì khổ thật.

- ...

- Khổ như vậy là do ai? Do ai em có biết không!

My ngừng nhai gấu áo, oà khóc.

Có tiếng người rỉ tai nhau:

- Cả đời đi làm thuê, được đồng nào thặng bớt nôc rượu bả`ng sạch, có ruộng bao giờ.

Thắm - tên mẹ, ít hơn My vài tuổi thảy khiếp quá, ăn sớ ng nuốt tươi một con tép, hai con tép, ba con tép đã thảy ọe mặt xanh mặt vàng, huống hồ` ăn sớ ng cả một giỏ tép. Hình dung cảnh bớt mẹ My ăn sớ ng một giỏ tép, Thắm lợm giọng, nôn thóc nôn tháo. Mùi mít chín trong dạ dày thơm nức bay khắp sân đình. Mọi người ô` lên nháo nhác. Đội hít hít, hỏi:

- Có chuyện gì thế?

- Báo cáo Đội, con bé nhà tôi thương chị My quá... - Ông Hai giải thích - Nó khóc nghẹn, bữa tôi ăn cái gì nôn hết ra cái này. Khổ quá, xin lỗi, tôi xin lỗi các vị!

- Ai cho phép các vị cho trẻ con đến đây? Đây đâu phải chỗ cho trẻ đến. Các vị rất vô tổ chức.

Ông Đội xuống tận nơi, đưa tay kéo má Thắm:

- Xinh xắn thế này mà hư. Trẻ con, biết gì mà theo đến đây?

Thắm sợ, đái cả ra quần, căm cặp run như con chuột ngập nước len lét nép vào ông Hai.

Ông Hai vội vàng dắt Thắm đứng dậy, về`.

Đường cái quan dậy lên màu sáng nhạt của trăng. Rặng nhẵn từng lùm từng lùm như những túp lều trâm ngâm trên con đường phò phạc. Con đường bọt bọt với đôi bàn chân một trẻ một trung niên đang gặt bước. Cô cháu gái đôi bàn chân non dại dẫm phải những viên sỏi, hòn cuội lộn cộm mặt đường, đau, bàn chân khum nhúm lại sai những bước lò cò. Bác cô bé, người đàn ông trung niên đôi bàn chân dày dạn, viên sỏi hòn cuội co rúm dưới chân ông. Đầm, hồ dâng nước đầy, hương sen thoang thoang trong làn gió. Sao trên trời thỉnh thoảng thả ánh nhìn xa vắng xuống trần gian. Đình làng vốn là cõi thiêng yên ả bình lặng vậy mà đang phải chứng kiến cuộc tập trận đấu khẩu bất lương. Người nhà quê vốn giữ bản sắc “áo rách phải giữ lấy lề”, giờ, họ phải gồng mình lên, tập cho mình không biết xấu hổ, tập cho mình dám xung xung bịa đặt. Và điều này, hẳn chỉ lớp trẻ, những cô gái ngựa non háu đá, bất chấp sự thật, háo danh háo lợi như Mỹ mới nhận nhớ, háo hức mãnh liệt thực hiện. Mỹ không được dạy dỗ học hành, nông nổi, dễ tin. Mỹ chưa có độ từng trải nên chưa có khả năng ngấm ngội để mà hỏi thẹn.

Đội chỉ định Mỹ làm tổ trưởng tổ chuối rế. Mỹ bảo:

- Làm rế là làm như thế nào, em không biết, em sợ lắm.

Anh Đội từ trên dãy ghế chủ tọa xuống tận chỗ Mỹ:

- Có ai làm gì em đâu mà sợ. Em cũng chẳng phải làm gì đâu mà lo. Nhiệm vụ của em là nắm bắt tình hình, khai báo. Nhà nào nhiều vàng nhiều ruộng, nhiều thóc, nhiều trâu, em khai báo cho chúng anh.

- Nhưng nếu người ta làm gì em, em biết làm sao?

“Người ta làm gì em thì em biết làm sao” cái miệng thiêu u nữ mới đáng yêu làm sao, mái tóc đuôi bò, gương mặt khôi nguyên quyết rũ. Trái tim anh Đội giống cái vôi hút bụi thời nay, bất gặp đồ i

tượng, rung lên bần bật. Giữ vẻ bình thản trên gương mặt, nhưng ngôn từ phát ra từ cổ họng anh Đội không giấu nổi những dây ngân rung động:

- Còn có các anh. Không ai được phép làm gì em.

My ỏn ẻn vắn vẻ gấu áo. Sự e thẹn thôn nữ không một diễn viên nào có thể diễn đẹp như hiện thực, và không ngòi bút nào diễn tả nổi khoảnh khắc đẹp từ em. Ánh sáng đèn măng sông soi rõ gương mặt My. Đội đứng xa hơn một khoảng. Hấn muấn đặt bàn tay lên vai em nhưng hấn sợ tập quán, phong tục cổ hủ nhà quê. Hiểu tình đồng nghiệp, một anh cán bộ khác trong Đội xuấn tận nơi “gỡ tình huấn”. Hấn nhè nhẹ vỗ vai My:

- Ngô ì xuấn đi em.

Cuộc họp tan, My cũng được mời ở lại họp riêng cán bộ địa phương, thành viên cội, rễ và Đội.

Nghe nửa câu, nhìn nửa mắ t, Mã nhận ra ngay mọi sự. Mã nghiêm nghị nói với mọi người nhưng mắ t lại nhìn thẳng vào My:

- Cái gì cũng phải có lớp lang trình tự của nó. Mọi việc phải thông qua lãnh đạo địa phương sau mới đế n Đội. Các đồng chí cán bộ Đội sao có thể hiểu địa phương bắ ng chính cán bộ địa phương! Mỗi một địa phương có những đặc thù riêng...

My là cội, rễ, được phân công làm liên lạc đưa đường dẫn lối i cho Đội. My giúp việc cho Mã. My thường xuyên đi công cán đêm. My tham gia học lớp học ban đêm do cán bộ đội làm thầ y dạy.

Đêm thôn quê yên tĩnh. Trăng trầ m ngâm tỏa ánh sáng dịu dàng. Ánh sáng dịu dàng quyện vào mặt đá t dậy lên làn đồng ca da diế t của đêm dài. Trăng dịu dàng. Thanh thoi trắng. Ướt đẫm trắng. Nhờ

trắng, trước gương trắng vạm vật mới thực sự được đối diện với chính mình. Đối diện với chính mình thấy được cái thực chất cốt lõi của chính mình, vạm vật trở nên khiêm tốn, suy tư, khiêm nhường cho đến cùng trở nên thâm nghiêm bí ẩn. Đứng rơm bên những đứng rơm. Mái gianh bên những mái gianh...

Người đi cùng My, anh ta không phải là người nhà quê nên có thể chế giễu My vô duyên vô học. Nhưng có thấy đàn ông nào xa nhà đi với một cô gái trong đêm mà không nảy sinh những ham muốn? Hắn đâu phải đá mà không rung động trước sự hồn nhiên trong sáng trẻ trung của người khác giới!

My vừa đi vừa hát. Anh Đội thắm thì hát theo. Anh ta tung tăng đi sau. Anh ta rộn ràng cùng hát. Anh ta nắm tay My, hôn hoan.

- Mọi chân không, nghỉ một lát đi em?

- Cán bộ ơi! Cán bộ giỏi hơn em cơ mà! Chỉ còn mấy cây số nữa là đến nơi rồi. Cô lên cán bộ ơi!

- Mấy cây số nữa em cho là ít à? Anh là chỉ huy chứ không phải là em. Anh mệt lắm, không thở được nữa rồi!

Trắng nhắm mắt, buông màn mây dày đặc. Đêm tràn ngập bóng tối. Gió lạnh lạnh đượm sương. Anh Đội đuổi mình nằm trên cỏ. My hồn nhiên dừng lại, vỗ vào vai anh:

- Này..!

Đội mở choàng đôi mắt, kéo em xuống lòng mình:

- Nghỉ một chút đi em.

My hát tay anh:

- Không được đâu!
- Thì cứ ngộ`i xuô`ng đây nào.
- Anh thích em mà t`rô`i!

Ánh mắ`t â`y, ngôn ngữ â`y, hành động â`y của Đới với My - cô gái nhà quê chưa đủ chín tạo nên rung động. My thắ`y chắ` khác gì những lời cung nụng của mẹ cha những trưa hè nóng bỏng đi làm thuê nghỉ tạm dưới vòm cây giữa đò`ng hóng gió hay những khi nhỏ tóc sâu cho mẹ. Cha mẹ ngắ`m nhìn con, chợt nhận thắ`y con gái mình lớn lên trông thắ`y thồ`t lời khen. Nhưng hình như âm thanh như dòng điện ngược chiề`u, như liề`u thuồ`c tăng lực, lời của anh Đới lại làm chính anh ta xúc động mạnh.

Anh Đới lại thồ`t lên:

- Trời oi, anh thích em rô`i. Thế` có khổ thân anh không!

My cười khúc khích. Anh ta bế` My, ép mái đầ`u My vào lòng. My e thẹn xắ`u hồ` giống như đứa con gái mới lớn mà người cha vẫn âu yế`m như còn trẻ con. My như con sâu đo, cô` nhòai người ra khỏi vòng tay anh. Nhưng muộn mà t`rô`i.

Những đám mây bô`ng bề`nh. Những đám mây trôi nhanh. Hắ`ng Nga không hé mắ`t. Đêm càng thêm mênh mông.

Chuyện My và cán bộ Đới đã có người trình báo với Mã.

Mã cho người gọi My về` trụ sở để tra hỏi chuyện quan hệ bắ`t chính với cán bộ Đới.

Nhiề`u năm giữ cương vị cán bộ chủ chồ`t, với nhiề`u sáng kiế`n, thành tích, Mã luôn được nhận danh hiệu cán bộ xuắ`t sắ`c của huyện, tỉnh. Năm nào Mã cũng vinh dự báo cáo thành tích trong Đại

hội đại biểu hợp tác xã tiên tiến điển hình của toàn huyện. Mã nói vô rất giỏi, dí dỏm, háp dẫn. Mã là anh lực điền. Bản chất của anh nông dân lực điền là khỏe mạnh, là lao động giỏi, là giàu kinh nghiệm trong sản xuất và giỏi đoán định thiên nhiên. Nhưng, cái hạn chế lớn nhất của Mã là Mã chưa bao giờ được cắp sách tới trường. Thời gian trong quân ngũ Mã cũng có được học. Nhưng Mã biết chữ không nhiều, Mã đọc chữ cũng chưa được thạo. Vì thế, Mã chưa bao giờ viết báo cáo hay đọc duyệt báo cáo. Mã quen phê duyệt bằng mắt thấy tai nghe, bằng cảm nhận trực quan, bằng tất cả những gì phơi bày ra trước mắt, đoán định và dự cảm. Mã ghét văn bản, Mã ghét sự trình bày rườ rĩ rắc rối lê thê.

Mã không bắt My phải viết bản tường trình. Mã đề nghị cô tự kể lại sự việc.

My, cô gái thôn quê chưa đủ trưởng thành để biết buồn nỗi buồn con gái. My thấy việc anh Đội gạ gẫm, đưa cô vào tình thế trai trên gái dưới cũng chỉ như con chó đực với con chó cái, con mèo đực với con mèo cái đến kỳ. Con mèo đực, con chó đực thấy con cái thì ve vãn làm quen rồi thì thản nhiên cười lên con cái giữa thanh thiên ngoài đường làm trò chơi cho bọn trẻ thích thú. Bọn trẻ xúm xít hò hét đánh đuổi, đôi con chó gheo nhau cũng vẫn không rời nhau ra. Anh Đội khác với con chó đực, con mèo đực ở chỗ, anh ta không làm như vậy với My ở chỗ có người. My, giống như con chó cái bị cưỡng bức, bị anh Đội làm chuyện ấy, My chẳng có cảm xúc gì, nên, Mã bắt tường trình, My tuôn tuột kể hết sự tình trình tự.

Mã đập tay xuống bàn:

- Thôi đi! Đồ hư hỏng! Nam nữ thụ thụ bất thân. Con gái đi đêm với một người đàn ông không máu mủ, mặc người ta muốn làm gì mình thì làm. Mất dạy. Bố mẹ cô ngu dốt không biết dạy cô!

Con chim non hờn nhiên cao hứng hót, bất ngờ bị âm thanh từ Mã như tiếng sét sượt mang tai, My thảng thốt sợ. Mã gầm lên như hổ:

- Cô làm ô nhục danh làng! Tôi loại cô ra khỏi cội, rể!

My tái mặt, nước mắt tứa ra, rờn rờn trên bầu má mồm mím. My như chim non mới ra rành sung sướng tập bay, nào ngờ hậu quả lại là giông bão. My run rẩy đưa tay quệt ngang má. Nước mắt nhòe nhoẹt ướt bết những sợi tóc măng tơ chưa ngấm bụi trần.

Mã đập tay xuống bàn:

- Lũ khốn nạn! Nó phá hoại hết cả!

Thái độ phản nộ giận dữ của Mã làm My sợ hãi co rúm lại. Cô chui xuống gầm bàn nhi nhí khóc. Tiếng khóc như giun dế. Tiếng khóc trẻ con bị mẹ đánh, dội lên ký ức trong ông. Ông ngỡ tiếng khóc của My là tiếng khóc của con ông vậy. Mã bỗng thây tội nghiệp! Tội nghiệp con bé, nó sợ quá. Sự sợ hãi của trẻ con như dòng suối làm mát mêm trái tim sứt đá đỏ lửa, mêm như vôi trong lòng ngực người đàn ông là Mã. Mã rời chỗ ngồi tiến đến chỗ em, kéo em chui ra khỏi gầm bàn. Mã dịu dàng in lên đỉnh đầu em một nụ hôn biết lỗi.

My đang lo lắng, sợ hãi, che gương mặt bằng sự cúi gằm, tóc tai lòa xòa không rõ mặt, nụ hôn của Mã đã khiến My thay đổi trạng thái. Không phải trạng thái của một đứa con vừa bị cha đánh mắng, xong, cha lại an ủi, dỗ dành. Mà ngược hẳn, từ trạng thái sợ hãi My chuyển sang e thẹn, ngượng ngùng và rồi rất nhanh cô giữ được thẳng bằng, tự chủ, tắn công. Cô linh hoạt liên tưởng tới người đàn ông là Đội. Cô vợ đứa cả năm, rằng “đàn ông cùng một giuộc, giông nhau cả thôi”. Và rồi, cô bài bản vén mái tóc bên này lộ nửa gương mặt yêu kiều ban nãy mang màu sáp nay đã chuyển sang

hông. Đôi môi My hơi hé nụ, gò má mồm mĩm hông căng mọng. My thể hiện một màn trình diễn rất đàn bà, bài bản và chuyên nghiệp. My trở nên thiếu nữ đến không ngờ. Mã luôn tay vào mó tóc cô ta, hôn lên cổ, hôn khoe mắt rồi lên môi. Nụ hôn nhẹ nhàng, ấm áp, chuyển thể dần dần đẹp như một bài thơ. Mã nghe rõ nhịp đập trái tim trong lồng ngực My. Nhưng Mã không thể biết đó là nhịp đập của con tim hồng hồng, tò mò, lo lắng. My nhắm mắt, thứ nhắm mắt trẻ con chơi trốn tìm, theo dõi, đợi chờ cử chỉ, hành động tiếp theo của người đàn ông là Mã. My dự đoán sau nụ hôn, thế nào Mã cũng sẽ là, sẽ là...

Anh hùng không qua được ả mỹ nhân.

Thời trai non trẻ, Mã bị vẻ đẹp của đàn bà “gái một con” quyến rũ. Vẻ đẹp đàn bà dày dặn đã đưa Mã tới những mê cung những tưởng suốt đời Mã không thể quên được. Vậy mà Mã đã quên. Mã quên được là nhờ kỷ luật sắt của Quân đội. Quân đội là một trường học lớn. Góc tình riêng lo việc lớn kiên quyết loại trừ tư tưởng yếu đuối, ủy mị. Nhưng lúc này đây, dưới mái đình cổ kính thâm niên tĩnh mịch, chỉ có ông với cô gái trẻ là My, Mã thấy lòng lai láng. Hình ảnh người đàn bà xưa lại hiện về xáo động lòng ông. Ký ức trở về, rục rịch và rành mạch. Cô gái đây, My, đánh thức tiềm thức tuổi thanh xuân, làm sống lại tuổi thanh xuân trong con người Mã hiện tại. Mã tự mình, cho phép mình buông thả mình vào những tưởng tượng hồng hồng, và không ngừng chìm trong những mê cung hằng nhật. Sự buông thả của Mã, sự đồng lõa của My làm Mã nổi loạn, phát điên.

Và rồi, có tiếng bước chân người, tiếng cửa đình kéo kẹt mở, ai đó háng giọng đánh tiếng. Mã trở lại bàn làm việc, ra hiệu cho My ngồi xuống ghế đối diện.

6

Lần đầu tiên một cuộc họp nông dân không có My. Mã cũng không có mặt. Mọi người im như thóc vì không còn ai để mà tội. Ngột ngạt, nóng bức. Uể oải. Mệt mỏi. Ông Hai, bác ruột Thắm đứng dậy, bỏ về:

- Tôi nào cũng họp với hành. Tao chỉ muốn nhảy ùm xuống ao cho mát cái người.

Đêm không trăng không gió. Ao chùa như tấm thảm sạm màu, lác đác nụ sen như đèn dầu quên thắp. Hai bác cháu như hai khúc cây biết chạy trên đường. Bác Hai chửi thề:

- Bớ sư, giặc ngày. Không biết bao giờ chúng mới cút khỏi làng cho bà con yên ổn làm ăn!

Bập! Chà, đau quá! Bác Hai vấp phải rễ nổi của cây nhãn cổ thụ bên cổng chùa. Thắm dừng lại, soi đèn bão xuống đất. Ngón chân cái bật móng, ứa máu, bác Hai cúi xuống xuýt xoa, chậm chậm bước từng bước nhói đau. Ánh sáng cập quạng, bước chân cập quạng.

Có tiếng rúc rích, tí toáy như chuột đào hang dưới gốc nhãn cổ thụ. Bác Hai ra hiệu dừng lại, Thắm cũng dừng lại, lắng nghe. Bác Hai với lấy cây đèn trên tay Thắm, rọi:

- Ai làm gì ở đây, hả?

Không có tiếng trả lời.

Bác Hai ranh mãnh, cười:

- Con My với tay Mã! Chúng nó đào hầm...

Bỗng dung ông bật cười, toan hô hoán gọi dân làng, nhưng lại thôi, ông lập tức che mắt cô cháu gái lại, lôi đi xê`nh xêch:

- Đi nhanh lên, hai con chó đấ`y, bậy lấ`m, bần lấ`m cháu ơi.

Thực ra, khi nhận thấ`y có tiế`ng người, tiế`ng bước chân đang rấ`t gầ`n cũng là lúc My và Mã ngắ`m say ly được thầ`n họ chuồ`c cho nhau. Họ coi như không nghe thấ`y tiế`ng người, không nghe thấ`y bước chân ai, họ không nhìn thấ`y ánh đèn mắ`ng sông lúc lấ`c trên đường đang tiế`n về` phía họ. Vì họ đang phiêu diêu. Bắ`t ngờ, một tia sáng vô duyên trờ trên rọi lên thân thể hai người, lộ rõ cái gáy, gương mặt hơi nghiêng của gã đàn ông là Mã đang đề trên thân thể đàn bà. Như cỗ má`y đang cuồ`ng nhiệt hoạt động hế`t cỡ công suấ`t bỗng dung bị ngắ`t điện, Mã, gã đàn ông nằ`m trên thân thể My, mặt nghệt ra, chung hửng, tội nghiệp. My, người đàn bà nằ`m dưới tình tảo hơn, cô nhanh tay kéo ập Mã nằ`m ẹp xuồ`ng thân cô che đậy.

Bác cháu ông Hai đi rồ`i, Mã nhỏ bọt, nghiế`n rắ`ng:

- Mẹ nó, ác! Ác quá!

Bác Hai không nghe thấ`y. Tiế`ng bác Hai vọng lại:

- Bần. Bần hơn chó!

Mã cay cú:

- Trời đánh, tránh miế`ng ắ`n! Mẹ... kiế`p!

Đi được vài chục bước chân, quắ`ng cháu đứng nguyên chỗ, bác Hai quay trở lại, giớ` đèn bão soi cao:

- Hề. Biế`t mặt nhau nhé!

Mã rít kẽ rắ`ng, chỉ mình My nghe thấ`y:

- Màỵ không muố`n yên, ông sẽ cho màỵ biế`t mặt.

Bác Hai hể hả:

- Hi. Thê` là đũ!

Bác Hai phầ`n phậ`t chạy về` phía cháu gái, tới nhà, ông sầ`m sầ`m đậ`p cửa:

- Từ nay không đượ`c cho con Thắ`m đế`n chồ`n ba quân nghe chưa. Có ngày họa đầ`y. Trông con Thắ`m đầ`y. - Nói rồ`i ông quay đi.

Chiế`c đèn bão trên tay ông lúc lắ`c lúc lắ`c như quang gánh không đờ`, nhẹ tênh trên vai người chạy nạn. Ông chạy quay lại, đế`n gồ`c cây nhẫ`n củ`c tắ`m tồ`i để` bắ`t tận tay vậ`ch tận mặt thắ`ng Mã, con My. Nế`u chú`ng nó còn nằ`m đó, ông sẽ hô hoán cho dân làng đang đầ`u tồ` trong đình ùa ra mà` xem.

Ông chạy rắ`t nhanh, đế`n nơi, không thắ`y Mã, không thắ`y My. Đầ`t dưới gồ`c cây nhẫ`n mịn còn ấ`m nóng hơi người. Ông soi rọi xung quanh. Bực mình, ông đậ`p mạnh vào thân cây, cây đánh chân ông đau điề`ng làm vế`t thương ban nắ`y máu lại từa ra. Ông xuýt xoa:

- Mẹ kiế`p!

Đêm hôm ấ`y, đợi mẹ ngủ say, Thắ`m rón rén vào buồ`ng, khe khẽ chồ`t chậ`t cửa. Trong bóng tồ`i lặ`ng thình, đôi mắ`t trẻ mở cắ`ng sáng lên thắ`m thính không gian. Cảm thắ`y thật sự an toàn, Thắ`m rón rén tụt quầ`n, ngồ`i xỏ`m xuồ`ng sàn nhà. Nàng cẩn trọng chầ`m đèn, đưa ngọn đèn xuồ`ng dưới há`ng. Nàng bạo dạn khêu lửa thật to. Nàng dặ`ng rộng hai chân, hồ`i hộp thắ`m khắ`m kỹ cái chồ` ấ`y của mình. Cái chồ` ấ`y mịn màng như của mọi đứ`a trẻ gái tắ`m truồ`ng ao

làng nàng nhìn thấy. Nàng lướt bàn tay vuốt nhẹ chỗ ấy âu yếm. Nàng đứng lên, hai chân khép lại, chỗ ấy cũng khép lại giống như một làn môi. Nàng đặt bàn tay như thể hôn lên chỗ ấy. Chỗ ấy mịn màng xinh xắn hơn bàn tay. Thế là Thắm cúi gằm cúi gằm để đặt môi hôn lên chỗ ấy nhưng không làm sao hôn được. Nàng càng cúi gằm cúi gằm đôi chân càng phải mở ra, khiến chỗ ấy cũng mở rộng hé tở như cái miệng há rộng cho bác sĩ thăm khám vòm họng. Và rồi nàng thấy một cái mầm như cái răng sữa chưa nhú ra khỏi lợi. Cái mầm hồng hồng mềm mềm như mầm đậu nhú lên giữa khe môi. Mầm đậu hồng hồng giấu một cái lỗ nhỏ nhỏ bé tí như đầu tăm nàng nhìn mãi mới thấy. Nàng nhẹ nhàng vén về mầm đậu hồng hồng, cúi gằm, cúi gằm mặt, mở căng đôi mắt để được ngắm nhìn, ngắm nhìn soi mói xem còn có gì ở chỗ này. Cúi mãi cúi mãi và nàng đặt câu hỏi:

- Có cái gì quý giá ở chỗ này mà quan trọng thế nhỉ?

7

Mã gặp Thắm lần đầu và để ý đến cô ngay. Không phải vì Thắm xinh mà vì cô quá giống một người đàn bà mà ông đã từng có chuyện. Cô giống con người đó cả về vóc dáng. Nhưng hình như cô trẻ trung hơn, và hình như cô hiền lành, thánh thiện hơn người đàn bà kia rất nhiều. Sự khác biệt này thật dễ lý giải. Một cô gái được học hành dưới mái trường xã hội chủ nghĩa, được tu dưỡng rèn luyện sống phải có lý tưởng đương nhiên phải khác với tâm thế của một cô gái nông dân lấy chồng giàu và thế là thành bà chủ. Một bà chủ thắm đượm tư tưởng phong kiến, có tí chút lổm bổm học hành. Sự nửa vời ấy tạo nên những bi kịch, mâu thuẫn trong chính con người bà ấy.

Mã là chàng trai mới lớn, kẻ làm thuê cho bà. Bà chủ chưa đến tuổi ba mươi, là gái một con trong giai đoạn vắng chồng...

Mười mấy năm trôi qua, giờ thời thế đã đổi thay, đồng bãi này, mảnh đất này không còn là của bà ấy. Mảnh đất này, đồng bãi này là của hợp tác xã của nhân dân do nhân dân làm chủ. Và Mã, qua rồi thời trai trẻ với ngày tháng đi làm thuê làm mướn. Mã giờ đây đã từng trải qua sinh tử chiến trận lập nhiều chiến công, từng suýt được phong Anh hùng. Mã là cựu chiến binh, là vị lãnh đạo, quản lý hợp tác xã, đại diện nhân dân, Mã là ông chủ.

Trong cuộc tổng động viên sức người đào mương đắp bờ ngăn lũ sông Hồng, Mã ra lệnh, nếu ai không đi đủ ngày công quy định sẽ bị phạt, bị bắt giam. Vì lẽ đó, mẹ ốm, Thắm chưa đến tuổi lao động nhưng hôm nay đi làm để được chấm công thay mẹ, mẹ con cô là nông dân hợp tác xã này do Mã lãnh đạo.

Ruộng bãi quê mình cây đay, ngô lúa tốt tươi, năm nào cũng vậy, cứ đến gần ngày thu hoạch là nước lũ tràn về nhấn chìm tất cả trong biển nước. Lũ sông Hồng tàn phá tan tành chả khác nào miếng ăn đưa gần đến miệng chưa kịp ăn đã bị cướp. Thiên tai, trò đùa ác nghiệt với nông dân.

Phải cứu lấy cây đay. Phải cứu bằng được bãi đay trước khi nó bị nhấn chìm, thối ruỗng. Cứu lấy bãi đay là cứu lấy tem phiếu cứu lấy sự sống của bà con. Mã chủ nhiệm huy động toàn dân trẻ em người già ai không ốm đau đều phải ra đồng tay dao tay liềm ngụp lặn chặt, nhổ, bó, khâu, vác, xếp đay bó bè kéo vào bờ, vớt lên đê. Nước sông Hồng dâng cao quá ngực. Nón mũ đội đầu của bà con là ốc đảo lý tưởng của họ hàng châu chấu, bọ ngựa. Châu chấu, bọ ngựa, lũ côn trùng sợ nước, bầu đầy trên nón nông dân. Đay được cắt, nhổ lên, từng bó từng bó bị nước cuốn ngổn ngang xiên xẹo theo dòng nước. Đê, châu chấu, cào cào hỗn loạn bay chạy đảo điên. Nếu ai để ý sẽ thấy, khác biệt với tất cả đồng loại, loài bọ ngựa không hoảng loạn bay loạn xạ. Bọ ngựa có đôi càng dài sắc như gươm, đứng đỉnh kiên trì đậu trên nón, bám trên ngọn đay trôi bồng bềnh trên mặt nước sông ngâu đỏ.

Cả xã cả làng nhô đay thâm đêm tới trưa. Cơm nắm cơm đùm gọi nhau í ới. Một ngày, hai ngày không làm sao thu hết được những ruộng đay. Những cơn mưa chợt đến chợt đi để lại sự oi ách khó chịu. Những đám lá đay đã bị phát chặt hôm trước trôi lềnh bềnh dưới cái nắng hầm hập bốc mùi tạo thành những bè phân hữu cơ thối ruỗng. Chủ nhiệm Mã lặn lội cùng bà con, nắng tháng Bảy cháy đỏ gương mặt, gai đay cào xước nát bàn tay. Thân thể bao ngày ngâm chìm trong nước sông tái nhợt, bọt bọt, khi lên bờ gặp gió se lại nhìn da ai cũng nhăn nheo teo tóp. Cứ nắng, lại mưa. Những trận mưa rào mùa Vu Lan trắng đất trắng trời, tối mây tối mặt. Nước sông ngùn ngụt dâng cao, trời sầm sập ập tối. Chủ nhiệm Mã đề nghị

bà con ngừng nhỏ đay, nhanh tay thu lượm đay nõi thành bè kéo về bờ đê tập kê t. Chủ nhiệm Mã cùng bà con vật lộn với thiên tai. Ai ai cũng kiên cường chiế n đầ u kéo được hế t toàn bộ số đay đã được thu hoạch vào bờ, vớt, xế p đố ng trên con đê quai.

Xong việc của ngày, quầ n áo tóc tai sũng nước dính vào da, giò mới cảm nhận được cái lạnh, mọi người lục tục ra về , bước chân trầ n quầ n quạt ong ồng nước. Một bà mẹ giật mình thấ y thiế u hai đứa con gái sinh đôi.

- Con tôi! - Người phụ nữ thét lên như tiế ng sét.

Ngay tấ p lự, như mũi tên, bà lao vút về phía sông, nơi dòng lũ đã nhấ n chìm đầ ng bãi, nơi những con đường cũng ngập chìm trong bể nước. Những ngôi nhà những ngọn cây, chòi canh gác nhấ p nhô nhấ p nhô như đám rác giữa bọt ngàn nước đổ mênh mông. Người mẹ lặn ngụp trong hung lũ, tiế ng gọi con thảm thiế t thể lương đườ i dầ n trong chiề u hoang hoải tồ i đen.

Chủ nhiệm cử những chàng trai mệnh danh rái cá đầ t đườ c chèo thuyề n lặn tìm hai em gái. Trời tồ i đen như mực, nước sông cuồ n cuộn cô n cào. Họ tìm cả đêm không thấ y xác hai em.

Sáng. Đội thợ lặn lại tiế p tục kiế m tìm. Người mẹ hôm qua no nước sông tưởng chế t đườ i được bà con cá p cứu kịp thời. Hình như niề m tin con còn số ng, nỗi khao khát được thấ y con đã giúp bà khỏe lại. Bà đi theo thuyề n của đám thanh niên tìm kiế m hai em trên dòng sông đỏ máu cục cầ n. Bà da điế t gọi:

- Các con ơi, mẹ mang nặng đẻ đau, con số ng khôn chế t thiêng con ở chỗ nào nổi lên cho mẹ vớt con về con ơi...

Một bè rong rê u bầ ng bầ nh đi ngang qua.

- Các con ơi, hãy về` với mẹ, về` với mẹ đi con ơi...

Một cành cây to lá còn xanh mơn mớn dập dề`nh dập dề`nh bơi qua mũi con thuyề`n.

- Ba hô`n chín vía con ở chỗ nào nghe tiế`ng mẹ gọi con nổi lên đi để mẹ thấ`y con mẹ vớt con về` với mẹ con ơi.

Một khóm chuô`i hai thân nõn nà nhô lên như cá nhảy vọt giữa dòng trước mặt người mẹ rô`i rấ`t nhanh lao vút theo dòng nước. Như linh cảm mách bảo, người mẹ giấ`ng lấ`y mái chèo trên tay thanh niên, vọt con thuyề`n đuổi theo khóm chuô`i hai thân, chặn lại. Không phải khóm chuô`i hai thân. Đó là xác hai đứa trẻ không còn số`ng vẫn ôm chặt lấ`y nhau trôi theo dòng nước! Người mẹ ném lại mái chèo nhảy tùm xuố`ng nước ôm chặt con. Đám thanh niên cùng thuyề`n và những thuyề`n cùng đi tháp tùng kéo mẹ lên thuyề`n, vớt hai em lên, gương mặt hai em xinh xấ`n. Bụng hai đứa trẻ không hê` có nước. Hai đứa trẻ ché`t rô`i vẫn ôm chặt nhau đế`n mức, về` tới làng, đặt các em bên gô`c nhĩn, người làng cản trọng lầ`n lượt gỡ từng bàn tay, cánh tay... mới rời được hai đứa ra. Miệng hai đứa ộc máu tươi, chảy rònng xuố`ng gô`c cây. Hai đứa trẻ xinh quá, mới mười bô`n tuổi đời.

Chủ nhiệm Mã không khóc, cũng không cười, ông không xin lỗi. Chẳng ai có thể hiểu cái đầ`u gộc của ông chứa bộ não vô tâm vô cảm hay đang nghĩ gì cho bà con hợp tác xã.

Lũ đã rút đi, để lại bãi â`ng ạc phù sa nhão nhoét. Những hàng cây, ngôi nhà khoác áo giáp màu nâu trĩu mái. Hế`t những cơn mưa mùa hạ. Thu. Không còn trắng quầ`ng, trắng tán, chỉ có trắng lạnh lẽo buồ`n vắ`ng vặc. Trắng mừng một, mừng hai. Trắng mười ba mười bô`n. Trắng rắ`m, mười sáu. Đêm trắng thanh tịnh, đêm trắng buồ`n, đêm trắng không ngủ, đêm không trắng, chủ nhiệm Mã một

mình quâ`n xắ`n gồ`i lội bãi phù sa nhão nhòe nhoẹt. Đờ`ng bãi rộng mênh mông âm ướ`t màu nâu đỏ lắ`p lánh ánh trắng suông, chỗ này, đoạn kia lóa sáng như chiế`c gương phản chiế`u lên trời. Đó là những khoảng ruộng trũng, nước sông không kịp ra nguồ`n đong thành ao thành đầ`m. Và có chỗ lũ sóng to ụ phù sa đong cao như đờ`ng gồ.

Đêm. Chủ nhiệm Mã một mình lội ruộng, bì bõm liêu xiêu nhỏ thỏ giữa đờ`ng. Mã lặng lẽ một mình đi trong đêm tìm cho ra kê` sách trĩ thủy sông Hồ`ng. Phù sa đầ`m đìa, nặng trĩu ô`ng quâ`n, bước chân ì ạch nặng nề`. Phù sa như những dắ`u chắ`m than bắ`n chiu` chít trên mặt Mã như những lời than, ai oán của dân làng, dắ`u than khô làm cơ mặt ông cứng lại, mắ`t không chớp được mi. Trắng lạnh lùng lế`nh lảng tràn lên khắ`p bãi bô`i, lắ`p loáng như mắ`t đêm. Kìa, bóng ai nhắ`p nhỏm xa xa, oàm oạp, chang chang như mứ`c ánh trắng vàng. Giữa biển khơi tìm thắ`y kẻ đờ`ng hành, ông lội đế`n gầ`n, thì ra người nông dân hót bùn vun thành luồ`ng dài chia ruộng thành ô, khơi rãnh tạo thành con lạch cho nước chảy thành dòng đặt đắ`ng đơm cá. Mã vỗ đùi, giản đơn thế` mà bao đời không nghĩ ra.

Mùa khô năm ấy, kê` hoạch đào mương làm bô`i, xây cô`ng ba cửa của Mã chủ tịch xã kiêm chủ nhiệm, xã đội trưởng, trở thành một quân lệnh. Một cuộc tổng động viên sức người sức của. Tá`t cả bà con già trẻ gái trai, tuổi từ mười tám đế`n sáu lăm ai cũng phải có nghĩa vụ đóng góp dân công đào mương đắ`p bô`i bảo vệ mùa màng. Ông kêu gọi cả bà con hợp tác xã khác cùng đóng góp tham gia. Bởi công trình mang lợi ích cho toàn khu vực.

Người đầ`u tiên khiêng mai đắ`t khởi công chính là ông. Đảng viên đi trước, làng nước theo sau, ai ai cũng phải đóng góp ít nhắ`t một trăm ngày công. Ai tham gia không đủ ngày công quy định sẽ bị phạt. Ai tham gia làm đêm có chế` độ bô`i dưỡng đặc biệt. Ai đau ô`m, cán bộ y tế` đế`n tận nhà khám kiểm tra sức khỏe. Ai trớ`n, dân

quân tự vệ để n tận nhà đọc lệnh bắt giam, phạt làm nặng hơn hoặc bắt đi cải tạo. Quân lệnh như sơn, trên dưới một lòng theo lệnh cán bộ Mã. Người khen Mã cũng nhiều, người chê Mã cũng không ít. Kẻ căm ghét nói rằng, Mã ác như Tần Thủy Hoàng!

Hàng ngàn dân công già trẻ, gái trai đứng nối nhau tạo thành một đường dây, người đào đất, người nâng miếng đất lên vai người này chuyên vai người kia. Bà con thuộc tầng lớp địa chủ, phú nông đứng dưới nhấc thép đất lên vai tầng lớp trung nông. Đất trên vai trung nông chuyển sang vai bên nông, và cuối cùng tầng lớp cố nông vinh hạnh đặt khúc đất nặng như cái cối đá đập thành bờ bô, con đê phụ cản trở nước sông Hồng mùa lũ, giữ nước sông mùa hạn.

Chủ nhiệm từng là lính trận, huân chương chiến công đầy trên ngực áo. Xuất thân từ hoàn cảnh gia đình bên hàn, Mã vẫn chưa hết ác cảm với những người từng thuộc thành phần địa chủ cường hào ác bá. Bên nông cố nông dầu sao cũng chịu nghèo khổ bao đời, giờ có hợp tác xã để cao bình đẳng bác ái, họ phải được ưu ái hơn. Nên ông xếp theo thứ tự bà con bên, cố nông được đứng ở vị trí trên cao công việc đỡ mệt nhọc. Ngụ ý như vậy nhưng ông đâu có lòng được những ngày gió bắc mưa phùn, đứng trên bờ cao gió đông bắc phần phật rít gào cửa vào da thịt kèm mưa phùn rét tái tê. Ông phát cho bà con những cái áo mưa, gió xô đẩy, thổi lạnh người bà con đứng trên cao trông như những hình nộm phất phơ giữa trời. Những dân công thành phần phú nông trung nông đứng dưới thấp cái gió bị khuất thành ra lại ấm áp, dễ chịu hơn.

Hợp tác xã điểm danh chấm công từng ngày. Cờ đỏ sao vàng, công chào, khẩu hiệu, biểu ngữ, trống chiêng rộn ràng. Không khí công trường vui như ngày hội. Chiều tan học, các em học sinh xếp hàng dài xuống đường diễu hành khắp làng quê hô vang khẩu hiệu

“Toàn Đảng, toàn dân gia sức thi đua làm thủy lợi”; “Thi đua, thi đua”; “Quyết tâm quyết tâm”.

Thắm đi làm thay mẹ. Những người cùng tổ lao động với em, họ vui vẻ nói cười những chuyện không liên can tới mẹ em. Những người ở tổ lân cận, thầy em, họ lại được dịp bàn tán về em về mẹ của em. Không hiểu có phải lần đầu tiên hằng say lao động quá sức mình, Thắm thầy phía bụng dưới đau tức nhẹ. Thắm đâu có buồn tè, mà mỗi khi Thắm nhấc khuôn đất lên vai, hay khi ném xuống, ở chỗ ấy ứa một chút nước âm âm đũng quần giống như tè dầm. Để kiểm tra, Thắm lẳng lặng lội vào ruộng ngô thật xa, nơi em cảm thầy an toàn. Em vén quần, nhìn xuống chỗ kín. Trời ơi, đĩa cạn cá nự bao giờ, máu loang nhòe hai bên đùi, ướt sũng đũng quần lưa đẹn. Không khóc được. Em bình tĩnh bứt một nắm cây nhỏ nõi mọc trong ruộng ngô nhai nhỏ mịn đắp vào chỗ ấy, tháo chiếc khăn đang là quai nón làm băng gạc. Em tập trung thao tác để mức ruộng ngô xanh rậm rạp cỏ dại, con thằn lằn từ đâu chui vào ống quần lúc nào cũng không biết. Đến khi nó rúc rúc vào cặp quần em mới nhận thầy. Nhanh như một tia chớp, giữ giữ ống quần, em chạy bạt mạng như ma đuổi, ngã sõng soài bên bờ ruộng, lịm đi.

- Cô nào đây? Sao lại trở n việc vào đây ngủ thế này! - Thắm mơ màng nghe thầy tiếng người.

Người đàn ông tiển lại gần, nhìn thầy chiếc khăn trên tay Thắm có dính máu hồng, ông ta tùm tùm cười:

- Eo ơi, con gái lớn mà vẫn dùng vải màn vắ t mũ.

Mây từ “vải màn vắ t mũ” làm Thắm tỉnh lại. Cô ngờ i bật dậy, bỏ chạy. Cô chạy vội tới mức không kịp nhận ra con người đó, giọng nói đó là Mã chủ tịch kiêm chủ nhiệm hợp tác xã mình. Ông ta tranh thủ đi thăm đồng bãi cây trồng.

Cô gái chưa kịp nhìn rõ mặt người đàn ông. Nhưng người đàn ông nhìn rõ gương mặt cô gái. Chỉ có điều, cô gái chạy xa rồi, ông mới nhận thấy điều gì rất quen ở cô gái. Mã liền gọi với theo:

- Này, này. Đứng lại. Em ơi! Em gì ơi, có phải em là...

“Có phải em là...”, em là con gái bà chủ của anh ngày xưa! Đúng rồi, đôi mắt! Đôi mắt trẻ thơ. Chính đôi mắt này gần hai mươi năm về trước, trôn trôn nhìn mẹ nó cùng Mã đập đèn, bỗng bèn trên chiếu phản giữa nhà. Chính đôi mắt ấy sáng lên trong màn đêm đen như mực. Đôi mắt ấy trong veo như mắt cú, từ trong buồng ngủ đưa bé bò ra nhà ngoài tìm mẹ. Trong đêm u tịch, đôi mắt trẻ thơ như chiếc đèn pin rơi trong hầm mỏ. Đứa trẻ ê a, nhún nhảy, gật gù theo nhịp đàn ông, đàn bà nằm trên nhau. Khi nó vui thích cười lên thành tiếng, bà chủ mới nhận ra con. Bà xâu hổ ôm nó vào lòng, trùm chiếc áo che mắt nó lại. Bà cho nó bú. Và Mã, Mã nhìn thấy con bé từ khi nó còn đang bò ngoài cửa. Nhưng Mã đang ngủ trên yên ngựa phi nước đại, không thể dừng lại được. Mã không chịu rời bà chủ.

Giờ đây, ánh mắt thân quen từ đôi mắt Thắm như đôi bóng đèn điện ngủ quên trong căn phòng quá khứ bỗng bừng có điện bùng sáng lên. Quá khứ sáng choang, đồ vật thức giấc hiện nguyên hình. Mã xô n xang, xao động.

Mã thở dài, xưa quá khứ bằng những động tác chỉnh lại tư thế chiếc xà cọt đeo bên hông.

Gió sông Hồng ào ạt, bãi ngô non dào dạt xôn xao.

Con bé giờ đã là một thiếu nữ đầy đặn. Một thiếu nữ đầy đặn nhưng đôi mắt vẫn như xưa. Đôi mắt biết nói. Mã vô tình nhìn vào đôi mắt ấy ngỡ như đọc được, thấy được quá khứ của chính mình. Và Mã sợ.

Mã sợ Thắm nhận ra Mã. Một đứa trẻ lên hai cũng có thể biết, cũng có thể nhớ những gì nó nhìn thấy, nó nhìn thấy ông và mẹ nó? Và mẹ nó, ký ức của riêng bà, nhớ lại, nhìn lại, bà nghĩ gì về những việc ấy? Nhớ lại, nghĩ lại, bà có dằn vặt cho rằng đó là vết như bản tươi nhất trong đời không? Còn ông, đương nhiên đó là vết như dai dẳng ám ảnh ông, ngự trị ông đến mức ông không hề hay hay, rung động, ham muốn trước những cô giao liên, y tá xinh đẹp chăm sóc, tình ý với ông trong suốt thời gian ông trong quân ngũ.

Trạng huống con người thật kỳ lạ. Lúc thế này, lúc lại thế kia. Cùng một sự kiện, vừa kịp nhớ lại là tự dừng mặt mũi đỏ phừng phừng vì hổ thẹn, cảm giận chính bản thân mình tại sao lại như thế. Cũng sự kiện ấy, bí mật ấy, có lúc nhớ lại thấy lòng rạo rục lâng lâng.

Mã đã từng ân hận, hổ thẹn với chính mình về cuộc tình với mẹ của Thắm. Mã đã từng tự trừng phạt bằng những kỷ luật hà khắc tự đề ra. Nhưng ái tình là thứ ma mị, đã có một lần thì khó có thể chịu nổi sự nổi loạn của khát khao. Có những lúc ngắm cảnh sinh tình, cơ thể nổi hứng dục cảm, đói khát, ước ao. Thèm một đêm sáng trăng tĩnh mịch lúa chín ngập đường làng, trên cánh đồng mênh mông bát ngát, được cùng người ấy yêu đương. Thèm một tấm phản, gặm chiếc xe bò cái tiển, một đồng lúa mới gặt chắt ngát giữa cánh đồng mông quạnh...

Những người lính chiến cùng doanh trại, nào ai biết những lúc như thế ông đã phải làm gì để trôi đi, để chôn chọi với chính mình. Những lúc buồn, thèm thuốc lá thuốc cào người lính trận có thể xin nhau, sẻ chia cho nhau. Nhưng những nỗi buồn, những góc u tối trong tâm hồn không ai có thể đồng tình, sẻ chia, cho bớt cho ai được. Hơn thế, nếu bị phát hiện rất có thể sẽ bị kỷ luật.

Ngày trở về được như hôm nay, ngẫm lại, một phần có công của người đàn bà ấy. Mã cảm ơn người đàn bà ấy bởi, những kỷ niệm

cuộc tình đã theo Mã, ám ảnh Mã, Mã coi đó là những thước phim là niềm an ủi là món ăn tâm kín của riêng mình. Tự khoái lạc, tự giải tỏa. Mã không hề vướng mắc một chuyện tình cụ thể một con người cụ thể nào trong đơn vị. Mã sạch sẽ cho tới ngày rời quân ngũ.

8

Dù thế nào, tôi vẫn khẳng định, mẹ tôi không phải là con gái người đàn bà từng có chuyện với Mã. Thời gian đã rêu phong chuyện cũ và ông Mã đã nhận nhầm mẹ tôi.

Bà ngoại tôi rất yêu chồng. Nhưng ông ngoại lại khác hẳn trong lòng tình yêu vợ cũ. Đêm tân hôn, bà ngoại không được hưởng niềm hạnh phúc khai hoa kết trái. Để có được giây phút giao hoan hạnh phúc tuyệt trần như bao người con gái đêm đầu tiên chồng vợ, bà ngoại phải dùng mọi mưu mô, thủ đoạn, diễn trò, gian dâm, phù thủy. Một năm. Hai năm. Lại ba năm. Rồi hơn thế nữa. Đã ngẩng đầu khát khao. Bà ngoại khát khao một đêm làm vợ. Cháy bỏng khát khao, tàn người khát khao, niềm ao ước có con, ao ước được làm mẹ lại bùng lên trong lòng bà ngoại. Ngọn lửa ái tình lại bùng cháy lên rên xiết cô đơn, bà ngoại tôi quyết giành cho mình bằng được một đêm... một đêm thụ phấn khai hoa kết trái.

Ông ngoại - người đàn ông xứ Thanh, giỏi bốn ba buôn bán tứ phương. Lần đầu tiên ông đến vùng đất này với tư cách là một du khách bộ hành. Chàng trai lãng tử xứ Thanh đến xứ nhân lòng bị vẻ đẹp của vùng quê đất đai rộng lớn bạt ngàn bãi mía nương dâu hút hồn. Sông Hồng, dòng sông mẹ uốn khúc quanh co, đẹp như một nữ thần. Nữ thần khoác áo choàng lấp lánh kim cương. Bãi bờ i dẻo quánh phù sa. Những bụi cây chằng chịt quấn quýt đan trong nhau rập rờn giai điệu gió. Những vườn nhãn nở bung hoa vàng, đầy đặn tươi thom như trăm ngàn mâm xôi khổng lồ dâng trời đất. Trong ánh hoàng hôn, bầy chim sẻ cánh rộn ràng níu kéo nắng chói lọi, cất tiếng kêu ề ề sà vào tổ trong bãi dâu rậm rạp móm mõi cho con. Chàng trai xứ Thanh mơ mộng đắm mình vẽ những

ước mơ về` đã t mãi tận chiề`u muộn. Hoàng hôn khuấ`t chàng mới giặt mình, phải vào làng tìm nơi ngủ trọ.

Bóng chàng trai liêu xiêu như chiế`c kim bé nhỏ trên con đường mỏng manh như một sợi chỉ dài.

Gió trong làng dữ dội thổi sang sông, mây trên trời như bông. Những đám bông đang quầ`n tụ sum vầ`y bị gió thổi trôi toi bời như bầ`y thiên nga đang trình diễn.

Giữa thiên nhiên tuyệt đẹp thế` này tại sao không thấ`y ai? Tại sao gió không lùa tiế`ng ai đó tới được nơi này dù là tiế`ng trẻ con nô đùa hay tiế`ng bà cụ nhai trầ`u ho sù sù, tiế`ng cãi nhau của những người làm đờ`ng?

Từ trong bóng tồ`i mơn man, tiế`ng của gió trời:

- Em hong lụa trong làng, gió cuố`n. Cho em xin!

Chàng không tin tai mình nghe thấ`y. Chàng không tin mắ`t mình nhìn thấ`y.

- Em hong lụa trong làng, gió cuố`n cho em xin!

E thẹn, ngập ngừng, mảnh mai duyên dáng. Thân xác chàng run rẩy, chàng không sao bình tĩnh lại được. Chàng chưa có cảm giác thế` bao giờ.

Tấ`m lụa vẫn đậu trên thân thể chàng. Nàng ngưng ngưng nhắ`c lại:

- Em hong lụa trong làng, gió cuố`n... cho em xin!

Nàng bạo dạn đầ`n gầ`n, một khoảng cách vừa đủ, gỡ “làn mây” trên thân thể chàng. Một cảm giác bất` thường lan tỏa trong nàng.

Một dòng điện cực mạnh từ tay nàng tỏa nhiệt chạy khắp cơ thể nàng, toàn thân nàng nóng ran, gương mặt nàng bừng đỏ như say rượu. Tai nàng phồng phồng ù đi như là có âm thanh chiêng trống ở bên trong. Nàng như đang đứng trên mặt hồ chứ không phải dưới chân nàng là mặt đất.

Sức mạnh của đàn ông được thể hiện. Những ngọn gió từ sông từ biển từ đất liền từ đồng ruộng từ thảo nguyên mê mông cùng với đất trời quyện vào nhau như tấu lên bản tình ca. Bản tình ca thiêng liêng, một nghi lễ thiêng liêng! Nghi lễ thiêng liêng trường tồn của tổ tông duy trì nòi giống được thực hiện bên dòng sông. Con trai con gái khuôn mặt rạng ngời, đôi mắt chim ưng lóe sáng niềm đam mê âm nhạc. Một nghi lễ thiêng liêng của một cặp thanh xuân rực rỡ.

Khúc khai hoàn ca bản tình ca bất hủ của tạo hóa lúc hào hùng, trầm tư, êm dịu, lúc lặng thinh như nín thở sợ đôi bạn trẻ giật mình.

Con giông. Sự vãn vũ quay cuồng của khí quyển, thổi bùng tấu mọi lụa mềm lót dưới lưng trần đôi tình nhân sau ân ái. Máu đỏ tươi in trên lụa một bông hồng. Bông hồng căng gió, bay cao, kiêu hãnh rỏ những giọt như nụy như hoa trên cát, phù sa, trên màu xanh của lá.

Mọi tình đầu của ông. Tình mãi mãi không phai.

Chín tháng mười ngày, họ sinh được một cậu con trai.

Nhưng buồn thay, người đàn bà thất đày lưng ong mắt đẽ, chiều chuộng, mười lăm sinh con chỉ nuôi được duy nhất cậu con trai đầu lòng. Bà mất trong lăm sinh nở thứ mười.

Người đàn ông bốn ba biết nhìn xa trông rộng chỉ ít năm lập gia thất tại quê vợ trở thành nhân vật giàu có có tiếng trong vùng. Nhiều gia đình danh giá đánh tiếng, gợi ý gả con gái tục huyền cho

ông. Nhưng sự ra đi của người vợ còn quá trẻ đã làm ông chán nản mọi điề`u. Cái chiề`u lộng gió sông Hồ`ng hoàng hôn hế`t nắ`ng; cái ánh nhìn vụng về`, ngỡ ngàng của nàng thiế`u nữ lầ`n đầ`u tiên nhìn thấ`y cơ thể trầ`n trụi của đàn ông; giữa đấ`t trời mênh mông thảo mộc,... ông và nàng nhìn nhau, mê nhau, yêu nhau, bên nhau, ngắ`m vào nhau tan chảy trong nhau giờ đã thành ký ức, thành kỷ niệm bằ`n chắ`c như một lâu đài, cỡi thiềng trong trái tim ông. Ký ức, kỷ niệm, tình yêu, tình nghĩa vợ chồ`ng sâu đậm trong ông, thường trực trong ông, lắ`p lánh, rạo rục khiế`n mọi điề`u nế`u không phải là nàng không phải là mô`i tình đầ`u, không phải là người vợ cả đầ`u trở nên tẻ nhạt vô vị.

Ông thành gà trồ`ng nuôi con. Cậu con trai còn nhỏ, nó câ`n có người mẹ kề` chăm nuôi. Ruộng nhiề`u như bẻ, ông câ`n người đàn bà lo toan đờ`ng áng. Ông lắ`y vợ hai nhưng lại sợ chung đụn`g chuyện vợ chồ`ng với vợ hai. Ông giấ`u nỗi nhớ thương vợ cả bắ`ng những đêm cùng hai con trâu lội ruộng sâu cày thâu đêm tới sáng. Và suố`t đêm, bị ngô rang, hũ rượu treo tay cày, ông nhắ`p từng ngum, nhón từng hạt như lầ`n tràng hạt những mong nỗi nhớ nguôi đi, nhưng nỗi nhớ chỉ càng thêm ấ`m ấ`p lòng. Hế`t hạ đầ`n thu, bãi sông Hồ`ng dẻo quánh phù sa phù hợp với việc trồ`ng hoa màu. Chan chát tiế`ng vô` ông đập đấ`t. Đấ`t bãi phù sa dẻo quánh quỳện vào nhau thành những tảng dẻo dai chắ`c mịn. Chan chát tiế`ng vô` nảy lên đập xuố`ng, ông đập đầ`n tan tơi, nhỏ mịn. Phập, phập lưỡ`i cuố`c sáng loáng, ông chém đấ`t đầ`u ruộng, nơi lưỡ`i cày con trâu không kéo tới. Ông cuố`c, ông đập cho đã đời, cho tan nát trái tim ông... Đấ`t đai, tiề`n bạc, ruộng đờ`ng có nghĩa lý gì khi mà chồ`ng mấ`t vợ, anh mấ`t em, con không có mẹ. Ăn một miế`ng cơm, rạch một đường cày, chang một sân thóc, một ngày nắ`ng, một giờ đổ mưa, đau đầu một lòng nhớ thương vợ cả.

Mùa làm bãi, xong vụ, năm lại năm ông khăn gói lên đường bôn ba với những miền đất lạ, mặc bà hai một mình với bao lo toan công việc.

Buồn thay, người con trai duy nhất, linh diệu của tình yêu, giọt máu duy nhất còn lại của bà cả cũng già từ thế giới ra đi trong một lần mãi chơi bên đầm Vạc.

9

Dù là vợ lẽ nhưng bà ngoại tôi yêu chồng, tình yêu đơn phương trôi tuột thời trai trẻ. Bà ngoại quằn quật tối ngày, vùi khát thềm vào những thâu đêm giã thóc trắng gạo. Biết bao đêm trăng thanh gió mát, sự khêu gọi của vũ trụ, sự khát thềm của sức trẻ, sự đòi hỏi theo chu kỳ trứng rụng xuống tử cung, khao khát “mật” từ chồng như hoa mời gọi ong vào thụ phấn khiến thân thể bà rục lên, các giác quan ứ căng đầy ức chế như muốn trào ra, vỡ tung ra. Máu nóng từ động mạch chủ chảy mạnh trong huyết quản tứa tới ngàn vạn các mao mạch khiến cơ thể bà rạo rục lâng lâng, phía bụng dưới thoi thóp chông chênh. Một này, hai này, hai mươi, một trăm, một ngàn này... Bao nhiêu hấn học trút vào đôi chân dạn chày huỳnh huých. Bà giã gạo. Mồ hôi tứa, như mưa, ruột đau, thối lại. Một-huých, hai - huých. Nhấc chân, hạ xuống. Cái chày nằ m ở đầu kia có cái cối chôn xuống đất t đổ thóc vào, giã. Dưới chân bà, khúc gỗ như một gã đàn ông lãnh cảm mặc cho bà nhấc chân lên đặt chân xuống nhanh hay chậm, nhẹ nhàng hay mạnh mẽ. Bà tức giận chửi thề cái thân cối:

- Đồ khốn nạn!

Cái khúc gỗ nhẵn là thân cối giã gạo dưới chân bà cứ nằ m ì ra thình lạng. Đáp lại sự giận dữ của bà là tiếng chày bình bịch ở đầu kia khúc gỗ. Cái chày bình bịch rơi xuống cối đá chứa đầy thóc. Thóc gạo tức giận, bắn tung tóe ra ngoài.

Chưa bao giờ ông cho bà một cơ hội ngỏ ì gằn, hay gục đầu lên bờ vai ông. Chưa bao giờ ông mở lòng đón nghe những thổ lộ tâm tình. Bà thềm lắ m, dù không phải là ông cũng được. Thềm một bờ vai, thềm một người tin tưởng sẻ chia nỗi niề m.

Việc giã gạo là của đàn bà, nhưng người thợ làm cối vẫn để thân cối dài hơn thân người mục đích là để có thể cùng một lúc nhiều người cùng tham gia giã gạo. Bà từng giã gạo cùng người ở, bà từng giã gạo cùng với mẹ chồng, nhưng ông thì chưa, chưa bao giờ ông ghé một chân đứng bên bà cùng giã gạo. Chưa bao giờ chồng vợ thực sự có nhau, ở bên nhau, chưa bao giờ cùng nhau ngủ chung giường.

Thương thân, trách phận, gạo giã trắng rồi, cối không có thóc, bà dọn chày không. Chày khô không khô, chày kêu cộc cộc. Ông vẫn ngủ yên, không mời không gọi. Này thì, này... Bà chạy vào buồng ngủ của ông, dựng ông dậy, hỏi:

- Ông có coi tôi là vợ của ông không? Tôi cưới xin đàng hoàng chứ không phải tự dung tôi theo về làm con ở cho nhà ông.

Nhưng buồng thay, ông ra bãi ra đồng tự lúc nào bà không hề hay biết. Trên chiếc giường trái chiếu có chỉ có mình cái gối mây. Phủ lên chiếc gối mây đàn là chiếc khăn mỏ quạ - di vật còn lại của người vợ cả.

Bà hai giận dữ tóm lấy cái khăn của người vợ cả quẳng xuống sàn nhà:

- Này thì khăn này, cắt đi! Bà định giữ ông ấy đến bao giờ hả? Ông ấy cũng là chồng của tôi chứ!

Bao ý nghĩ giận dữ người vợ cả của chồng từ đâu ào ạt xuất hiện trong đầu bà hai. Bà ngồi trên giường thờ hồng học như là đang cãi nhau, giận run người. Như là thách thức vong hồn người đã mất, bà hai ôm chiếc gối mây đơm hơi chồng như thể ôm chồng. Bà ngênh ngang ngủ trên chiếc giường trước kia là giường chồng vợ của bà cả. Chiếc giường này được ông coi là vật thiêng chỉ mình ông được nằm lên đó. Bà ôm cái gối của chồng ngủ một giấc dài.

Sáng sớm tinh mơ, ông đi cày về, nghe thấy tiếng ngáy mê m vọng từ buồng, ông toan quát lên là ai cho phép bà được vào trong đó. Nhưng ông nhìn thấy cả tạ thóc thành gạo trắng ngần, đồ đồ ng giữa nhà lại còn sàng sảy sạch bong, ông tâm tấ c:

- Con mẹ này khoẻ thật. Một đêm già trắng tạ gạo!

Ông đánh tiếng:

- Đến giờ này mà vẫn chưa dậy! Thôi tha đàn bà ngủ ngày!

Như kẻ ăn trộm bị bắt quả tang, bà tỉnh giấc ngay nhưng lại vờ như ngái ngủ. Bà nằn nán lại, biết đâu ông sẽ vào buồng hạnh phúc của ông gả n gửi với bà?

Ông ngờ i trệt xuống hiên nhà, vồ vồ cái điếu u cày, chụm miệng rít điếu thuốc lòn, phả khói:

- Bà vào đây làm gì thế? Dậy ra ngoài có cái gì dọn ra ăn đi cho tôi lấy chỗ thay quần áo đây.

Bà nhặt chiếc khăn mở quạ di vật của người vợ cả bị bà ném xuống đất đêm qua lên, phủi sạch và phẳng rồi phủ nó lên chiếc gô i mây như cũ. Bà nằn nán lại ngắ m nghĩa căn phòng, rồi lóp ngóp đi ra ngoài.

Bà xuống bếp sắ p sanh bữa sáng.

Ông bảo:

- Ruộng sâu, bừa kỹ. Dầm mát như lụa. Bà gánh mạ vào mà gieo.

Không thấy dấu hiệu của sự mệt mỏi trên gương mặt ông, bà bạo dạn:

- Mình làm sao thế. Tôi chưa thấy ai gieo mạ hè buổi sáng.

Ông tùm tùm cười, gạt gạt cái tàn đóm:

- Mình vào vạc cỏ bờ, chiề`u gieo. Cả đêm bừa đi bừa lại mỗi thửa ruộng, muọt, mát chân như dẫm trên lụa ...

Bà sắ p mâm cơm đặt cạnh chồ`ng:

- Mình ăn đi cho nóng.

Rít rít má`y hơi điề`u cày, ngửa mặt lên trời, ông thong thả nhả nhả khói, thản nhiên đứng dậy:

- Đi tắ m cái đấ.

Ông vào buồ`ng riêng lắ y quầ`n áo vắ t lên lưng, khép cửa lại.

Ông không phản ứng việc bà tự ý vào buồ`ng, đó là tín hiệu vui. Bà thắ y phắ n chắ n trong lòng. Nghe tiế`ng ông thả gầ`u xuồ`ng giề`ng sâu, kéo nước, tiế`ng giội nước ào ào lên thân thể ông, bà thắ y á`m áp, gầ`n gụi.

Vận bộ đồ` sạch sẽ, mái tóc ướt xanh muọt muọt, ông sáng khoái ngô`i bệt xuồ`ng hiên nhà. Bà xới bát cơm nóng đưa ông, ý chừng vợ chồ`ng ngô`i ăn cùng với nhau. Bà sẽ gắ p thức ăn cho ông, sẽ gỡ xương cá cho ông, nghe ông kể chuyện ruộng đồ`ng, dự định làm ăn sắ p tới. Bà hy vọng và bà ao ước như thế`.

Nhưng ông và cơm, lên tiế`ng:

- Mình ra giặt giúp tôi bộ quầ`n áo.

Bà thắ t vọng, tung hứng đứng dậy, đi về` phía có cái giề`ng, vợ quầ`n áo ướt bê` bết bùn ông vừa thay cho vào rổ, cắ p nách ra câ`u ao giặt giũ. Cái câ`u ao bập bê`nh, sóng ao dập dề`nh những lớp lang.

Lại đêm nữa, những đêm ông trồ`n ngủ, đi cày.

Lại đêm nữa, bà đơn phương vui khát thềm bả`ng trắ`ng đêm giã gạo. Những đêm trăng quê yên tĩnh trải rộng miên man dài. Những đêm giã gạo toát mồ` hôi, gió vừa đủ lạnh thắ`m lỗ chân lông gọi gọi. Những đêm không chịu nổi, bà ôm chặt cái thân cô`i giã gạo, òa khóc cho hả lòng hả dạ, cho bớt tủi nhục cô đơn. Trong đêm, cái khúc gỗ nhẵn làm thân cô`i giã gạo được bào nhẵn vuông tròn mịn màng hiển hiện như một thân thể đàn ông. Tại sao không cho bà được yêu thương, được ôm á`p được giận hờn.

Ý nghĩ mông lung, bà tức tưởi, dùng chân giã gạo. Bà ngồ`i sụp xuố`ng, gục mặt vào khúc gỗ. Nước mắ`t ướt, đầ`m đìa khúc gỗ đóng thể` đàn ông, á`m lên đôi má đàn bà. “Đừng bỏ rơi em..” - bà nắ`m đuối lên khúc gỗ. Mắ`t bà nhắ`m lại như thôi miên trôi trong miề`n hoan lạc. Bàn tay bà đặt lên chỗ á`y. Êm ái yêu thương.

Mãi như vậy sao! Bà tôi yêu chồ`ng. Cứ mãi như vậy sao?

Tháng Ba mưa xuân. Tháng Bảy mưa ngâu, tháng Tám thu tình. Và đêm, lũ mèo vờn đuối nhau ngoài vườn xột xoạt... Những chiế`c lá rong như những chiế`c bình phong nâng niu giấ`c ngủ những bông hoa dong riề`ng đang cựa quậy đón sương. Tiế`ng mèo đực mèo cái rên rĩ nhớ nhau thăm thiế`t gọi như tiế`ng trẻ sơ sinh thèm sữa mẹ làm bà không thể không thôn thức.

Đêm. Ông với trâu vẫn mãi miế`t trên cánh đầ`ng, cày.

Đêm mênh mông, đêm rộng khôn cùng. Ngoại mở cửa sổ ngắ`m đắ`t ngắ`m trời ngắ`m không gian huyề`n bí, ngắ`m không gian không giới hạn với những vì sao xa xôi, những cơn gió mơn man. Bà lắ`ng nghe hế`t thấy bản nhạc của muôn loài côn trùng. Rì rì vô tận vô cùng. Và trăng nữa, lộng lẫy trắng, điệu dàng trắng, ảo ảnh trắng, quyế`n rũ trắng, tình tứ trắng, lộ liễu trắng, khát khao trắng, dịu dàng trắng. Trăng, người tình bé bỏng của đêm, trăng thả tá`m áo

choàng không lơ` lên vạn vật. Vạn vật nhân từ nhuộm một màu trắng. Liễu rủ bóng soi gương trắng. Bụi chuô`i bên bụi chuô`i, cây bên cây tựa vào nhau, va vào nhau vươn những tấ`m lá dài to như tấ`m phản hứng mưa trắng, lế`nh lán trắng, ướt sũng trắng, yêu mê`n trắng.

Nàng bộ ngựa tinh anh, thả mình rơi trên chiế`c lá chuô`i xanh. Trên tàu lá thên thang, nàng bộ ngựa viên mãn gác đôi kiế`m, vểnh mặt lên trời chiêm ngưỡng trắng. Trắng trắng trắng và trắng trắng trắng. Nàng mơ tưởng tới một chàng bộ ngựa. Nàng mơ tưởng có một người tình. Một người tình cùng nàng chiêm ngưỡng trắng, nảy tình trắng, trắng hoa trắng. Nàng bộ ngựa mơ ước có một chàng bộ ngựa dũng mãnh, bờ vai rộng, đôi cánh mượt như nhung. Bộ ngựa nàng mơ mộng nắ`m ép bụng xuô`ng sần, xòe đôi cánh rộng, dựng bờ hông cong vút. Mơ tưởng mơ tưởng, bộ ngựa đắ`m mình trong những mộng mơ.

Và rô`i như một thú hoang tưởng, hoang tưởng linh diệu. Trông kìa, hào hoa phong nhã, hiệp sĩ bộ ngựa từ đâu bay tới, chàng xòe rộng tấ`m áo choàng, nhún bờ vai lịch thiệp cúi chào. Nàng bộ ngựa then thùng e lệ, mắ`t long lanh như thể biế`t mỉm cười.

Du dương gió du dương nhẹ nhẹ, lành lạnh se se nhẹ của sương đêm. Tàu lá chuô`i xanh, tấ`m phản xanh nhung lụa khe khẽ du dương du dương thật khẽ giúp đôi nhân tình đắ`m đuô`i yêu nhau, đan trong nhau, tan trong nhau bay bổng diệu kỳ.

Người đàn bà là ngoại tròn xoe đôi mắ`t căng nhìn. Bộ ngựa đực đê mê như thể lịm, lịm dầ`n. Chàng giang rộng cánh bao phủ nàng, che chở cho nàng, viên mãn, hạnh phúc trên lưng nàng.

Bộ ngựa cái ngắ`t ngắ`t hai cánh mỏng như the cũng giang rộng dưới đôi cánh chàng như thể hai là một.

- Tuyệt quá! - Bà tôi hạnh phúc reo lên.

Nhưng kìa, con bọ ngựa cái hình như lên cơn tức giận. Bọ ngựa đực, hình như chàng bị cảm gió, cứng đờ như cái xác!

Bà thốt lên:

- Đang..., sao lại thế?

Bà quỳ gô i, bàn tay đan vào nhau, hô i hộp đặt dưới cằm:

- Hình như chàng chết. Chết thật rồi!

Bà buồn, thương một con vật bé nhỏ qua đời, như thể nó cùng đồng loại với chính mình.

Chàng bọ ngựa đã yêu, chàng yêu say đắm, yêu hết mình, yêu trọn kiếp, trọn kiếp yêu. Chàng chết, chết trong tư thế yêu dang. Nước mắt trắng đẫm địa càn liễu, nước mắt trắng dẫm trên tàu lá chuôi. Nước mắt trắng chảy dài theo kẽ lá rơi rơi ngấm âm lòng mặt đất. Nước mắt trắng không làm sao thấm ướt được đôi cánh mỏng như the của nàng kia, con bọ ngựa bạc tình.

Bà tự an ủi:

- Nếu phải chết mình cũng sẵn sàng!

Bà thì buồn mà người tình bé bỏng của chàng bọ ngựa lại chẳng hề ủ rũ. Nàng thân nhiên đẩy xác chàng hiệp sĩ ra khỏi tàu lá chuôi, rơi nhẹ không xuống đất và thân nhiên mài kiếm, nàng chau chuốt chỉnh lại đôi cánh mỏng.

Bà rùng mình:

- Chết vì tình mà tình phũ không thương.

Bà trở lại tư thế nằm, ngấm ngội:

- Một ngày nên nghĩa, một đêm nên vợ nên chồng. Nghĩa vợ chồng lớn hơn biển Đông. Bọ ngựa đục chết thảm quá, đơn độc quá!

Từ ô cửa sổ mở, muỗi ngoài vườn thi nhau bay vào phòng, vo ve tìm cách đậu lên thân thể bà đót. Bà quỳ gối trên giường luồn tay qua song cửa sổ khép lại. Song sắt lạnh như bàn tay ai dẫm sương chạm vào bầu vú. Soàn soạt ngoài vườn, tiếng đàn dúi tự tình của các loài. Trăng vục mặt vào đêm cho đêm thêm đen tối. Đêm dày như tro ủ lửa. Đêm như bể che giấu tình chứa chan. Cứ để ngực trần không yếm, bà với chiếc áo bà ba dưới cuối giường, chạy ra khỏi nhà, băng qua xóm làng, đôi chân trần lướt nhẹ, không kịp đau ngọn cỏ, không làm giật mình sự thính mũi thính tai của loài chó. Thiệt tha tình, bộc lộ tình, bà đến với ông.

Trăng tò mò hé mắt nhìn qua màn mây đen. Trăng hắt sáng vừa đủ cho bà thấy ông lom khom cột trâu bên bờ ruộng. Trăng ấn vào đêm cho ông nả m dễ ngủ. Con trâu ợ nhai cỏ, thở phì phò, phe phẩy đuôi, yên ả, vu vơ. Hoa gạo đỏ ken dày dưới gốc gạo. Hoa gạo rụng thắm đỏ cho ông nả m. Màn đêm khép chặt bờ mi cho ông chìm sâu giấc ngủ dài. Tiếng ông ngáy trong đêm, cung thanh cung trầm, nhẹ nhẹ đều đều, đều đều dữ dội, dữ dội như sóng, ào ào, du dương. Êm đều m đêm, đêm. Đêm.

Chạy như bay cả đoạn đường dài, chân bà như muôn khuyu, bà dựa, bám vào thân cây gạo, nén cái hỏn hỏn thở, sợ làm ông giật mình. Thân gạo tua gai như những chiếc đinh. Những chiếc đinh đâm vào da thịt, hằn trên thân thể bà những vết lõm khe khẽ đau.

Tiếng ngáy của ông vang rền như tiếng bể lò rền. Giận dữ, trăng lộ liễu quá nhìn ông. Cái nhìn gắt như nắ ng. Ông vô tình, giấc ngủ say sưa. Bà thấy ngượng và sợ. Bên bờ đê, nhà bên nhà miên man mái gianh trầm lặng dưới trăng sáng. Cây nô i cây những

hàng cây đứng thẳng, lặng cầm u buồ n như mặc niệm. Lũng thũng chân, trĩu buồ n, bà ngược trở về nhà.

Loài chó thính tai như người già khó ngủ, cẩu bản sửa vu vơ. Bàn chân bà như chiếc lá, rơi xuống dòng sông, như trôi, như trôi, trôi qua cánh đồng, mênh mông im ả ng, trôi qua cây gạo. Thân cây cao tận trời tua tủa những cành gầ y guộc như chân tay vươn rộng vươn dài in bóng xuống dòng sông phẳng lặng, bỏ lại sau lưng tiếng ngáy đàn ông thân thuộc thân thương, bỏ lại sau lưng tiếng trâu đập muỗi, tiếng trâu khó nhọc thở dài. Trôi, trôi trôi. Dòng sông trắng nhạt nhẽo buông lơ.

Bà trở về ngô i dưới mái hiên, dựa lưng vào chiếc cột. Trăng sũng lại, vô duyên, sáng bạch như ban ngày. Mồ hôi bịn rịn áo, lưng ngoài nóng những con rôm đố t. Không phải những con rôm, những vết xước gai gạo đâm râm ran trên da thịt nhuồ m mồ hôi khía vào tim ngoài những xót xa. Nước mắt rung rung bập bề nh bên khóe mắt. Nơi cuồ i sâu, cái cuồ i đá giã bèo hiề n lạnh như một chú chó già trung thành, cuộn tròn, ngoan ngoãn lặng im, mặc dưới mặt đất ẩm ướt, những cánh bèo cái xanh xanh lún phún mọc xung quanh. Tiếng côn trùng li ti rít lên như lụa xé, tiếng một già kèn kẹt nghiêng gõ vọng ra từ chiếc cột nhà. Đêm. Đêm. Ngoài lầ n cời mắ y khuy áo phía trên, bầ u vú căng đầ y, núm vú xinh xinh. Mơn man mơn man, mênh mang mênh mang, bồ ng bề nh thiế p ngủ, ngoài mơ giấ c mơ có con, lầ n đầ u tiên đôi môi hồ ng non nót ngậm bầ u vú mẹ. Một cảm giác lâng lâng, hạnh phúc tuyệt trầ n.

Đêm. Mưa tà m tả khiế n ông phải nghỉ cày. Sức mạnh vô biên của sự đồ ng điệu giữa tình cảm và lý trí trong con người bà đã biế n ngoài thành một mũi tên không trọng lượng, và, với tốc độ nhanh hơn ánh sáng, với âm thanh nhẹ hơn gió, đẹp như một thiên thầ n, bà đế n bên ông, trên chiếc sập gụ gian buồ ng.

Đáp lại niềm khát khao của bà là ngôn ngữ lạnh lùng như giáo
mác chém vào đêm:

- Ai? Ai?

Tiếng giáo mác lạnh lùng chứa luồng điện cực mạnh. Ngoại ngữ
vật xuống sàn, đầu va vào cột thóc, lịm đi.

Ông vẫn vô tình, không rời khỏi căn buồng.

Trời gần sáng bỗng dưng bà tỉnh lại.

Quên tất cả rồi, giấc mơ đêm.

Bà đi cấy và ông đi cày.

IO

Đêm - lại là đêm - kẻ đờng lữa với khát vọng ma quỷ, kẻ đờng lữa của dẫ n vật khô đau. Ban ngày, bản năng tình ái, điề u mà Thượng Đê ấ vồ ngực tự đấ c cho rằ ng, đó là sự sung sướng, là niề m hạnh phúc nhấ t Thượng Đê ấ ban tặng con người bị cái thiên thanh bạch nhật, cái bận bịu của sinh tồ n kìm hãm, cản trở. Và đêm. Chính đêm - bản chấ t của sự không minh bạch, bản chấ t của sự tù mù, u ám, đờng lữa xúi giục cái bản năng mà Thượng Đê ấ ban sẵn cho loài người trong bà. Bà chân trầ n đi như bay lướt, không sợ phiề n những hạt sương, không sợ nát những vệt cỏ đê ấ n bên ông.

Đêm như mù phù thủy già đờ ấ ky với ban mai nên nhuố m một màu đen như mực biế n sự số ng thành những mảng khô i vô hờ n, không cho mây hé nửa môi trắng, không cho trời thả một chấ m sao.

Ông - một bóng đen bé nhỏ, trâu - một bóng đen đậm đặc lặ g lặ giữa cánh đờng trờ gồ c rạ không thấ y rõ đầ u là giới hạn giữa đấ t và trời. Hai bóng đen, kẻ trước người sau dìu nhau đấ t, kéo chiế c cày, lưỡi cày sắ c lẹ m xé, rạch những thớ đấ t, mở, lở cong những vòng cung úp ngược.

Bồng vai cày kọt kẹt. Khô i đen trâu sữ ng lại. Ông sữ ng lại, nhìn soi mói cái lưỡi cày. Chà, một búi cỏ bện vào nhau ngăn cản. Ông cúi xuố ng, gỡ, căng, dứt nó ra, giựt, giựt. Lưỡi cày sắ c, ngọt, cứa vào tay ông từa máu. Máu nóng hồi ứ a ra, nhỏ xuố ng lưỡi cày. Đêm. Cái bụi nhùi rom có lửa, ông câ m, huơ huơ. Trong lửa â m, lưỡi cày đượ sáng lên như mắ t giúp ông tìm nhấ t những ngọn cây lá nhọ nô i lẫn trong búi cỏ vo viên lại cho vào miệng, ông nhai đấ p lên vế t thương đàng nhỏ máu. Dừng đê ấ n muời phút, máu ngừng nhỏ, cảm thấ y vế t thương như đã đượ khép lại, ông và trâu lại tiế p tục cày. Trâu

to lớn, chậm rãi những bước chân trên bề mặt ruộng rạ. Trâu kéo lưỡi cày khía vào lòng đất. Ông đi sau tay vịn tay cày, bàn chân bước, lách khe rãnh luống đất đã được cày. Mỗi lần vấp vấp cái dây thừng sờ mũi trâu, bàn chân ông dẫm lên đất ướt, vết thương xót, buồn buồn, nhói nhói đau, xoáy vào lòng ông nỗi mất mát, cô đơn. Ông nhớ vợ, người vợ đầu tiên, tình yêu đích thực của ông. Vợ chồng cơ hàn sống khổ có nhau, yêu nhau, thương nhau, nghĩ cho nhau đi đâu cũng có nhau. Ông nhớ bà, nhớ tình yêu trai trẻ. Ông quên sao được không gian xao xuyến buổi ban chiều thôn nữ giữa trời xanh say gió. Ông nhớ tấm lụa mềm nhuộm màu trinh nữ bay trong giáng chiều trên cánh đồng mênh mang như bất tận. Tuổi trẻ, tình yêu, tình chồng vợ hiện hữu trước mắt ông, từng bước đi theo ông, thắm thì bên tai ông, nâng bước chân ông. Linh cảm và linh thiêng, ông tin rằng dù ở thế giới bên kia, bà vẫn hướng về ông, dõi theo ông, nhớ ông, sẻ chia, lo lắng ân tình.

Bàn tay ông nắm tay cày như nắm bàn tay vợ. Gió thì thắm, giun dế hát ngân nga. Mọi tình đầu chỉ có một mà thôi!

Bất chợt ông đưa mắt nhìn lên bờ, phía góc cây gạo nơi có bó cỏ ông để dành cho trâu ăn khi tạm nghỉ cày, xuất hiện bóng người lơ mơ như mây khói di chuyển trong màn đêm như làn điệu nhập đồng. Ông nghĩ, mắt mình hoa! Ông dừng lại, dụi dụi. Ông căng mắt, chăm chú. Bóng dáng ấy rập rờn rập rờn, thấp thoáng thấp thoáng, như mời như gọi. Ông nhìn về mọi phía, không một vật thể nào di động trong không gian. Bóng dáng kia vẫn say mê màn trình diễn ấn tượng. Bóng dáng kia vẫn cứ rập rờn rập rờn làm ông u mê, làm ông thần thờ, làm ông rạo rục. Đại khờ, hoang tưởng hoang đường, ông cất tiếng gọi:

- Mình ơi!

Bóng nàng gục xuống u buồn.

Đúng là vợ ông rồi! Bỏ trâu bỏ cày, quăn xăn ngấm bùn, chân chạy liêu xiêu, tim ông vang dội:

- Mình ơi! Mình... ơi!

- Mình cũng biết tôi ở ngoài này. Tôi đang nhớ mình!

Ông, kẻ si tình mù quáng. Đêm - mưa phùn thủy lưu manh bệnh hoạn uy quyền biến bà tôi thành con ma tình ái khao khát điên cuồng quên cái gọi là liêm sỉ, tự trọng, không còn biết khái niệm của xâu hổ rị mọ.

Ông tôi nức nở bên nàng:

- Anh thương em, anh thương em lắm...

Không để cho ông nhìn thấy gương mặt mình, bà vực đầu sau gáy ông. Niềm khao khát yêu đương chứa chắt trong bà bấy lâu nay như mồi lửa ủ lâu ngày, như mầm cây trong lớp vỏ rạo rục chực chờ đợi, giờ xuân đã về. Bà quỳ gối, siết chặt vai ông. Bà vực mặt sau gáy ông không rời cho tới khi bàn tay bà lằn lằn cời hết các khuy áo ông, kéo chiếc quăn luôn luôn của ông ra khỏi ông, khi ấy gương mặt bà mới rời chỗ, hời hợt áp môi lên môi lên ngực ông. Bà tháo vát lướt nhẹ tay dưới khe đùi, chạm vào sức nóng. Tro than lâu ngày bùng lên ngọn lửa. Bà đưa tay tìm chỗ ấy nhẹ nhẹ xa xa, đong đưa đong đưa, gằn gằn gụi gụi.

Ông thì thào gọi tên vợ cả - người đàn bà quá cố của ông. Nhưng cũng không vì thế mà cơ thể bà hai không bùng lên khoái cảm tột cùng, nổ tung thành triệu triệu những mảnh vỡ rực hồng tan chảy hòa quyện trong ông để rồi ông trút trọn vẹn tinh túy trong bà, để yên, bất động.

Mồ hôi ông mát mịn, đượm thân thể bà. Viên mãn, toại nguyện. Cứ để thế, mồ hôi ông ngấm vào da thịt, nhiều ngày sau, tới mức cơ thể bốc mùi, bà mới chịu đi tắm.

Tiếng gà gáy bằng lăng mơ hồ từ phía làng vọng lại làm ông giật mình choàng dậy. Sương trời như tấm màn the lờ mờ bóng nhẵn và mái nhà gianh ở phía làng. Khói bếp nhà ai lan trong sương. Hình như trong lúc ngủ, phẫn hồn của con người ra khỏi xác đi chu du nơi nọ nơi kia. Khi xác ngủ dậy, hồn hốt hải chạy về nhập vào xác làm một, đó là lúc ngái ngủ. Ngái ngủ, ông vẫn chưa định hình, chưa đủ tỉnh táo nhận diện mộng hay mơ hay thực những gì đã diễn ra đêm qua. Tinh thần ông hốt hoảng, cứng đờ như người vừa bị mất cả p. Ông nháo nhác nhìn đất nhìn trời. Trời tinh khôi trong veo như mắt trẻ. Ông nhìn về phía ruộng, con trâu bị ông bỏ mặc dưới dòng vai vẫn còn đeo ách. Thùng rọ và cày trâu vẫn quàng cồng phía sau. Cả đêm, mỏi và lạnh, trâu vẫn kiên nhẫn chôn chân ngóng chờ đợi chủ. Thấy ông nhìn, đôi mắt trâu ướt buồn, rướn đôi sừng gập gù như vậy. Thấy trâu, ông như tỉnh lại trở về với thực tại. Ông băng xuống ruộng, chạy về phía nó. Luống cày mấp mô, ruộng cày sệt nước khiến ông loạng choạng chao ngã bên này ngã ngã bên kia. Trâu lo lắng, hồ i hộp nhìn ông. Chưa kịp thật gần, ông đã nhao người vào nó, quàng tay ôm chặt cổ con trâu. Ông nghẹn ngào:

- Mà đợi tao lâu lắm phải không. Xin lỗi đã để mày cả đêm đói chôn chân dưới bùn.

Trâu nghẹn ngào cụp cụp hàng mi cong giầu trong mắt lộ i giàn giữa nước, mũi nó sứt sùi chảy nhớt như người bị cảm cúm.

Thấy bụng bà tôi lùm lùm, ông tròn tròn mắt hỏi:

- Bà làm cái trò gì thế?

- Tôi có chữa.

- Bà chữa với cái cột giường?
- Tôi chữa hoang.
- Bà đi hoang với ai?
- Tôi đi hoang với ông.
- Bà đừng gắ p lủ a bỏ tay người.
- Có chồ `ng thì phải có chữa.
- Nhưng tôi với bà...?
- Ông đi mà hỏi con trâu nhà ông. Nó biế t đầ y.
- Bà đừng có quá quắ t.
- Ông đừng có ác.
- Bà không biế t thề nào là xầ u hồ.
- Có chồ `ng có chữa, chính đắ ng, sao tôi lại phải xầ u hồ?

Ông tôi uầ t giận đắ p đầ u vào cớ t thóc.

Bà tôi khóc kể dài:

- Có ai khổ như tôi không. Có ai nhục nhã như tôi không. Cưới xin đầ ng hoàng chứ có phải là con ở đầ u cơ chứ. Con ở còn đượ c nhận tiề n công. Tôi quầ n quắ t tồ i ngày như trâu như chó. Đem đố ng phò ng cũ ng không có, thoi cũ ng đầ nh. Mang tiề ng lầ y chồ `ng nào đã bao giờ đượ c nắ m kề tay ấ p. Nào đã bao giờ đượ c ông đố ai hoầi đế n cái thân. Đầ n bà lầ i ở cái đầ ra con. Ông tưở ng tôi phải làm cái chuyề n ấ y tôi sung sườ ng lắ m à. Ông ác nó vừa vừa chứ. Cái bự ng của tôi đầ y này, nó là con của ông đầ y. Ông đừng có giả đồ mê muộ i. Ông tĩ nh lại đi. Chị ta chề t rồ i. Chề t là hế t. Ông tưở ng chị ta còn

về được với ông đấ y. Ông hoang tưởng nó vừa vừa thôi! Ông phải có con, có con nớ i dõ ông hiểu chưa!

- Im đi! Đồ` đê tiện!

- Ai là đồ` đê tiện?

- Câm miệng!

Chín tháng mười ngày bà sinh được một bé gái. Bà đặt tên là Thấ m. Sau này bà kể, sở dĩ đặt tên con như vậy là từ câu thơ “Có phải duyên nhau thì thấ m lại. Đờng xanh như lá bạc như vôi”.

Nghĩa vợ chồ ng bắ t nguồ n từ đũa con chung.

Nhưng vớ n sẵn trong mình cung Thiên di, năm lại năm, xong vụ gieo trồ ng, ông lại lên đờng đi bôn ba thiên hạ. Để lại nhà, người đàn bà giàu có, một con, vắ ng chồ ng.

II

Người đàn bà là gái một con, nhiều ruộng nhiều vườn, quanh năm ngày tháng vắng chồng là bà ngoại. Và Mã, chàng thanh niên không phải trai làng. Mã là người làng bãi giữa sông Hồng, được người nhà đưa đến xin làm thuê cho bà ngoại. Mã còn ít tuổi mà trông rắn rỏi lắm. Nước da đỏ màu bánh mật, bờ vai cường tráng tuổi đôi mươi, nổi trội gương mặt là đôi mắt sáng như có lửa.

Bãi giữa cách nhà bà đến mươi cây số đường đi bộ nên bà cho phép chàng trai trong thời gian làm công được ở lại nhà. Mã ngủ ở nhà trên để trông coi trộm cắp. Ngoại ngủ trong gian buồng từng là của ông khi ông có ở nhà.

Mã có sức khỏe, hoạt bát, rất thạo việc nhà nông. Từ ngày đến làm người làm trong nhà, chưa việc gì Mã để bà phải phật ý. Chỉ có điều Mã không biết chữ nên có đưa sổ chằm công cho Mã để Mã tự biết bà đã tự ý tăng công cho Mã rất nhiều thì Mã cũng không biết, không quan tâm, không cảm xúc. Bà rất hài lòng, an tâm tin tưởng tính trung thành, tận tụy của Mã. Chồng đi vắng, không có đàn ông chủ sự trong nhà, nhiều việc bà thân tình tới mức coi Mã như người nhà để tham khảo ý kiến Mã. Mưa dầm thấm lâu. Tình cảm bất ngờ từ lao động, từ những ngôn ngữ chân tình, sẻ chia.

Đêm. Sau một ngày lao động vất vả, no cơm, rượu say, dưới ánh sáng ngọn đèn, chàng trai lực điền có tên Mã đặt lưng xuống giường là chìm vào giấc ngủ. Từ ngày có Mã, đêm đêm tiếng thở, tiếng trở mình, tiếng ngáy hờn nhiên của Mã đã xóa đi sự âm u cô tịch của ngôi nhà, chồng đi vắng mãi, bây giờ ngôi nhà mới có được cái hạnh phúc ấm áp đó. Giờ đây, ngoài đứa con bị bỏ đang tập đi tập nói, ngoại đã có Mã để nói để gọi để chuyện trò.

Mã đang tuổi ăn tuổi ngủ sức lực bẻ gãy sừng trâu. Có những hôm cần phải dậy sớm ra đồng tránh nắng mà chàng trai vẫn say sưa chìm trong giấc ngủ. Ngại quá, bà đi đi lại lại bên giường gọi cũng chẳng được. Giận ư, làm sao mà giận được, chàng trai ngoan ngoãn như một đứa em, một người bạn ít tuổi. Bà thân mật đến gần vỗ vỗ vào vai đánh thức cậu ta. Cậu ta giật mình mở mắt, ánh mắt bé xíu, trong veo thứ ánh sáng như trời xanh qua kẽ lá ngác ngơ như đang mơ, ngoan ngoãn dậy theo bà.

- Nắng lên rồi, em ngủ quên mất, sao chị không gọi em dậy sớm hơn. - Vừa nói chàng trai vừa vén áo quần và vắt trên chiếc ghế tràng kỷ phía đầu giường mặc. Nhìn em, tác phong em, bóng dáng em, bà thấy gần gũi một nhà.

Bà thân mật cảm ơn Mã. Có Mã, ngày lại ngày như phép lạ như nước cuốn trôi thời gian, cuốn trôi những nỗi buồn những ý nghĩ bất hạnh về ông.

Nhưng đêm. Lại là đêm. Thanh vắng cô tịch. Cô tịch dẫn người ta nghĩ ngợi ngẫm sự đời và ngẫm đến bản thân mình sâu đậm. Bà nhẫn nhục, dẻo dai và kiên nhẫn, mưu mô và thủ đoạn, vì lý do chính đáng mà bắt buộc bà phải làm thế. Bà khao khát có con, để được làm mẹ, để không phải chịu câu hát đồng dao “Cây khô không lộc, người độc không con”. Bà không phải là cây khô, bà không phải là kẻ độc.

Có con với chồng, vị thế của bà cũng được đổi thay. Bà không phải như con ở trước đây, bà là vợ là mẹ, mọi sự trong nhà đã được cải thiện, ông cũng bắt đầu cởi mở hơn với bà. Nhưng chuyện ân ái chồng vợ vẫn tuyệt nhiên ông chưa một lần tự nguyện. Mỗi khi thấy ông ôm ấp cưng nựng con, bà đã mìm mình trong hạnh phúc là mẹ, yêu chồng, bà muốn có cơ hội để thật nhiều con cho ông.

Nhưng mơ ước chỉ là mơ ước thôi. Ông đi biền biệt. Bà chẳng thể nào níu giữ được ông.

Đêm. Hình như đêm sinh ra là để giải phóng cái tinh thần thoát khỏi sự giàng buộc thể xác với cuộc sống cộng đồng trên tục. Đêm tự do. Đêm phóng dăng và đêm lãng mạn. Đêm. Sùng sục bùng lên một cách mãnh liệt những ý nghĩ những ham muốn những đòi hỏi những nhu cầu phải được đáp ứng, được giải phóng ngay tức thời.

Cuộn cuộn trong ngoại nỗi nhớ chồng, khao khát ái ân. Nỗi nhớ và ham muốn rùng rục như lửa cháy. Như ruộng hạn như sông cạn khát lũ tràn về.

Đêm. Cái giá lạnh không từ sương từ gió. Cái lạnh thấu xương, buốt đến tận ruột đàn bà có chồng mà như quả phụ.

Đêm. Bà đi vệ sinh phải đi từ chỗ nằm trong buồng, qua gian nhà ngoài có chiếc giường bỏ không, qua gian giữa có kê cái sập gụ mà ở đó Mã đang nằm. Bà nín thở, rón rén bước bước chân nhẹ như cánh hoa hồng. Bà nín lặng tinh bơ không dám nhìn cái thân thể đàn ông đang nhắm mắt ngủ trên chiếc sập gỗ. Bà làm như không nghe thấy tiếng ngáy đàn ông đang rất rên. Nhưng, trăng. Trăng có ý lên vào nhà để trốn cái lạnh của đêm trường. Trăng lách qua khe cửa. Trăng nằm sáng trắng trong nhà. Trăng cột nhà tròn lên gương mặt, trăng lướt nhẹ làn môi, trăng ôm trọn vòm ngực căng đầy hơi thở mạnh của chàng trai tuổi đôi mươi đang say ngủ giấc nồng. Trăng quá đáng. Trăng đã mồi yêu đương lộ liễu đập vào mắt bà. Bà nép sau cánh cửa đứng rình. Bà tiến đến gần hơn, ẩn sau cái cột nhà nơi phía cuối chiếc sập gụ Mã nằm. Trăng chói chang, mắt cậu ta động đập khe khẽ mở nheo nheo giống như là cậu bé lạc trong xứ sở diệu kỳ. Bà giật thột trốn nhanh như điện giật. “Điện giật” đã làm bà va vào thành sập gụ ngã sõng soài nằm vấp ngang trên bụng Mã. Bị bắt quả tang, bà run vì ngượng. Bà bật dậy

đề chạy, nhưng, chao ôi, người đàn ông bùng lên sức mạnh. Anh ta kéo tay bà, giữ bà thật chắc. Tim cậu ta có lửa. Bàn tay cậu ta, cơ thể cậu ta là cả một núi lửa một dòng điện có cường độ cực mạnh lan tỏa và truyền sang bà. Đâu rồi, cương vị một bà chủ? Đâu rồi thân phận kẻ làm thuê? Đâu rồi là chị là em. Đâu rồi đâu rồi tất cả những đâu rồi cuộc sống thường ngày làm ruộng cấy cày? Chỉ còn lại trắng. Đêm trắng. Chỉ còn lại núi lửa, tự do và bùng nổ, đích thực và bản năng. Bản năng đàn bà, bản năng đàn ông, tình yêu và đồng cảm... A men. Xin Chúa tha u hiểu và xá tội cho chúng con những con chiên đau khổ thiệt thòi. Và Thượng Đế tối cao. Thượng Đế sinh ra tất cả thế gian này. Chỉ có Thượng Đế mới tha u hiểu sự không làm chủ được bản thân của chúng sinh trong giây phút. Nhưng xin thưa, Thượng Đế cũng không thể lường hết được sức mạnh vô biên của tinh thần của dự vọng trong mỗi kiếp người.

Bà trở về phòng, một cảm giác lâng lâng khó tả. Giống như một giấc mơ, một cơn ma mị. Nhưng, khi tỉnh lại, trở lại với khuôn mẫu nhận thức đánh giá nhân phẩm con người trong xã hội mà ngoại đang chung sống, bà thấy mình tội lỗi. Tội lỗi, xa u xa. Bà vật vã tự vả n và nguyện rửa bản thân mình. Bà tự hỏi, tại sao lại như thế? Tại sao? Tại sao? Nhiêu năm vắn chông bà nhìn được, chịu được, sao lần này lại lao vào chuyện đó với kẻ ở trong nhà? Ma xui quỷ khiến nhập vào thân xác bà chứ đâu phải tự bà làm vậy? Ngày mai. Ngày mai trời sáng, mặt mũi nào bà dám nhìn cậu ta, quyết lực nào, tư cách nào bà sai khiến cậu ta? Và bà nhận ra rằng sẽ là những hậu quả chua xót nếu như bị ai đó phát hiện. Con thiêu thân mù quáng sa bấp lửa rục hồ ng. Hạnh phúc và khổ đau! Tự do và cạm bẫy!

Sự thật sáng mai không bi đát như bà nghĩ. Sự thật một sáng mai rạng rỡ nắng vàng, khí thế, xông xang hơn mọi sáng mai. Một sáng mai thức dậy, như cô dâu vừa mới qua đêm tân hôn, như chú rể vừa mới nhậm chức làm chông, có cái gì đó rất thiếu tự nhiên, bà và

Mã, cả hai người có cảm giác bô i rô i, trô n nhìn vào mắ t nhau, nhưng bê ngoài mọi công việc vẫn diễn ra như mọi ngày. Ăn sáng xong, Mã đắ t trâu đi cày, bà vác cuố c đi sau. Nhưng hình như chiế c áo bà mặc đẹp hơn hôm qua, cái quai nón cũng mê m mại hơn cái quai nón của ngày hôm qua, mặc dù cái nón vẫn là cái nón á y, chiế c áo vẫn là chiế c áo của mọi ngày bà thường hay mặc. Chỉ ai đố rá t tinh, thật để ý mới nhận ra sự đổi khác này.

Bà tự nhủ nhiề u lâ n, sẽ không bao giờ lặp lại chuyện hôm qua.

Từ không đế n có là rá t khó. Từ một đế n hai là lẽ tự nhiên. Dù bà có quyế t tâm sắ t đá cũng không chố ng lại nổi cái sức mạnh vô biên, cái nhu câ u tá t yế u của con người. Trái tim bà như kẻ đỏi ở gầ n mâm cơm, như kẻ lạnh thắ y đố ng lửa không thể không tự thân nhích lại gầ n. Những thứ ta câ n đang ở trước mắ t, cám dỗ, mòi mọc. Làm sao tìm hãm đượ c! Làm sao thiế u đượ c ái tình?

Và một đêm như thế , chồ ng bà bắ t chợt trở về . Ông gõ cửa không ai nghe. Ông đẩy cửa bước vào. Bắ t gặp, hai con ma ái tình quấ n lắ y nhau không còn biế t đâu là đắ t đâu là trời. Ông đứng sững như trời trồ ng, máu trong người bắ c lửa, giận bùng bùng như muố n nghiề n nát hai tá m thân kia thành đắ t vụn. Nhưng rô i! Nhận ra một thắ ng ở! Một thắ ng ở bắ t lương. Một con đàn bà tá m thương và đê tiện. Ông ném chiế c cô c xuố ng sàn nhà cho có tiế ng độn g! Bỏ qua, ông vào buồ ng, vén màn, hôn lên trán con gái, bịn rịn, lạnh lùng, trá m ngâm, lưu luyế n con, ông đứng dậy, bỏ đi.

Những tưởng đêm hôm đố , ông xuố ng thị xã ngủ trọ, đọi chuyế n tàu sớm hôm sau. Nhưng không, ông trở lại sông Hồ ng, trở lại bãi đồ ng thậm màu phù sa, nơi trời đắ t đã cho ông gặp người con gái của quê hương này, và từ đố , ông gắ n bó yêu thương coi quê hương vợ là quê hương mình. Đứ ng là, tình yêu chỉ có một, ngẫ m lại ông càng thắ y đứ ng. Thế mà nhiề u khi, ông tự trách mình cồ hủ khi

gặp bất cứ người đàn bà nào, dù đẹp đến mấy, đức hạnh bao nhiêu ông cũng thấy không bằng bà cả. Ông không hề ân hận. Ông ngồi thâu đêm ngoài nghĩa địa bên mộ vợ con. Gió sông Hồng trầm mặc, thi thoảng hú hú những tiếng buồn xa xa như hồn ai da diết hỏi ông ở lại. Gục đầu ôm bia mộ, nước mắt ông đậm ướt tên người. “Em và con ở trong anh, ở trong tim anh đây này. Em sống không chết thiêng hãy đi cùng anh, hãy theo anh, anh không thể nào sống thiếu em!”.

Thế là từ đêm ấy, ông ngoại tôi đi mãi, đi mãi, không trở về. Ông trở thành người mất tích. Bà ngoại lấy cái ngày có cái đêm xảy ra sự kiện ấy làm ngày giỗ chôn. Mộ ông là ngôi mộ tượng trưng, không hài cốt nên bọn trẻ trâu không sợ “ma”. Những ngày giỗ, tết, mâm cỗ đặt trên mộ, hương chưa cháy hết, bọn trẻ tranh nhau vô sạch mọi thứ. Hình như bà ngoại cố ý để chúng vô nên lần nào cũng vậy, khấn xong bà về nhà, không trở lại thu đồ, lễ tạ.

I2

Để thay đổi cuộc đời, để cuộc sống bớt tẻ nhạt cô đơn, bà gia nhập đội du kích. Quãng đời làm du kích vào sinh ra tử, chiến công là những sáng kiến, những âm mưu tiêu diệt kẻ thù. Bà tôi chiến đấu ngoan cường, tiêu diệt quân thù không kém đàn ông. Trong những thành tích chiến công ấy, có một chiến công ám ảnh bà, bám theo bà suốt quãng đời còn lại. Dư âm của chiến tranh, ám ảnh của tội lỗi, hồn ma kẻ bị bà giết khiến bà không chỉ hay mơ đêm mà thường xuyên nói mơ cả khi còn thức. Những năm già yếu cuối đời, hồn ma kẻ bị bà giết cứ lừng lững hiện về ngòai đời, đâu đâu đâu tay đôi với bà.

Bà tôi mất rồi, hồn ma vẫn không mất. Hồn ma, chất độc của chiến tranh đã ăn vào cơ thể mẹ tôi, đã trú ẩn trong tâm hồn mẹ tôi, con gái của bà tôi. Mẹ tôi trở về già, ký ức ấy, chất độc ấy, hồn ma ấy ám ảnh mẹ ngày một dữ dội hơn, sâu sắc hơn.

Đêm, người già khó ngủ, lũ mèo gào gọi bạn tình thảm thiết thê lương, trẻ sơ sinh khóc dạ đề nằng nặc canh khuya; ngày, tiếng lao xao trong buổi sớm mai bắt đầu ngày mới, tiếng gà gáy trưa lúa thừa đây đó, tiếng khóc nỉ non trẻ nhà ai trong hoàng hôn nhớ mẹ... Tất cả, tất cả, ngày lại ngày, năm vẫn năm, dậy lên trong mẹ cảm giác buồn xao xác, xót xa. Mẹ bảo ký ức như một thứ dịch vị, người thấy mùi là túa ra, là nhớ lại, là hiện về mới nguyên như là vừa mới xảy ra, như là đang hiện hữu.

Năm ấy Thăm, mẹ tôi lên mười.

Chuyện xảy ra vào một buổi sáng.

Một buổi sáng mặt trời chưa tỉnh ngủ, nhưng bầy chim đã hát loạn trong vườn, làm thức dậy thói quen bản năng con trẻ của Thắm. Thắm quờ tay tìm mẹ để được mẹ yêu, để được ấp ủ, để được gô i đầu tay, để được vỗ về. Thắm thấy bên này, những gô i những chặn như thể người lớn để chặn cho con trẻ sơ sinh khỏi giật mình. Thắm sợ hãi khi nhận ra, hình như suốt đêm ngủ không có mẹ! Thắm run rẩy gọi “Mẹ ơi!”. Không thấy tiếng mẹ trả lời. Thắm bật dậy khỏi giường, bước ra bậu cửa. Ban mai còn vương lớp màng của đêm, lờ mờ nhằng nhằng ảo ảo. Thắm dụi mắt đi quanh nhà tìm mẹ. Thắm đi xuống bếp, dụi dụi đôi mắt, rấm rứt: “Mẹ, mẹ ơi, mẹ đâu rồi...”. Nghe tiếng gọi của con, phản xạ của tình mẫu tử, từ trong chuồng trâu mệt mê man, bà bật dậy ùa ra, ôm con. Tóc tai xũ xượi, vó trâu bám đầy người, trông ngoại như một con ma dại.

Thắm hét to:

- Bà ba bị!

Bà ôm chặt Thắm. Mùi tanh của bùn, mùi tanh của máu bô c ra từ bà ba bị khiến Thắm rùng mình ôm mặt. Bà nghẹn ngào trấn an con:

- Mẹ. Mẹ đây con...

Thắm thấy những vết xước bờ giậu rào mây cào chằng chịt như những con cuồn chiểu hằn trên má bà. Tóc bà sồn lại từng lọn, rôi rôi. Thắm không nhận ra mẹ mình. Gương mặt sợ hãi của con gái khiến ngoại bộc phát thốt lên:

- Tên phản bội khôn kiếp p!... - Bà khóc.

Đứa trẻ hãi quá, thấy mẹ khóc cũng khóc to thành tiếng:

- Mẹ, mẹ ơi, mẹ đâu rồi, hu hu hu.

Ném con dao xuống đống tro tàn, bà ôm chặt con gái:

- Mẹ xin lỗi. Mẹ xin lỗi. Mẹ là mẹ của con thật mà. Đêm qua con gái mẹ ngủ một mình. Mẹ xin lỗi! Mọi chuyện xong rồi. Mẹ xin lỗi, mẹ sẽ không như thế nữa...

Thả m ôm mẹ.

- Hu hu hu. Mẹ bị làm sao thế? Ai đánh mẹ đau thế này! Hu hu hu. Con đi lấy dây xoa cho mẹ.

- Không. Mẹ không sao. Mẹ đi rình bắt ông ba bị, mẹ phải giả vờ giởng ba bị đấy mà...

Hai mẹ con chìm trong giấc ngủ muộn.

Mặt trời xé toạc màn sương đêm mỏng như the tự lúc nào, ánh nắng tuôn trào chứa chan từng ló'i ngõ, hai mẹ con vẫn say ngủ. Tiếng bước chân người nhộn nhịp ngoài đường cùng những tiếng xôn xao náo động, bà ngỡ mình mơ ngủ:

- Khủng khiếp quá.

- Một nhát dao phi trúng yết hầu.

- Phải là tay giết người chuyên nghiệp

- Sao? Ai giết ai? Ai bị giết?

- Lão Hiếu bị giết đêm qua.

- Chập tôi, tôi vẫn nhìn thấy lão trên đường cái cơ mà.

- Chết thì làm sao mà biết trước được.

- Hả n có thù oán với ai nhỉ?

- Thời loạn. Biết ai giết ai bây giờ...
- Chẳng biết ra làm sao nữa. Thật là rùng rợn!
- Chắc Việt Minh nhà mình ra tay. Nghe đồn đâu đó, tay Hiếu làm chỉ điểm.
- Khe khẽ cái mồm thôi. Tội vạ gì đến nhà ông...
- Chẳng lẽ bọn chỉ điểm giết hại nhau?
- Lão Hiếu đã lắm. Hay rình bóp vú đàn bà. Vô phúc quờ quạng phải nữ du kích bị dính chương là cái chắc...

Nữ du kích. Rành mạch từng câu từ ngoài đường cái giới vào tai bà. Bà bật dậy, chạy xuống bếp đốt lửa đun đun cho bớt run. Bà ném bộ áo quần tanh máu vào lửa. Lửa tắt. Bà lấy cái gậy kê u lửa, kê u lên, ngọn lửa trỗi dậy, bùng to, bập bùng, bập bùng, xua đi hãi hùng, xua đi bóng tối, xua đi tiếng xôn xao, xua đi bóng ma, xua đi sợ hãi ẩn nấp trong lòng bà. Mùi thơm của nõi cám lợn hòa lẫn mùi cháy xém của đất nõi quyet vào khí quyet bay ra đường lên vào nhà chòm xóm. Cháy nõi cám lợn. Bà lôi nõi ba mươi treo trong chuồng trâu ra đun. Thường mỗi năm người ta chỉ dùng nõi ba mươi có một lần vào dịp tết để luộc bánh chưng, bà lôi ra đun nước tắm. Bà thoãn thoắt phát lá mây, phạt cỏ mần trâu bên bờ ao ném vào nõi ba mươi nước đang sôi sùng sục. Lá bưởi, cỏ mần trâu, lá mây ngàn ngọt bốc hơi lan tỏa như sương, như khói, mùi hương dễ chịu vô cùng. Bà sợ. Sự sợ hãi khiến bà không làm chủ được hoạt động của mình. Bà xông khói, bà tắm truồng ngay trong bếp. Nước lá mây, cỏ mần trâu pha thêm nước lạnh, bà dội xối xả lên thân thể, tràn xuống nền đất bếp. Đất sủi bọt màu nâu tủa ra thềm, chảy thành dòng xuống cái sân gạch, bò ra ngõ. Tắm gội xong, bà túm gọn mớ tóc ướt rồi xù lên đỉnh đầu. Bà bung nõi cám lợn ra chái bếp, mở vung cho bớt nóng. Đàn lợn thính mũi eng éc

đòi ăn. Chúng đớp cảm nóng tòm tọp, tòm tọp, bỗng, chúng dí cái mồm xuống sàn chuồng, eng éc kêu, tiếng kêu làm nhòe tiếng người nhón nháo ngoài đường vọng lại.

Hình như ai đó gọi công:

- U cái Thắm ơi, ngủ ngày kỹ thế. Ông Hiều, bố thảnh Hạnh chết rồi đây này. Bình chân như vại. Hàng xóm láng giềng sang xem thế nào chứ.

Tiếng ai đó như phép màu điểm huyết, bà như chết lặng, mặt vàng bệch như sáp, tim ngừng đến vài giây. Hít một hơi thật sâu, bà nắm chặt cái cột bê tông để đứng được vững hơn. Lửa vẫn cháy bùng bùng trong bếp, mồ hôi vã đầm đìa, chân tay bà bủn rủn. Bà cảm lạnh, ôm cột như chết đứng.

Trực cảm xuất thần trong giấc ngủ như tỉnh như mơ, Thắm bật dậy.

- Mẹ! Nhà Hạnh làm sao, Hạnh bị làm sao, mẹ?

Từ dưới bếp bà nói vọng lên nhà:

- Mẹ không biết. Chắc là ông ấy bị cảm.

- Con sang nhà Hạnh. Mẹ cho con sang nhà Hạnh!

Tiếng ngoài thất thanh:

- Không, con đừng đi.

Tiếng ngoài đường vọng lại:

- Ông ấy chết thương tâm quá. Tội nghiệp thảnh bé mồ côi mẹ, giờ lại mồ côi nốt cả cha.

Rời bỏ cái cột bê p, như sợ cướp giật, bà chạy vút lên nhà, ôm chặt cô con gái:

- Mẹ xin con, con đừng đi.

Thấ m gỡ tay mẹ, lao ra ngõ. Bà nhòai tay túm trượt vạt áo, má t đà, Thấ m ngã sõng soài.

- Con không được sang lúc này. Trẻ con không được nhìn người chề t.

- Mẹ bỏ con ra!

Tiề ng khóc của Hạnh trộn trong tiề ng ô ãn ào. Thấ m lắ ng nghe, má t buồ ãn ngân ngắ ãn nhìn bà. Bà bô i rô i, trồ ãn ánh nhìn của con mà lẽ ra, lúc này, như bao người mẹ yêu thương con, sẽ ôm con vào lòng an ủi, vỗ về .

Tiề ng khóc của Hạnh thấm thiề t át cả tiề ng ô ãn ào. Thật không thể tin nổi, sau một đêm ngủ dậy Hạnh thấ y cha nắ m bắ t động trong vũng máu ngoài hiên.

- Cha, cha ơi, cha làm sao? Cha làm sao thề này?

Thắ ãng bé quỳ gồ i ôm bô , áp tai vào ngực bô :

- Các bác ơi cứu bô cháu với, tại sao bô cháu lại bị thề này!

- Nín đi, nín đi cháu. Khổ thân thắ ãng bé quá.

- Các bà kéo nó ra, đừng để nước má t nó rơi vào người ông á y.

- Thắ ãng bé làm gì nên tội! Chịu cảnh bô con gà trồ ãng nuôi nhau, giờ lại cảnh thương tâm thề này!

- Bô' làm bô' chịu, giê' t người ta thì cũng phải nghĩ đê' n con người ta chứ, nó còn bé thê' này, nó làm sao sô' ng đưôc một mình.

Thă' m sợ hãi, ôm chặt mẹ. Chuyện như ma quỷ. Thă' m đứng lập cập bên ô cửa sổ mở ra đưông nhìn sang bên â' y. Người run như một cái lò xo. Những câu hỏi cứ liên tiế' p đưôc đặ' ra trong ý nghĩ: Tại sao, tại sao? Trộn đê' m qua, cả làng không có tiế' ng ô' n, không một tiế' ng sùng, có làm sao có chuyện mẹ Thă' m bị ai đó đánh bằ' m dập xác xơ, còn cha Hạnh bị ai đó đâm lén ché' t trong vũng máu giữa thê' m nhà? Tại sao tại sao hai chuyện kinh hoàng lại xảy ra cùng một lúc trong một đê' m? Tại sao lại xảy ra với hai đư' a hai nhà đô' i diện, chơi thân với nhau? Tại sao? Tại sao?

Tiế' ng khóc của Hạnh im bật. Tiế' ng mọi người trong nhà Hạnh cũng đưôc gom lại, lặng im bên thi thê' người bị hại.

Thă' m bật khóc:

- Mẹ, mẹ cho con sang nhà Hạnh.

Ngoại nhìn con, ánh mắ' t nhìn như van xin, như hô' i hận:

- Con đừng buô' n, mẹ con mình sẽ giúp bạn â' y.

Hai mẹ con ôm nhau nức nở như hai người đàn bà cùng chung một nỗi đau...

I3

Ông Hiếu, người cha của Hạnh có thói xấu, hằng tháng vào trung tuần trăng sáng, ông thường mò mẫm đầu đó suốt đêm. Có người bảo ông là gián điệp, làm chỉ điểm cho Pháp hoạt động về đêm. Chị em phụ nữ buổi tối có chuyện gì phải ra ngoài đường, chẳng may gặp ông Hiếu, hay chỉ cần nhìn thấy bóng dáng giống giống ông Hiếu chứ chưa chắc đúng là ông Hiếu, cũng đủ sợ hãi chạy bán sống bán chết. Họ bảo ông Hiếu là giống mèo hoang động đực. Từ ngày vợ ông mất, có biết bao chuyện kể về ông. Có lẽ, người đàn ông tứ tuần không chịu nổi cô đơn, không cưỡng lại được sự khát thèm bản năng sinh học của cái cơ thể ông. Đêm, ông đi lang thang, đi vô định, đi giải sầu. Có lần, vào lúc đêm hôm khuya khoả, có người nhìn thấy ông ôm thân cây chuối bên đường dập dìu rên xiết. Cô đơn với bao nỗi niềm, không đào được hố để chôn, không có ai để chia sẻ, cây chuối là chỗ để ông trút mọi bí bức, u sầu. Cây chuối cho ông ôm ấp, cho ông hả hê khóc hả hê cười, hả hê tâm sự.

Những chuyện như thế về ông Hiếu người ta thêm thắt cắt gọt, loan đồn, xôn xao khắp làng trên xóm dưới, sang cả xã bên cạnh. Người ta gọi ông là con quái vật.

Đêm qua, ông Hiếu đi việc ấy, làm việc ấy với một cô nàng nào ấy ở làng bên ấy, mỹ mãn và toại nguyện. Lòng dạ lang lang, bước chân bồng bềnh, ông trôi theo mây, ông vẽ theo trăng, ông rẽ cây, rẽ gió, trở về nhà. Sợ làm con trai thức giấc, ông rón rén trái manh chiếu giữa hè, hết ngời lại nấp, vấp chân chữ ngũ, nhâm nhi ly rượu, ông những hát thê m: “Thế là anh đã có nơi đêm đêm anh đén, anh đén khoai em...”.

Rượu và đêm và cây và đá t làm đêm thêm sẫm lại. Đêm. Ông giởng như một cành cây khẳng khiu, lòng không cong keo dưới sàn đá t hiên nhà. Mớ tóc trên đầu ông xoắn tít lông bông như tổ quạ. Khó mà nhìn thấy gương mặt ông tâm trạng ông trong đêm đông. Ông nặm, như cái quẩy đã được chiên giòn mang hình số 8. Thỉnh thoảng ông rung rung đùi, cái đùi gầy không bấp như thể cái phao câu nặm ngang trên mặt nước bị con cá nhả n nhả n đóp đóp mòi. Và khi ông gõ i dậy, trâm tư ngấm ngoi, cái đầu gõ i cao quá tai, hai bên lườn, hai tảng xương sườn như cung đàn piano mòn phím, bụng ông thót lại, mỏng như chiếc lá, khiên cái lưng trơ đót số ng cột số ng hình vòng cung giởng như một chiếc ghế gõ i của người chơi dương cầm trải qua nhiều thế kỷ, giờ đã bị vệt, lốm, sần sắ t buôn.

Sương khuya nặng hạt đọng trên tàu lá chuôi rỏ xuông lá giông lộp bộp đánh thức đàn gà cá t tiế ng gáy sang canh. Doi chín rụng từng quả thùm thụp xuông sân gạch. Đàn chuột no nê, hả hê, chin chít sít kẽ răng vờn nhau chạy quanh vườn. Độ ẩm của sương đêm cho ông cảm giác ướ lạnh da. Ông vè viên thuốc Lào, xoè diêm lóe lửa, nghiêng đầu như chú chó phóc, ghé miệng rít một hơi thật sâu cái điếu u cày. Hơi ấm thuốc Lào căng đầy hai lá phổi. Ông nín, giữ thật lâu hơi ấm thuốc Lào cho nó lan truyền đến từng mao mạch nhỏ. Làm thế, ông cảm thấy vô cùng dễ chịu. Và rồi, ông ngửa cổ lên trời, nhẹ nhả khói. Khoan thai. Khoan thai.

- Phập!

Nhanh như mũi tên vừa bật khỏi ná, lạnh như kim chích buốt. Con dao nhọn, nhỏ như đầu ngón tay xuyên thủng yết hầu ông, máu phun trào những tia như tia nắng. Bong bóng đỏ tươi liên tiế p tuôn. Bong bóng máu bung ra từ cổ họng ông, phồng to, phồng to, phì, phì, tan, vỡ, từa tràn trên chiếc u, loang lổ như những hoa văn, lẩn, lênh lảng hiên nhà, đọng thành vũng.

Ông Hiếu chỉ kịp rú lên một tiếng gọi Hạnh, đưa con duy nhất của ông.

Thằng bé ngủ say trong nhà.

Không thấy tiếng trả lời. Máu và đau. Hoa mắt và hoảng sợ. Ông không thể đứng dậy được. Ông cố gắng, dồn tất cả sinh lực còn lại, ông gọi tên con.

- Con ơi!

Nhưng tất cả tuyệt vọng. Phê quản đứt. Thanh quản trỗi ra lèo phèo rách bớp, không ngừng nghi phun những tràng bong bóng máu tan, vỡ, chảy liên hồi. Môi khô tím phập phồng không âm tiếng.

Ông Hiếu chết vì mất quá nhiều máu. Hạnh, cậu bé hơn mười tuổi, con trai duy nhất của ông đang tuổi ăn tuổi ngủ.

Đám ma ông Hiếu đi qua sân đình. Hai con sấu đá mắt hiu hiu buồn. Đám xe bò cải tiến rúm rục góc sân đình. Trong đám xe ấy, có cái xe nào từng là xe hoa rước cô dâu Thắm chú rể Hạnh, để lũ trẻ con trong làng lũ lượt chạy theo sau, chơi trò đám cưới của trẻ con? Đống rơm vàng những sợi rơm bã bời tươm nát chôn lên nhau đan trong nhau hòa vào nhau thành mảng khô. Đống rơm nào được khoét làm phòng cưới, chum nhót đỏ treo cao thay quả cầu hồng, hoa đồng nội tết dài thành dây giăng khắp “phòng”? Đâu rồi những trò chơi hề hả, cô dâu chú rể nâm bên nhau, ngủ quên đến tận lúc tối mịt trời. Tất cả chỉ như mới hôm qua thôi mà giờ, sao buồn thế, dửng dưng như là chưa từng thế bao giờ, như là đã lùi xa hàng ngàn thế kỷ? Cô dâu Thắm trẻ con cười hơ hớ hôm qua, hôm nay đã thành bà cụ. Bà cụ trẻ đi đám ma đưa tiễn một linh hồn trở về với cát bụi. Chú rể mười hai tuổi đã thành một gã đàn ông mặc áo tang, đi sau linh cữu cha, khổ đau héo hắt như một lão già. Lão già

từ nay sẽ chỉ còn một mình đơn độc trong ngôi nhà đơn độc, đơn độc
với nhân gian!

I4

Cái chết của ông Hiếu, nỗi đau của Hạnh như nét mực tàu đã u tiên khắc vào não bộ trình trắ ng trẻ thơ. Nét khắc đầ u tiên, ấn tượng đầ u tiên thật khó phai mờ.

Sau này, Hạnh có thể quên, vì anh bị bệnh. Còn Thắ m, Thắ m muố n tắ y não, Thắ m muố n quên như Hạnh đã quên nhưng không làm sao quên được.

Người đàn bà du kích từng lập nhiề u chiế n công tiêu diệt kẻ thù như vậy, có sá gì không lập chiế n công nô i tiế p chiế n công trong sự nghiệp?

Ở tuổi trưởng thành, xâu chuỗi những sự vật, hiện tượng gắ n với cuộc đời bà ngoại, từ đó mẹ tôi tự đứ c kắ t, đánh giá và nhìn nhận lịch sử, sô phậ n, kiế p người.

15

Tôi đã lớn khôn bằ ng những câu chuyện mẹ thường hay kể, bằ ng những nỗi buồn những niê m vui của mẹ và những gì tôi tự thấ y ở xung quanh. Tôi hít thở không khí miê n quê, tôi uớ ng nước sông Hồ ng ngầ u đổ phù sa dẫ dẫ u mưa nắ ng. Tuổi thơ tôi là những trưa tháng Sáu tháng Bảy nắ ng đun sôi ruộ ng đồ ng, theo chúng bạn đi nhậ t của ngoi lên bờ, bắ t những con cá con tôm thoi thóp lữ ng lơ ðờ ðẫ trong chảo nước khỏ ng lồ . Trưa tháng Bảy nhấ n lồ ng chín rộ , tuổi thơ tôi với những kỷ niệ m trèo cây trĩu quả, đượ c nếm vị ngọt từ những chùm quả nhấ n xù xì tự tay mình bẻ. Tuổi thơ tôi như những con chuột nhắ t chén no nê những chùm nhấ n đầ u mùa mà không biế t chán. Vị nhấ n thơm thơm, hạt nhấ n lấ p lánh đen tròn như mắ t cười của thiế u nữ quê tôi. Nhấ n lồ ng Hưng Yên. Nhấ n lồ ng chém ngậ p dao phay. Tâm hồ n tôi dạt dào câu hát dân ca, ða cảm như tình mẹ, cuồ n cuộn như dòng sông tháng Bảy, lai láng mênh mang như những buổi chiề u hè trên con ðê quai ngào ngạt hương sen hương lúa ðang thì ngậ m hạt. Tôi là con trai nhưng nữ tính lại hơi nhiề u. Tôi giồ ng mẹ. Những gì mẹ chưa biế t, mẹ bắ t tôi phải biế t. Những gì mẹ không có đượ c, mẹ muớ n tôi phải ðạt đượ c. Những gì mẹ thiệt thòi, mẹ cô gắ ng không ðể tôi thiệt thòi. Một ðứa con trai là tôi, tuổi thơ tôi chưa một ngày tôi xa mẹ. Mẹ là một nhân chứng, một nhân chứng của một giai ðoạn lịch sử của làng quê. Mẹ chứng kiế n bao mảnh ðời éo le, oan ức, tủi hổ. Và chính mẹ là nạn nhân bị ðời giầy xéo bằ m dập. Mẹ bảo, cũng may, tôi lại là con trai, con gái thì... khô lắ m!

Những ðàn bà con gái thấ p học luôn là ðồ i tượng bị người ta lạm dụng. Mẹ ðau khổ khi thấ y mình có thai, cái thai bắ t chính. Nhưng mẹ lại hạnh phúc sinh ra cái thai á y là trai. Con trai sẽ không bị khổ

như mẹ. Con trai, lớn lên sẽ che chở cho mẹ. Mẹ hết lòng hết mực, tâm huyết dạy tôi nên người hiếu đời, hiếu người sống cho ra dáng đàn ông quân tử có nghĩa có tình. Hễ ở đâu có người có học tử tế, mẹ dắt tôi đến làm quen. Người mà mẹ dễ làm quen dễ gửi gắm tôi nhất là những sinh viên sư phạm về trường làng thực tập. Những sinh viên này được gọi là giáo sinh. Họ hầu hết là con gái. Giáo sinh đi thực tập, mộng mơ say nghề. Những buổi tối xa nhà ở lại trường, họ đua nhau đọc thơ, viết thư cho những anh bộ đội. Những anh bộ đội hành quân qua làng, dừng chân nghỉ lại, để lại tình cảm nhớ nhung. Những anh lính những cô giáo viết vội cho nhau những dòng lưu bút, chép vội cho nhau những bài thơ họ thuộc... Những bài thơ, những câu chuyện, những nỗi nhớ niềm thương của những anh bộ đội, những giáo sinh tôi yêu quý làm tôi cũng cảm động, ủy mị, mộng mơ theo. Những giáo sinh thực tập đi rồi, những anh bộ đội hành quân qua đã ra mặt trận. Xóm làng tôi cũng vắng vẻ, buồn tênh. Những buổi chiều trống vắng, tôi viết thư cho cô giáo, tôi viết thư gửi những anh bộ đội, tôi ngơ ì khóc một mình trong bóng tối. Nghe tiếng nước nỏ réo rắt chỗ nào đó trong nhà, mẹ tôi đi tìm và lôi tôi ra đánh. Lần đầu tiên trong đời tôi bị mẹ đánh rất đau. Mẹ gọi tôi là mày:

- Đàn ông phải ra dáng đàn ông. Đàn ông phải nghĩ những việc lớn, những việc đại sự. Sinh ra đàn ông là để chinh phục thế giới. Mày hèn nhát thế này, mày không phải là con tao!

Nhờ sự dạy dỗ của mẹ, tôi vào được đại học. Nhưng tính tình tôi dù có đổi thay theo tuổi tác thế nào, cái cốt lõi ủy mị, dễ buồn dễ thương vẫn là bản chất, tôi biết mà không làm sao thay đổi được. Đàn ông, muốn làm nên chuyện, muốn trở thành ông này ông nọ đòi hỏi phải bản lĩnh, phải khôn khéo, phải biết giành giật cơ hội, sát phạt, tranh chấp, thủ đoạn, thậm chí đôi khi cũng cần phải tàn nhẫn. Tàn nhẫn, giả dối và vô cảm. Tôi không thể làm được. Vì tôi

mang bản tính của mẹ, ngấm máu vào máu vào não tạo nên nhịp đập của con tim tôi rồi. Tôi không thể nào thay đổi trái tim tôi.

Càng lớn, ngấm sự đời từ tôi, từ xã hội, tôi càng thương mẹ. Thương tuổi thơ của mẹ, thương quãng đời của cụ tôi, tôi thương bác Hạnh. Tôi yêu tất cả những gì từng thuộc về mẹ của tôi. Những gì thuộc về mẹ đều ngấm vào tôi, có trong tôi. Tôi yêu mảnh đất quê hương. Yêu con sông Hồng làm nên tính cách tâm hồn chúng tôi. Chúng tôi thật thà, chúng tôi thủy chung, chúng tôi sôi nổi, chúng tôi ồn ào, chúng tôi cũng hung dữ và chúng tôi yêu đuối.

16

Hai đứa trẻ Hạnh và Thắm biệt lập mà không má y ai để ý chúng biệt lập. Hai đứa trẻ già mà không ai biế t chúng già, chúng quan sát và nhìn nhận mọi sự khác với những bạn cùng trang lứa.

Từ ngày ông Hiếu bị giế t. Thắ m và Hạnh thân nhau như anh em ruột, như vợ như chồ ng, như đôi bạn già lạc lõng với xung quanh. Càng lớn, Hạnh càng giồ ng cha. Điề u này làm bà ngoại sợ. Trưa hè nắ ng héo cây, hai đứa lụi hụi trong vườn nhà Hạnh. Thắ m lắ y dao khĩa vào vỏ cây, nhựa sung tứa ra, trắ ng như sữa bò lăn thành dòng trên lưỡi dao, rơi xuồ ng mảnh sành Thắ m cầ m hứng trên tay. Gồ c sung già, những cái rễ nhô lên như những chiế c ghế bên bờ ao. Những cái rễ như những cái bắ p tay cứng như đồ ng duỗi trên mặt đấ t. Hạnh ngồ i lên đó nắ n nót vót từng thanh tre làm khung điề u. Cái tâm thề cầ n mẫn say sưa, cái dáng lòng không, mớ tóc bồ ng bề nh, bờ vai vuông, Hạnh giồ ng ông Hiếu y hệt.

Trưa, bà ngoại đi tìm con. Bà không dám gọi to mà chỉ ra bờ ao bờ đầ m ngó nghiêng xem con bé có mải chơi bắ t chuồ n chuồ n châu chấ u hay vật cỏ gà chơi chơi linh tinh. Không thấ y. Bà vào sân nhà Hạnh, nhìn ra bờ ao, thấ y hai đứa.

Bà hoảng sợ, xô đế n đạ Hạnh ngã nhào:

- Mà y hãm hại con tao phải không?

Hạnh đứng dậy, khoanh tay:

- Dạ thưa cô...

- Thưa với gửi cái gì. Từ nay tao cầ m mà y chơi với con tao.

- Mẹ! - Thấ m đạp chân xuô ng đấ t quát mẹ.- Sao mẹ lại làm thế ?

Không để cho Hạnh giải thích, bà ngoại ôm con, kéo con bỏ chạy.

Bà hồ t hoảng lo sợ cũng là điề u dễ hiểu. Mặc dù Hạnh chưa bao giờ và có lẽ sẽ không bao giờ biế t được bô t mình bị ai giế t. Nhưng vong linh ông Hiế u biế t. Vong linh ông â y, oan hồ n ông â y bà tin lúc nào cũng ở bên Hạnh, đi theo Hạnh, vì Hạnh là đứ a con trai duy nhấ t của ông ta. Đặc biệt đôi mắ t Hạnh, trờ i đấ t ời càng lớn nó càng giồ ng cha, cái cười đuôi mắ t nheo nheo. Đích thị đôi mắ t Hạnh đôi mắ t ông Hiế u. Ý nghĩ tâm hồ n thể hiện trong ánh mắ t, bà như thấ y ông â y là Hạnh hiện diện trước bà, nhận dạng, nhìn thấ u tim gan. Bà sợ ông â y trả thù. Bà sợ ông â y cướp mắ t đứ a con gái duy nhấ t mà bà khổ sở lắ m mới có được! Bà sợ oan hồ n cướp mắ t đứ a con.

17

Thắm và Hạnh, hai đứa có một người bạn thân duy nhất đó là chị Hải.

Chị Hải là một cô gái từ quê khác về làm dâu làng tôi. Hôm cưới chị Hải lấy anh Hải, ai cũng tấm tắc khen, anh Hải keo kiệt lấy được cô vợ xinh. Thế mà đến sớm hôm sau, cô dâu rửa bát chậu ao, trẻ con chăn trâu đã có bài đồng thanh: “Hải còm kiết sĩ kiệt keo. Lấy phải cô vợ bị khèo một tay”.

Nghe trẻ con kêu tên kêu tật của mình, cô dâu xấu hổ chạy vào nhà. Bọn trẻ thừa thắng càng la to: “Hải còm kiết sĩ kiệt keo. Lấy phải cô vợ bị khèo một tay”.

Thế là từ đó, vợ anh Hải rất ngại ra đường, ngại tiếp xúc với xung quanh. Đi đâu chị cũng mặc áo có tay thật dài, bịt khăn kín mặt.

Người ta bảo, vợ chồng mới, có khác nào vợ chồng sam, đi đâu, làm gì cũng có nhau. Ấc thay, chỉ vì câu hát về bông đùa của bọn trẻ, vợ chồng anh Hải không có được hạnh phúc ấy. Ngày lại ngày, mùa nhãn, sớm tinh mơ, chị em phụ nữ hàng nô i hàng kiu kịt gánh nhãn trên vai, tung tẩy, rộn ràng nói cười trên con đường đê yên ả chạy dài tới tận chợ bán nhãn. Là dâu mới nơi đất khách, chị Hải ngỡ, ngại ngùng. Vì thế, người nhà quê tâm lý, ai cũng đon đả nô ng hậu với chị. Nhưng, bài đồng dao thể hiện sự tinh mắt soi xét người lạ của bọn trẻ đã làm chị sợ. Chị tự ti, xấu hổ, chị ngại đám đông, lặng lẽ một mình.

Đời tiếng nói, tiếng cười của chị em trong làng thật xa, không còn nghe thấy nữa, chị Hải mới lui thủ, kéo kệt gánh nhãn đằng sau, đon chiế c như một nàng chim di trú bị lạc bầy.

Con dê cao vắ ng vể. Gánh nhấ nặ ng trê n vai. Bư ớc chân nhanh thoắ n thoắ t. Cỏ ven đườ ng đắ m sương quệt ướ t đắ m ô ́ ng quầ n lượ sa tanh chị mặ c. Mô ề hời ướ t đầ m áo. Nặ ng và mớ i, chân như muố n khuyú xuố ng, chị Hải đầ nh dừ ng lặ i, ghé gánh nhấ n bê n vộ cỏ, nghi. Áo và quầ n ướ t như tắ m tặ o nê n mộ t khuô n hì nh phụ nữ Á Đô ng sắ c nét và mê ề m mặ i. Mặ t phườ ng phườ ng đỏ như mặ t trờ i, nhữ ng sợi tó c bê t mô ề hời trê n má, chị đư a tay kộ chiế c nón trê n đầ u làm quạ t. Ô ề , đầ ề ng kia, sau nhữ ng khóm tre ngầ , vườ n nhấ n, xa xa là sông là chân trờ i sớ m quá đầ ng hế đầ n mộ t làn mớ i đỏ thắ m. Nhì n vể ề phầ á y, chị phầ n chầ n, nón trắ ng trê n tay, ghé vai gánh nhấ n, chị đé o bư ớc cho kíp buồ i chộ .

- Chầ o em...

- ...

- Dừ ng lặ i đầ i. Anh mua hế t cho em...

Ngườ i đầ n ô ng lạ đứ ng chặ n trướ c mặ t chị.

Chị đư a mắ t xú ng quầ nh tìm ngườ i câ u cứu. Con dê quai cỏ quắ p ngườ yê n mang trê n mình con đườ ng trắ ng vắ ng tanh vắ ng ngắ t. Chị tặ i dặ i vì sộ . Tim đậ p mặ n chị cộ chặ y thậ t nhanh. Nhữ ng, gánh nhấ n quá tặ i lắ c lư chò ng chầ nh trê n vai như kộ chị ngượ c lặ i. Bắ t lự c quá. Chị nghi đế ề n việ c bỏ củ a chặ y lắ y ngườ i. Chặ y thoắ t thầ n. Nhữ ng, chị mớ i vể ề làm dầ u, gánh nhấ n là tài sả n củ a nhầ chồ ề ng. Dầ u mớ i, chị khồ ng có quyề n đượ c vứ t bỏ gánh nhấ n.

Ngườ i đầ n ô ng, kộ mặ n, nhì n chị, khồ ng nhì n đượ c cười. Như thê thích đầ u, hắ n bư ớc theo sau, thỉ nh thoắ ng vườ n bàn tay đầ n ô ng quầ ng dầ y quầ ng gánh, kộ lặ i.

Gánh nhấ n trê n vai chị chò ng chầ nh, lúc lắ c, đắ nh đầ u.

Phụ nữ thôn quê đôi mắt như nai. Đôi mắt ấy, khi sợ, giông như con bọ` câu gặp nạn, ánh lên nỗi sợ hãi rất hiên.

Thả`ng đàn ông, phong tỏa ánh nhìn. Hắ`n giang tay ôm, ghìm chị dừng lại. Chị bủn nhủn tay chân, gánh nhả rời khỏi vai, rơi bịch xuống đường, lăn theo vệ đê xuống vực. Chị gồ`ng mình, nghiến răng cắ`n vào tay hắ`n, vượt ra, chị lao theo thúng nhả, đê cao dốc thoải, cỏ trơn sương ướt, chị ngã soài lăn tròn nắ`m lên những bó nhả tan tác dưới chân đê.

Đê dốc, cỏ trơn, thả`ng đàn ông cũng bị trượt cỏ. Hắ`n giông như một mũi tên, đổ nhào vào chị, nắ`m lên chị, ghì chặt chị, hỏn hên.

Rặng nhả ven đê xù xì thân gố`c, những tán lá lùm cây chắ`ng chịt sợi tơ hỏ`ng.

Thả`ng đê tiện vạm vỡ sức voi. Xong rỏ`i, nó đứng dậy, đi. Hắ`n để lại con bọ` câu bé nhỏ đón đau.

Ê ảm, ê chẻ`, nặng nề` nhích nghiêng người, chị Hải co gỏ`i kéo chiếc quầ`n rúm rúm dưới bàn chân mặc cao tới bụng. Chị tủi thân khẻ gọi: “Mẹ ơi!”

Giá như ở quê nơi chôn nhau cắ`t rỏ`n của chị, chị sẽ chạy đến dòng sông trắm mình. Nhưng đây không phải quê chị. Đây là quê chỏ`ng, chị về làm dâu mới được có vài tuầ`n. Đắ`t khách quê người. Sông xa và lạ. Chị chẻ`t cũng chẳng dễ dàng.

- Con khổ quá mẹ ơi. Con đau quá mẹ ơi...

Giác quan thứ sáu của con và mẹ. Linh cảm linh thiêng, xương cha huyệt mẹ... Chị muố`n có mẹ quá, mẹ ơi!

Tiếng chuông chùa ngân vang! Vị cứu tinh đúng lúc. Chị lê bước vào chùa. Bên trong cổng chùa có một đồng rơm to, hôm một lỗ trông giống như một túp lều, chị cúi đầu chui vào, thu lu, rung rúc.

Hết giờ tụng kinh, cụ sư điếc ra rút rơm đun nước, thầy chị. Cụ đến tận nhà gọi anh Hải đến đón chị về.

Nhìn thầy vợ, mặt anh Hải sa sầm. Anh ta không cảm thấy ngấm hai vợ anh ta, anh ta giận vợ. Giận vợ, anh ta đánh vợ bằng cách đập vỡ các đồ vật trong nhà. Anh ta vào buồng chồng vợ, tóm tai đôi gò i trắng có thêu chỉ đỏ đôi chim bồ câu với dòng hạnh phúc, vút ra sân, châm một mô i lửa. Chưa đã cơn giận, anh chạy đi chạy lại, ném cả tá nhãn vừa bẻ xuống ao. Anh đập vỡ chum tương, anh tìm con dao phay bằm vằm những thân cây nhãn. Anh xé áo xé quần.

Và từ đó. Anh sợ đám đông. Anh hạn chế ra đường. Mùa nhãn chín. Mặc mẹ nhãn! Anh chẳng thèm tha thiết tiền với bạc. Mùa nhãn, chim muông cứ việc thoả sức đến ăn, xây tổ, đẻ con và đại ỉa.

Và từ đó, vợ chồng anh Hải chẳng ai nói với ai một lời, âm thầm như những thân cây, lặng lẽ như những người câm điếc.

Đêm. Buồn quá. Chị Hải ra hiên tựa cột ngắm trời, ngắm những vì sao chi chít. Chị lặng nghe tiếng cỏ cây hoa lá thềm thì, tiếng râm ran rì rì hát đồng ca của đồng loại côn trùng cất lên từ lòng đất. Gương trăng rười rượi mặt đất sâu. Đợi sáng, giết đêm, chị Hải lui hụi kiếm tìm những hạt nhãn rơi rụng trong vườn, trong ngõ ngách nhà chị. Chị gom lại, phơi đầy sân. Những hạt nhãn tròn đen như mắt người, lấp lánh căng tròn rướn lên nhìn trăng, nhìn chị, không chớp.

Và một đêm như thế, anh Hải bỏ nhà ra đi trong khi ngàn ngàn những mắt đang mộng du cùng chị. Trời sáng, tỉnh mơ, chị Hải hái

lá pha ấm trà đặt lên bàn, không thấy cái mũ, cái túi của anh treo trên cột. Chị Hải biết, thế là anh đi rồi. Một cảm giác khó tả. Thảng thốt, chệnh choáng. Tủi thân và đơn độc. Chị thực sự cảm thấy sự sống của mình vô nghĩa vô hồn.

Nhưng chị vẫn phải sống. Chị sống lủi thủi như một cái hình nộm. Cái hình nộm bằng rom lạng lẽ im lìm giữa vườn trái mênh mông, dế, giun và gió. Chị không có khái niệm đêm và ngày, chị cũng không đoái hoài tới tháng, tới năm.

Chẳng có ai ân tình chỉ cho chị biết tóc chị bỗng rụng bạc sớm đây này.

Vườn nhãn nhà chị, sai trĩu quả. Lũ doi tự do khềnh ăn và sành điệu. Chúng chỉ thưởng thức, chỉ xoi những quả nhãn ngon mỏng vỏ thơm ngọt và mọng cùi. Nhãn thơm chúng chỉ nếm có một nửa, để lại nửa quả lõm một cái hố cho cái hạt nhãn đen tròn long lên như mắt cú trên ngọn cây.

Thời gian trôi. Lạ thành quen. Quen thành lạ. Chị Hải khóc. Khóc chán lại cười. Cười mãi lại buồn. Buồn quá chẳng biết làm sao, chị đâm ra lẩn thẩn tâm tình với ngọn cỏ, cành cây, với cái chổi quét nhà, cái quạt mo cau, cái cuốc làm vườn, cái thùng gánh nước, con chó, con gà, cái củi đun bếp, ngọn lửa nấu cơm...

Một buổi chiều, chị Hải cảm thấy tức ngực, khó thở. Hình như là chị ốm. Hay là trở trời. Chị bước ra sân, ngửa mặt lên trời nghe ngóng. Vô tình, chị nhìn lên mái nhà. Ngôi nhà cổ, hàng nóc hàng những phiến ngói chiếu rêu phong ngăn nắp thẳng hàng, lá rụng mục mủn dày. Thế là có việc, quên ốm, chị Hải bắc thang, một tay cầm chiếc chổi tre trèo lên dọn. Lá mục, cành khô lâu ngày kết lại, chị Hải lom khom như người thợ cấy nhỏ mạ mùa đông gieo trên sân. Chị bóc từng tảng từng mảng cho vào bao tải lăn theo mái ngói

roi xuô'ng sân. Chị câ' n mẫ' n, lom khom như một đấ' u hỏ' giữa trời. Bấ' t chọ' t, một luồ' ng gió mạnh từ đầ' u thổi tới, xồ' ng áo chị phồ' ng lên như cánh điề' u no gió. Chị đứ' ng dậ' y, gió thổi bạt tóc rồ' i tung, nghiêng ngả. Chị bám tay vào nóc nhà. Cái nóc nhà giồ' ng như cột sồ' ng lưng người, nhô lên như con rồ' ng nằ' m dài trên mái ngói. Chị chồ' ng tay vào đầ' u gồ' i dầ' n dầ' n đứ' ng dậ' y, hiên ngang và lộng lẫy giữa sân khấ' u trời bấ' t tận đầ' ng tấ' u lên bản giao hưởng bấ' t hủ của giông gió mây bay.

Bọn trẻ trâu ham đá bóng dưới chân đê, thấ' y cơn mưa đen xì, gió lạnh đầ' ng ào tới, thề' là bỏ cuộc chơi, nháo nhác tìm trâu, đánh lồ' ng phi nước đạ' i về' nhà.

Về' đê' n đầ' u làng, mây vẫn đen gió mỗi lúc một mạnh. Trời vẫn chưa mưa, những chàng ngự' lâm chễm trệ trên lưng trâu điề' m tĩnh giạt dây cương ghìm trâu đi chậm lại, nuồ' i tiề' c, khoan thai ưỡn ngực hít gió, ngửa mặt lên trời hứng những hạt mưa lác đác mát lạnh. Bỗng một đầ' n trông thấ' y chị Hải đầ' ng "múa lân" trên nóc nhà:

- Chúng mà' y ơi, nhìn kìa.

Rồ' i thắ' ng bé làm quầ' n ca bắ' t nhíp:

- Cây khô không lộc, người đọ' c không con. Cây khô không lộc người đọ' c không con...

Tấ' t cả bọn chúng cùng hét lên gào lên theo:

- Cây khô không lộc người đọ' c không con.

Gió thổi bạt thứ âm thanh to, mãnh, khàn và rề' của những cái thanh quầ' n đầ' ng độ' tuổi gà trồ' ng tập gắ' y á' y, thứ âm thanh á' y chui vào tai chị làm chị tái người, chề' t lặ' ng.

Lại thêm đám trẻ khác, chúng cũng đánh trâu lờng bỏ từ bãi về. Chậm chậm, dừng lại và nhập hội. Rậm rạp bước chân trâu cuồi trên lưng là những kỵ sĩ như lũ quý. Những chàng kỵ sĩ ác độc ùa theo, đồng thanh hòa trong gió, xé không gian:

- Cây khô không lộc, người độc không con. Cây khô không lộc, người độc không con.

Mưa. Mưa hung dữ, mưa xô ỉ xả, mưa rát mặt. Mưa xô cây, mưa đẩy ngã người. Và sấm. Và chớp. Chớp loảng ngoảng như quăng dây điện. Sét đánh sẹt mang tai, tóe lửa trên ngọn cây, xòe trên mái ngói. Chị Hải vẫn đứng đó, lom khom như dẫu hỏi. Chị chập chững, lờn mờ, lững thững tiến tới cái thang, mờ mẫm bước từng bậc xuống nhà.

Mẹ chông chị Hải xưa kia cũng đẹp nhất làng. Nhưng số phận hẩm hiu, lấy chông, chưa kịp có con, bà bị tây hiếp, thế là từ đó, bà mất khả năng sinh nở. Bà nhận anh Hải làm con nuôi khi anh còn đỏ hỏn. Bố nuôi anh Hải mắc bệnh lao, ông qua đời khi tuổi chưa kịp già.

Người làng chếp miệng thương chị Hải thì ít mà thương cho dòng dõi nhà chông chị thì nhiều. Thương thay dòng họ bị tiết giống, nhận nuôi con người, yêu con người như yêu con mình mà trời vẫn không thương. Trời vẫn không cho chị Hải làm mẹ, có con. Thương chán thương chê, người ta lại đồn thổi dâm t nhà chông chị Hải có ma. Đốt ma ám, quỷ ám. Ban ngày, ma trèo trên cây, ma lang thang dưới gốc nhãn. Ban đêm, ma lên giường, ngủ chung với chị. Người làng còn nói, chị làm vợ của ma. Những kẻ râu xanh cứng bóng vía trong làng đã từng đột nhập rình mò chị. Chúng vánh mắt căng tai cố nghe tiếng rì rầm vọng từ giường chị. Chúng nghe thấy tiếng chị, khi thì rử rử tâm tình, khi khóc nỉ non, khi cười đến vỡ bụng. Chúng kháo nhau rằng, bọn ma đã từng cãi nhau vì ghen tuông tình cảm, phân bại, thắng, thua. Chị Hải đã phải đứng ra làm trung gian hòa giải, lựa từng câu nói nhẹ nhàng ngộ như lừa trẻ con thế mà bọn chúng cũng êm, đùa vui chí chóa...

Thắm và Hạnh tình cờ quen chị Hải cũng bởi con trâu nhà Hạnh lẫn trốn trong vườn nhà chị.

Hạnh nhìn thấy cái lưng to mòng bóng nhẫy của con trâu đang quằn đảo vườn nhà chị Hải. Hai cái sừng của nó như hai cái lưỡi hái đánh gục những cây chuối đang oằn lưng cống buồng quả. Bốn cái chân con trâu đen xì, to như chân con voi quằn nát cả vườn dong.

Hạnh chạy băng xuố ng chân đê, chui qua hàng rào mắ ng rô dày rậm. Gai dậu mắ ng rô cào rách toạc cả lưng, chỉ chít cánh tay bàn tay những đường xước tứa máu. Gặp trâu đày rô`i, Hạnh bứt một nhánh mây khô quắ t mạnh vào mông anh chàng. Chàng ta đau quá, lờ`ng bở, vượt rào thoát ra khỏi vườn.

Xong việc, Hạnh mới thắ y sợ. Chết cha rô`i, lãnh địa ma! Mình đang ở trong lãnh địa của ma. Run quá, nhưng Hạnh vẫn cứ nhìn, cứ tìm xung quanh. Chẳng thắ y con ma nào! Mà cũng chẳng thắ y hiện tượng nào của ma. Xung quanh Hạnh là những trái mít to tròn bám đầ y thân cây, hạnh phúc bình yên như đàn con xúm xít, quây quầ n, quanh cây mẹ. Nhãn chín vàng lúc lỉu. Doi nặng quả, trĩu cành soi bóng xuố ng ao nước trong xanh. Bưởi trọc lồ`c như những trái bóng treo lơ lửng dưới giàn trời xanh. Những chú chim sâu câ`n mẫn tước những lá cây thành từng sợi dây rắ t mảnh, cái mỏ xinh xinh, cái chân bé xíu kắ t những sợi thành những cái tổ như giỏ thị mắ c trên cành sum suê lá. Những chú chim mới ra ràng cánh chưa mọc đủ lông có đôi mắ t trong veo, lịch tích, vụng về` và bình thản chuyề n cành, nhảy ra nhảy vào cái tổ của mình. Ve sầ u kêu miên miên ướ t đẫm những gồ c cây. Ve sầ u gầ y đét khô rạc xề p hàng trên thân cây. Nắ ng như bướm trắ ng rập rờn trong vòm lá in xuố ng gồ c xuố ng vườn cây.

Trưa hôm sau, Hạnh làm thám tử đột nhập vào “lãnh địa ma” bắ t chim sâu mang về` nuôi trong lồ`ng. An toàn. Trưa hôm sau nữa, Hạnh lại rử Thắ m đi. Thề` là thành thói quen. Hai đứa quên cả sợ ma quên cả cái tên “lãnh địa ma” là cái tên dân làng đặt cho vườn nhà chị Hải. Một lâ`n, giữa trưa vắ ng, hai đứa chui vào vườn nhà chị Hải. Cây nhãn cổ thụ có cái ba chạc thật là to, hai đứa nằ m trên đó đọc sách, hái lá hái quả chơi bán hàng. Hạnh giả làm tiế ng chim hót, đàn chim tưởng tiế ng của đờ`ng loại tụ về` cùng hoà theo như một cái chợ. Hai đứa tước vỏ cây đay đan thành võng, mắ c vào thân cây,

nă`m quay đầ`u, đu`đưa, kẻo`kẹt, như`chàng Thạch Sanh, công`chúa ngủ`trong rừng.

Vườn`nhà`chị`Hải`thành`vườn`chơi`bí`mật`của`Thắ`m`và`Hạnh.

Và`một`lầ`n,`hai`đứa`nă`m`đọc`sách`ngủ`quên`đế`n`tận`chiề`u`muộn,`nghe`thầ`y`tiế`ng`nghe`con`ngoài`đề`gọi`mẹ,`Hạnh`giật`mình`tỉnh`dậy. Hạnh`ngạc`nhiên`thầ`y`mình`nă`m`trên`giường`chứ`không`phải`nă`m`trên`thân`cây`nhãn. Nhưng`hình`như`có`cái`gì`khang`khác`không`phải`giường`nhà`mình. Hạnh`mở`to`mắ`t`nhìn`lên`trầ`n`nhà,`nhìn`ra`bậu`cửa. Hạnh`ngồ`i`dậy. Ngọn`đèn`leo`lét`trên`bàn`thờ`có`tắ`m`hình`một`ông`cụ`mặc`áo`the,`đầ`u`đội`khăn`xế`p,`bên`kia`là`ảnh`bà`cụ`đội`khăn`mỏ`qua. Hạnh`cắ`t`tiế`ng`gọi`“Mẹ`oi!”`Một`bàn`tay`nhè`nhẹ`vỗ`vỗ`vào`vai`Hạnh`“Ngủ`đi`con!”`Hạnh`mô`côi`mẹ,`Hạnh`mới`mắ`t`cha,`cử`chỉ`ân`cầ`n`của`mẹ,`giọng`nói`yêu`thương`tình`mẫu`từ`niê`m`khát`khao`của`Hạnh`như`thật`như`mơ,`Hạnh`nă`m`xuô`ng`chìm`vào`giấ`c`ngủ. “Ngủ`đi`con”`lâu`lắ`m`rồ`i`Hạnh`mới`được`nghe`như`thế`. “Ngủ`đi`con”`dẫn`Hạnh`vào`giấ`c`mơ`gặp`mẹ.

Không`gian`chiề`u`tĩnh`lặng`đế`n`rợn`người. Ngoài`vườn,`thình`thoảng`vọng`vào`nhà`tiế`ng`quả`chín`rụng`xuô`ng`tàu`lá,`xuô`ng`đầ`t,`xuô`ng`ao,`xào`xạc,`bịch,`bộp. Thắ`m`tỉnh`dậy. Tưởng`mẹ`nă`m`bên`cạnh,`Thắ`m`quàng`tay`ôm. Nhưng`lạ`quá,`đó`chỉ`là`chiế`c`gồ`i!`Thắ`m`quờ`tay`bên`này`thầ`y`Hạnh. Sao`lại`như`vậy?`Thắ`m`toan`vùng`dậy`bỏ`chạy. Nhưng`vây`khắ`p`nhà`là`màn`đêm`đen`sậm. Lắ`p`loảng`ngoài`sân`có`ánh`lửa`bập`bùng,`những`bóng`người`kỳ`quái`đang`nhảy`múa`dưới`sân. Tai`ù`đi`vì`sợ,`Thắ`m`nghe`như`có`tiế`ng`cười,`tiế`ng`mẹ`nói`chuyện`với`ai`đó. Thắ`m`bước`xuô`ng`giường`chạy`về`phía`những`bóng`người. Chà,`bậu`cửa`cao`quá,`vắ`p,`Thắ`m`ngã`sõng`soài. Đứ`ng`dậy. Bước`qua. Chạy`tiế`p. Ôi,`không`phải`là`mẹ,`không`phải`người,`mà`là`những`cái`bóng`của`những`đồ`vật`chum`tương`vại`nước,`những`cái`bóng`của`hàng`cau,`cành`cây`nhãn`bập`bùng`dưới`ánh`lửa`hồ`ng`của`bế`p`củi`đun`nồ`i`cám`lợn!`Ngoài`ngõ`tồ`i`ôm`bởi

những vòm cây ken dày che khuất hết bầu trời. Sợ quá. Thắm chạy ngược vào nhà. Dưới cuối giường, mẹ đang đứng mặc màn, Thắm giang tay ôm mẹ: “Mẹ ơi!”. Nhưng không phải mẹ. Đó chỉ là chiếc áo dài treo cuối giường giống như dáng mẹ! Chiếc áo dài chị Hải mặc duy nhất có một lằn. Đó là lằn chị đi lấy chồng. Từ ngày anh Hải bỏ đi, chị treo mãi nó ở đó. Thắm hoảng sợ ngã lăn ra giường. Thắm nghe rõ tiếng tim mình thành thạch như tiếng trống. Hạnh vẫn ngủ say như chết. Thắm tức tưởi, lấy can đảm cạy một cái thật đau vào bụng Hạnh. Bịt mõm Hạnh lại, không kịp cho Hạnh biết điều gì, Thắm thì thầm: “Dậy, dậy đi về, nhanh, nhanh lên”. Hai đứa dắt tay nhau lén lút ra khỏi nhà chị Hải. Mới có bảy giờ tối mà trong nhà, ngoài vườn, khu nhà chị Hải đã tối mịt như thể đêm đã rất khuya.

Một buổi chiều hôm khác, nhớ vườn xưa, hai đứa mom men bên bờ ao muố n lên vào vườn nhà chị Hải. Chúng không để ý chị Hải đứng bên cầ u ao ngóng đợi:

- Này, hai đứa. Sao đứng nắ ng thế kia? Sang vườn nhà chị chơi không?

Chị Hải nhỏ sào, mau lẹ lướt thuyề n nan sang đón. Áo lụa Hà Đông, ao đầ y hoa súng, chị đẹp như một bức tranh thủy mặc.

- Xuồ ng thuyề n đi hai em.

Chị hoạt bát bơi thuyề n, nhanh nhẩu như một cô thôn nữ chưa chồ ng:

- Khi nào thích, các em cứ sang vườn nhà chị mà chơi nhé. Chị vui lắm, các em đừng ngại.

Vào nhà, chị Hải không mời nước. Chị xuồ ng gác bê p, mang một bọc mo cau, bảo:

- Long nhĩn chị làm. Ăn thử xem. Nhà nhiề`u lấ`m, chị treo đầ`y gác bê`p. Sang chơi với chị, thích ăn, cứ tự nhiên mà lấ`y nhé.

Lâu dầ`n thành thân. Ngày nào Thấ`m và Hạnh cũng rủ nhau sang nhà chị Hải chơi. Chị Hải làm thức ăn, nấ`u bánh đúc ngô, luộc khoai mòi hai đũa. Những củ khoai ngứa xù xì, bùi và dẻo. Ăn xong, ngứa móc họng, nhót nhĩn chảy dề` dề` hai đũa nhỏ phì phì làm chị Hải phì cười vợi vàng pha nước muố`i cho hai đũa ngậm. Hết việc hết chuyện, ba chị em đi nhặt cành củi khô, trèo cây hái nhĩn, tước bẹ cây đay đan võng mắ`c vào thân cây, chơi trò chơi hàng xóm. Những hôm trời mưa, mắ`y chị em ngồ`i trong nhà tách củi nhĩn mọng nước ra khỏi hạt, nghe Hạnh đọc truyện cổ tích từ trong sách giáo khoa.

Nhưng rô`i một hôm, con chó Vện nhà chị Hải bỗng dung tìm đế`n được nhà Hạnh. Trông nó thật thiếu nảo, mắ`t van lơ`n trĩu buồ`n. Hạnh ngạc nhiên:

- O Vện, sao mày biế`t mà đế`n được đây?

Con Vện không nhìn Hạnh mà tru lên. Cổ họng khe khẽ`rên, cuố`ng quýt, nó dùng chân trước khề`u khề`u tay Hạnh như thể cầ`u cứu Hạnh đi theo nó.

Hạnh chạy ra đường, ghé ô cửa sổ gọi Thấ`m. Con vện chạy phía trước, thỉnh thoảng nó lại dừng lại ngó lại phía sau, ánh mắ`t cuố`ng quýt cầ`u khẩn như thể thúc giục Thấ`m và Hạnh hãy nhanh nhanh lên.

Con Vện chạy thẳng ra vườn, chỗ gồ`c nhĩn mắ`c võng. Nó chạy đi chạy lại gọi ra hiệu cho hai đũa chỗ chị Hải nắ`m. Chị Hải bất động trên chiế`c võng được làm bằ`ng sợi tơ đay do hai đũa đan từ ngày đột nhập vào vườn. Con Vện chạy quanh chị Hải, rũi mồm vào tóc chị, vai chị, cổ chị hít hít hà hà rên rên khóc. Con Vện khề`u khề`u nhắ`c

nhấc bàn tay chị, bàn tay cứng đờ bất động. Bất lực, ghé ch mõm về phía Thắm và Hạnh, Vện khịt khịt mũi như thể cầu cứu. Có vẻ đôi bạn chẳng hiểu gì, Vện húc đầu vào phía sau Hạnh, đẩy Hạnh đến chỗ chị nằm. Chẳng thể làm gì được, Vện đau khổ nằm phủ phục bên thi thể chủ của mình như một đứa con ngoan bên mẹ.

Thắm và Hạnh. Hai đứa trẻ run sợ không khóc nổi thành lời. Chúng không nghĩ được gì, không lý giải được và không hiểu được tại sao lại như thế. Chúng trở nên câm lặng. Câm lặng không kể không thông báo chuyện này với bất cứ một ai.

Ít ngày sau, một con trâu nhà khác chui vào vườn nhà chị Hải bứt nõn chuối ăn, quật nát những khóm dong riêng đang mon mơn. Người ta đi tìm trâu và phát hiện xác chị Hải trên chiếc võng đan bằng sợi đay tươi. Con Vện chết trong tư thế nằm ngoan dưới chân chủ. Người ta kết luận, chị Hải bị trúng gió đột tử.

19

Đã hết đâu những chuyện đau thương đổ lên đầu đàn bà con gái quê tôi. Còn đây nữa, bà ngoại kể cho mẹ tôi nghe cái chết thảm của chị Năm xinh đẹp.

Vòm trời này, làng xóm này bí ẩn mông lung. Thấm và Hạnh như đôi chim tu hú trú ẩn trong nhà. Sợ ánh sáng, sợ bóng đêm, sợ súng đạn, sợ những con người. Sợ tất cả những gì đã từng tồn tại và đang tồn tại.

Nhà chị Năm có cái cây ao trên mặt nước đã m sen ai qua đường cái quan cũng nhìn thấy mỗi khi chị xuất hiện ở nơi này. Chị Năm hồn nhiên lắm, lần nào ra cây ao rửa rau giặt giũ chị cũng điệu dàng viên mãn ngắm hình mình in trên mặt nước. Người qua đường liếc nhìn, chị càng điệu dàng hơn, như thể chị là diễn viên đang biểu diễn trên sân khấu.

Chị Năm bắt ngờ lấy chông. Bao trai làng buồn tênh.

Tháng Bảy năm ấy lũ sông Hồ ng lên to. Cả làng ủa ra bãi, lội ruộng nước sông ngập quá đầu, lặn ngụp giành giật với lũ từng bắp ngô, củ khoai.

Chị Năm mới sinh con đang thì ở cũ. Tháng Bảy mùa lũ cũng là mùa nhãn chín. Nước to cũng là năm nhãn được mùa. Nhãn chín, bẻ không kịp, bão tràn về là mất đứt thu nhập một vụ nhãn.

Chị Năm làm dâu ở với bố mẹ chông.

Ở nhà một mình, chị Năm trèo cây bẻ nhãn. Cây nhãn to nhiều cành, chị thoăn thoắt như chim sâu nhảy, chuyê n từ cành này sang

cành khác bẻ những chùm nhãn chín mọng thả vào thúng, cái thúng được chị treo lủng lẳng trên cành. Nhãn đầy thúng, chị xuống đất thả lỏng dây thừng cho thúng nhãn từ từ hạ xuống, chị bung vào nhà đánh đống dưới sàn.

Nuôi con nhỏ, chị Năm nhieu sữa lắm, bà u sữa đầy như quả bóng căng hơi thắm ướt làn áo mỏng lộ núm vú hồng tươi xinh xinh nhỏ xíu. Chị Năm, con chim sâu chăm chỉ say sưa cố bẻ cho hết quả một cây nhãn sai, chị mới chịu nghỉ vào nhà đánh thức con dậy cho con bú.

Chị Năm đâu biết, dưới đất, thặng tây mê mẩn toà thiên nhiên của chị. Cái ống quần lĩnh chị mặc rộng thùng thình che sao nổi cái nhìn từ dưới nhìn lên thắm đén tận cạp quần. Chị không mặc áo yếm. Cái áo bà ba rộng che sao nổi bà u vú nuôi con bằng sữa mẹ đầy đà, những giọt sữa ấm nóng nhình nhích từng giọt rỏ xuống gốc cây.

Mồ hôi ướt đầm lưng, nhể nhại trên gương mặt đỏ hồng thanh khiết. Chị Năm ngừng tay bẻ nhãn, thông chân gỗ nghỉ trên cây nhãn. Những quả nhãn chín mọng ngọt lịm, hết mệt, tỉnh người.

Chợt chị giật mình nhận thấy, hạt nhãn như những viên bi chị thả rơi xuống đất bật tiếng kêu coong, coong. Chị cúi xuống nhìn. Trời, cái mũ sất trên đầu thặng tây! Hấn giữa cổ nhìn chị, nhe nhớn cười. Đôi mắt hấn xanh lè, ánh mắt man dại của một thặng nghiện lên cơn thèm thuốc. Chị bủn nhủn chân tay vì sợ. Cái chỗ đầy râu không thấy mồm, một âm thanh ngọng nghịu phát ra:

- Xuống đây, ô, xuống đây nào...

Chị Năm run. Cây nhãn cũng run.

Thả`ng tây như con lợn đỏi người thấ`y mùi cám mà chưa được ăn. Hấ`n cuố`ng quýt, xoấ`n xuýt, khấn khoản:

- Ô`. Ma đăm, xuố`ng đây nào. Đừng sợ.

Thả`ng tây khấn khoản. Nó tháo chiế`c đờ`ng hồ` trên tay giơ lên. Nó cởi áo khoe bộ ngực đầ`y lông. Chị Năm bám chặt cành cây. Chị kiên định nghĩ cách. Thả`ng tây ôm gố`c cây ngựa cỏ ngóng đợi như con sói thềm nho. Chị Năm bấ`t ngờ nhảy vào thúng nhĩn, chìm nghim và lạng im.

Thả`ng tây ngựa cỏ lên không thấ`y chị Năm đâu, nó đu người lên, toan với thúng nhĩn treo lơ lửng cành bên. Nhưng, cành nhĩn bị sâu, gãy khúc, tạo thành một đòn chí tử giáng xuố`ng lưng tây. Đau điế`ng, tức giận, thả`ng tây giương súng bóp cò. Bắ`m bắ`m bắ`m.

Đứa trẻ sơ sinh giật mình khóc thét.

Đạn xuyên áo chị Năm. Thúng nhĩn tan tành, từng mảnh nhỏ và nhẹ bay bay, roi roi như cánh én cùng ngàn ngàn tia máu sáng láng như câ`u vô`ng như những chùm pháo hoa rực rỡ giữa bầ`u trời trong vắ`t gió im. Những mảnh vụn da thịt chị Năm quyện trong máu đỏ thành dòng xô`i xả như mưa lửa tấp vào mặt thả`ng tây, dầm dầy mặt đấ`t, loang trên mặt hồ`, đọng trên tàu lá sen vương trên ngàn lá nhĩn như ngàn con mắ`t, ngàn con mắ`t vắ`n lên ngầ`u đỏ.

Sợi dây thừng lỏng thõng đong đưa. Đứa trẻ trong nhà im bật.

Bố`n chín ngày mắ`t, nhà chùa làm lễ câ`u hồ`n cho chị Năm. Trời hôm á`y nở một trận mưa rào lịch sử. Mưa nhuầ`n nhuộm nhiề`u ngày. Máu khô rẻo quánh, quyện vào mưa sê`n sệt chảy, ngắ`m, thấ`m sâu vào lòng đấ`t. Mưa. Mưa tiễn đau thương lũi vào quá khứ. Mưa rửa u buồ`n. Mưa tá`m đấ`t, cỏ cây hoa lá, con người

quê tôi cũng như được gột rửa tinh thần, bừng tỉnh tươi mát sống cho ngày mai.

Những chuyện này, tôi được nghe mẹ kể khi tôi còn rất nhỏ, mẹ vẫn chưa già. Và sau này, mẹ vẫn kể. Mẹ kể cho tôi chỉ là cái cớ để mẹ tự kể cho chính mình, để mẹ trở về với quá khứ với những kỷ niệm của chính mẹ.

Vẫn là những câu chuyện ấy, mỗi năm thêm tuổi, lời kể, lời bình của mẹ bớt cay nghiệt hơn, tôi nhận thấy, càng già, nhìn nhận của mẹ càng trở nên độ lượng, đôi khi dễ dãi, nhẹ như lông hồng.

Mẹ chép miệng thở dài, ở đâu có gái đẹp, ở đó có tai ương! Con gái làng mình đẹp. Hồng nhan thì bạc mệnh. Người ngoan thì chóng già. Bọn thực dân nó hãm hiếp con gái làng mình nhiều nhất vùng. Bị hãm hiếp, có cô xâu hổ nhảy sông tự vẫn. Có cô buộc bụng, chui vào ruộng ngô để vụng, tự tay chôn sống con. Tiểu thư nhà cai Loọng bị thằng Pháp mất xanh mũi lõ muốt lấy làm vợ. Thằng tây thập thò đầu ngõ thường ngày, hấn lân la học nói tiếng Việt để làm quen. Một hôm, có người bẩm báo với Cai Loọng, họ nhìn thấy thằng tây đang đi đến đầu làng, chắc là vào nhà ông. Cai Loọng nghe vậy, vội vàng bảo con gái trốn ngay vào kiệu thóc, đập kín lại. Ông dự định nội đêm nay sẽ phải đưa tiểu thư đi gửi nhà người họ hàng trên miền ngược. Thằng tây hôm ấy đến nhà ông cai Loọng thật. Hấn gan lì để xuất ở lại ăn bữa cơm chiều, đợi gặp được tiểu thư mới ra về. Gia nhân mổ gà, rượu ngon thết khách. Rượu say, thằng tây ngồ ì. Cả nhà ông cai Loọng sốt ruột, sợ lộ, không ai dám đến gần kiệu thóc để xem tình hình tiểu thư ở trong đó thế nào. Khuya lắm thằng tây mũi lõ mới chịu về. Đợi thằng tây đi thật xa, ước chừng nó đi gần về tới doanh trại, gia nhân ra đường canh gác, cai Loọng trong nhà mới dám mở nắp kiệu cho con. Nào ngờ ở trong kiệu thóc kín lâu quá, thiếu khí, tiểu thư chết ngạt, người vẫn còn ấm nóng.

Đám ma tiểu thư, thắ`ng tây bắ`n hế`t một băng đạ`n. Chôn cá`t
xong ai về` nhà nắ`y, mình thắ`ng tây ở lại, ngô`i chế`t lặ`ng bên mộ
tiểu thư.

20

Phụ nữ là hoa hòèng của nhân loại. Chiến tranh. Nô lệ và thuộc địa. Những tưởng những điều đó không ảnh hưởng, không liên can đến số phận của hoa hòèng. Nhưng ngược lại. Chiến tranh. Bao đợt tuyến quân, con gái con trai tiễn nhau ra mặt trận. Bên sông. Dưới trăng, dưới những vì sao xa ngất biết bao lời yêu thương, những giọt nước mắt lưu luyến, nhớ nhung. Những cuộc chia ly, người ở lại chung thủy chờ đợi. Người ra đi mãi mãi không ngày trở lại.

Ngăn buồng mẹ nằm, chiếc giường tre kê áp tường, sát với con đường làng, nên, mẹ nghe rõ bước chân qua. Mẹ nhận thấy có ai đó đứng sau bức tường sát bên tai mẹ, tiếng rì rầm nghe rõ từng câu. Tiếng thôn nữ bẽn lễn, ngập ngừng:

- Anh không nói gì với em sao?

- Nhưng, rất có thể anh không trở về... Chiến tranh có chừa ai đâu.

- Không! Anh không được nói thế. Anh phải trở về. Anh hứa với em đi!

Mẹ ngòì dậy, rón rén hé qua khe cửa sổ. Ánh trăng xuân rất buồn đủ cho mẹ nhìn thấy dáng hình đôi tình nhân tay trong tay nóng bỏng. Vòm nhẵn như ô che khô mái tóc hai người.

Người con trai vòng tay ôm cô gái, cọ cọ má miên man lên má nàng:

- Ừ, nhất định anh sẽ về. Anh hứa, anh sẽ về!

Thôn nữ dụi đầu vào ngực anh, nàng siết vòng tay ôm chặt anh. Nàng giấu bầu má nàng trong vòm ngực của anh sau làn áo mỏng. Vòng tay của nàng, vóc dáng của nàng như biết nói.

Mẹ ở trong bóng tối, nín thở, như thể mẹ đang xem một bộ phim tình ái mà chính mẹ là cô gái trong phim đang chiếu.

Chàng trai cúi xuống, hôn lên trán, lên môi, má cô gái. Đôi uyên ương run rẩy si mê quấn lấy nhau, đan vào nhau thành một khối mềm.

Con mèo già bên bụi rậm gầm gừ, khếch, khếch chạy vút qua làm cô gái giật mình. Bỗng dưng nàng thấy sợ. Nàng ôm chặt người mình yêu. Người yêu nàng say mê. Đôi môi anh say mê. Bàn tay anh lấn tới không ngừng. Đôi mắt nàng mơ màng, bàn tay nàng nâng niu đôi má anh, tiếng rên khe khẽ nơi khe họng. Và rồi bàn tay vùi chặt bờ vai, nàng dướn lên vòm ngực áp sát vòm ngực anh như thể tim trong tim máu hòa trong máu cùng chung nhịp đập.

Người ấy vụng về khám phá nơi sâu kín nhất của nàng.

- Dừng! Dừng, anh! - Nàng hôn hên, theo theo.

Nhưng môi anh vẫn cuồng nhiệt trên môi nàng. Vòm tay anh vẫn ôm siết eo nàng. Đôi mắt anh mê mê. Anh kiên quyết và bướng bỉnh.

Như tỉnh cơn say, nàng tức thì đẩy mạnh anh ra. Nàng mạnh dạn cất lời:

- Không được đâu anh!

Nàng tỉnh táo giận dữ:

- Không!

Như cỗ máy mất điện giữa chừng, chàng trai mặt thộn ra, toàn thân anh nhẹ bẫng, thần thờ như cơn mơ chợt tỉnh hồ`n vĩa chưa kịp về`.

Anh đưa tay vuốt lại mái tóc, rồi anh vuốt mái tóc nàng, cài cúc áo cho nàng, kéo nàng vào lòng, anh ghé`ch cắ`m chạm mái đầ`u nàng. Ôm nàng, anh khẽ nói:

- Anh xin lỗi! Cho anh xin lỗi nhé!

Trong ô cửa sổ nhìn trộm, mẹ cũng bất ngờ ngờ`i lên khoanh tròn chân ngay ngã`n. Mẹ cài lại cúc áo của chính mình đang khoác trên người không biế`t tuột tự khi nào.

- Thật tàn nhẫn! - Mẹ thố`t lên.

Mẹ ôm mặt khóc.

Mẹ lau nước mắ`t, hé mắ`t nhìn qua ô cửa sổ, đôi trai gái vẫn đứng đó, mẹ giận giữ, muố`n quát thật to:

- Ngày mai, anh ta ra chiế`n trường, cái chề`t cận kê` trong gang tắ`c vậy mà cô vẫn cô` tình tiề`c cái tiề`t trinh!

Nhưng mẹ chưa cá`t tiề`ng, cô gái đã áp mặt vào ngực anh, ôm chặt anh, nức nở:

- Em xin lỗi! Em xin lỗi !... Em sẽ đọ`i anh về`!

Người con trai quàng tay lên vai cô gái như thể thể hiện tình yêu tình cảm với người em gái máu mủ của mình:

- Không hiểu sao, anh có linh cảm anh ra đi sẽ không có ngày trở lại.

Người con gái đưa tay bịt miệng không cho anh nói hế`t:

- Nhắ t địn h anh sẽ về . Anh sẽ về . Anh đừ ng làm em sợ!

Người con trai đứ ng thẳng, ngử a mặt nhìn trời.

Trắ ng như khóc ướ t mi mắ t anh, ướ t nhữ ng hàng cây. Dướ i trắ ng, muôn ngàn sợi mưa li ti nhỏ nhẹ và xô ắ p lâm thâm lâm thâm như tuyế t như nhữ ng sợi chỉ trắ ng và mảnh bay bay bay bay đậ u trên má anh, má nàng, trên mái đầ u hai đứ a.

Ứ p bàn tay lên mặt, anh nói với mình anh:

- Anh ước mình có con. Anh ước còn lại trên đờ i có một đứ a con.

Mưa ướ t bàn tay. Mưa ướ t nhữ ng cành lá. Mưa đẩ m áo. Mưa nhuộ m tóc anh bạc trắ ng.

Mẹ hít cắ ng đầ y hương lạnh mưa đêm lù a qua khe cửa. Hoa nhắ n rơi vàng mặt đắ t, hoa xoan nhuộ m tím hiên ngoài. Đắ t thắ m mưa dậ lên mùi ẩm ướ t.

Mẹ đặ t lưng nắ m lại xuô ng giườ ng, thắ m gọi:

- Hạnh ơi!

21

Mẹ cũng từng có cuộc chia tay kẻ ở người đi như thế. Nhưng chàng trai người yêu của mẹ không như thế trong giây phút chia ly. Bởi, Hạnh của mẹ khao khát lên đường. Anh háo hức đi đánh giặc để rửa tội cho cha. Cha anh từng làm chỉ điểm, tay sai cho bên kia chiến tuyến.

Đêm chia tay đến quá bất ngờ. Vội vàng quá, và mẹ còn quá trẻ không đủ lớn để thể hiện tình yêu, không đủ phút giây để mà ngẫm ngợi, trao gửi, hiến dâng.

Giá mà đêm chia tay, Hạnh cũng nói với mẹ như chàng trai kia nói với người yêu, bây giờ hẳn mẹ có được một đứa con cho anh.

Cả cuộc đời mẹ tôi yêu Hạnh.

Buổi chiều vàng chạng vạng, cái thời điểm giao thời giữa đêm và ngày, tiếp giáp âm thế với trần gian, mẹ tôi lao động trên cánh đồng mênh mang hun hút gió. Hơn một lần mẹ vút tất cả những dụng cụ lao động của nhà nông nào liềm, nào cuốc, nào quang nào gánh chạy chân trần giẫm trên gò c ngô khô, quăng mình xuống dòng sông. Sóng sông Hồng chồm lên tưởng như nuốt chửng mẹ. Mẹ ngợp thở trong lòng sông cuộn sóng. Nhưng, kỳ lạ thay, những con sóng xô bờ, những con sóng nhân từ đẩy mẹ ra xa rồi lại đẩy ngược mẹ về bờ. Sóng du dương như chiếc võng du dương. Nước mắt mẹ thấm gì với nước sông! Nước sông sũng vào da thịt rét run người. Mẹ đứng lên, cảm lạnh như tượng đá vọng phu, nước ngập dưới chân người. Gió thổi như quạt đổ. “Anh ở đâu anh ở đâu, anh bảo anh yêu em, anh nhớ em, anh trở về sao không thấy anh trở về! Hay là anh trốn em, anh đùa em, anh thử thách tình yêu lòng chung thủy của em? Anh đừng trốn em đừng đùa em nữa, anh về muộn em còn gì trao anh? Em còn gì trao anh, em còn gì cho anh? Hạnh ơi, anh ở đâu, hãy về ngay với em đi, về với em đi anh! Anh về muộn, mình sẽ không còn nhận ra nhau nữa đâu! Hay là anh không muốn nhìn thấy em phải không? Anh biết chuyện phải không? Thằng Mã, nó là con súc vật, nó không phải là con người, anh đừng chấp. Em vẫn là em, là em của anh chứ không thể của ai khác, về với em đi anh, về với em đi anh...”

Trăng đầu tuấn híp lại, nhòe nhoẹt bầu trời mây.

Bên kia sông, bên nhà ai đang đốt lửa, đuôi hiu khói lam chiều mỏng manh chơi với như những màng tay vô vọng chấp chơi với làn

mây.

23

Mặt trời au đỏ xoe tròn như chiếc mâm xa xa bên bờ sông bên kia nhá p nhô sau con đê làng nọ. Những tia nắng đầu tiên vẫn còn ngái ngủ mơ màng chưa tha thiết nhâm nhi những giọt sương đọng trên cỏ cây mặt đất. Những bông hoa trong vườn đang cựa quậy vươn cánh hé nở những làn môi. Những chú chim ri chim sâu lách tách khởi động bài thể dục ngoáy cổ ngoáy đầu, chuẩn bị cho một ngày cất cánh bay kiếm thức ăn cho bản thân mình, cho vợ cho chồng cho các con. Con ong mật chăm chỉ, con người, tất cả đều bắt đầu khởi động cho một ngày mới.

Một ngày sẽ là nắng rất to. Ngoại bảo con gái nhanh chân ra đình phơi rơm, kéo có người khác phơi mát chỗ.

Không kịp thay đồ ngủ, chiếc áo con chưa kịp mặc, Thắm búi vội mớ tóc, với chiếc gậy chạy nhanh ra sân đình tải phơi rơm. Thắm thoăn thoắt cho nhanh để còn về nhà làm vệ sinh cá nhân buổi sáng.

Sớm thế mà đã có tiếng người trong đình - trụ sở làm việc của Ủy ban nhân dân, hợp tác xã:

- Thắm, Thắm, cho anh nhờ một tí.

- ...

- Vào đây, vào đây, anh nhờ một việc.

- ...

- Nhanh nhanh chân lên, em.

Nhận ra ông Mã chủ tịch, cái ức trong cổ Thắm trở lên, uất run người, Thắm nghĩ:

- Mà định làm gì bà mà nửa đây. Tổ sư bồ đề mà, thế vẫn chưa đủ sao!

Thắm thả chiếc gậy gậy rom xuống sân. Rom vàng êm như đệm, chiếc gậy rơi không phát ra tiếng. Chiếc gậy ngập chìm dưới làn rom vàng nhẹ xốp. Thắm đi, lưng thưng như một cái xác, tiến vào cửa đình. Dừng lại, Thắm nhìn vào bên trong, sâu hút tới tận. Tôi tới mức Thắm không nhìn thấy ngăn bên trong, cao hơn một chút, có một cái ngưỡng cửa. Qua cái ngưỡng cửa có hàng cửa mới tới tiếp một ngăn đề n có bậu cửa cao cao hơn.

- Vào đi em...

Thắm vấp phải ngưỡng cửa, chúi ngã. Bám tay vào cái cửa, Thắm nhấc cao chân bước qua ngưỡng. Chưa ước lượng tầm cao của ngưỡng cửa, Thắm giương cao chân rách toạc cả đũng quần. Thình lạng quá, tiếng rách quần nghe như tiếng người ta xé vải.

- Sao thế? Em sao thế. Ai làm em sợ?

- Tao sợ mà ăn hiếp - Thắm trả lời căm.

- Em vào Tam Bảo thả p giùm tôi nén hương. Hôm nay có nhiều việc đại sự lắm. Tôi nhờ phúc của em!

Ánh sáng ban mai không thể lọt vào đình. Trong âm tiết như là mệnh lệnh từ Mã, Thắm phục tùng mà không nhìn thấy người, không thấy bóng dáng hấn đứng chỗ nào, ngồi ở đâu. Những cột gỗ lim sừng sững như những ông hộ pháp dàn hàng ngang hàng dọc. Ông nào ông nấy mắt mũi trợn trừng đã ng đã ng sắc khí. Thắm lạnh người tiến vào Tam Bảo, lại phải bước qua hai bậc đá cao cao

hơn dầ n một tí. Dừng lại ở bậc cuối cùng. Thắ m vịn to ngọn đèn dầ u được thắ p sẵn ở trên cao, trước mặt những ông tượng. Thắ m nhìn vào mắ t từng ông. Thắ m trầ n trầ n nhìn. Mắ t người và mắ t tượng chiế u tưở ng nhau, lóe lên những tia sáng. Thắ m cầ m thề hương rút vài que, chầ m lửa. Nắ m nhang cháy lên ngọn lửa trên tay, Thắ m vẫ y vẫ y cho ngọn lửa tắ t, vươn người về` phía trước, kính cầ m cắ m hương vào bát hương.

Thắ m vươn người về` phía trước cắ m hương, đôi núm vú tròn hồ`ng mọng nõ gờ như hai giọt nước sắ p rõ xuồ ng sầ n. Thắ m có hay đầ u chủ tịch Mã lộ mọ chui dưới hà`m Tam Bảo tự bao giờ. Bầ u vú vô tình đơ ng đư a trong tà áo rộng không che đặ y, Mã giờ đôi bàn tay nắ m trọn bầ u vú cắ ng tròn của Thắ m. Mã ngừ a cổ như bê con bú bầ u sữa mẹ. Chao ôi, cái đầ u chủ tịch to xù chui trong tà áo Thắ m. Thắ m giặ t mình suýt ngã. Môi Bí thư nõ gờ như miệng khủ ng long ngàn năm đỏi khát giờ mới gặ p nguồ`n số`ng. Phầ m tục, tham lam, ông ta ôm chặ t Thắ m, ép thầ n thề Thắ m chui xuồ ng gầ m Tam Bảo.

- Hôm nay mới lại đư ợc em. Tôi thề m quá, thề m em quá!

Nhữ ng nén hương trên tay Thắ m chưa đư ợc cắ m vữ ng vào bát hương đổ vào nhau bùng lên thầ n đắ m lửa. Lửa cháy bùng hế t thắ y nhữ ng chầ n hương đầ y trên bát hương. Lửa cháy hế t không còn sót lại một chầ n hương nào. Cháy hế t nhữ ng chầ n hương lẫn cây hương rô`i, lửa lại tự lự i tàn. Ngồ`n ngọn tro, dầ ng đầ y bát hương to.

Thắ m giẫ y giụa:

- Xin ông tha cho tôi. Xin ông tha cho tôi...

Vùng vẫ y là kích độn g. Lửa khát khao đầ ng bùng bùng đố t thầ n thề khiế`n lầ o đầ n cuồ`ng như thiề u thầ n.

Thôi đành nhắm mắt cho nhanh qua.

Thôi đành chấp nhận cho nhanh, kéo ai đó bắt gặp, đời mình ô nhục hơn.

Nghĩ vậy Thắm nhắm mắt nhắm bắt động. Nước mắt nàng úa úot thái dương, nàng đau xót rên gọi “Hạnh ơi!”

Khi nàng mở mắt, ngò ì dậy mặc lại áo quần, chui ra khỏi gậm Tam Bảo, nàng nhận thấy Phật Bà nghìn mắt nghìn tay phóng những tia nhìn giận dữ. Hai ông Hộ pháp cũng trợn mắt, cau mày như gậm lên tức giận.

- Ngài cũng biết tức giận ư? Tức giận, linh thiêng. Sao các ngài không đạp sập cái Tam Bảo này đi, cho sập xuống. Hãy chôn vùi cái thân thể lỏa lồ trần truồng như nhộng đang nhắm ngáy dưới bụng ngò ì của các ngài đi. Tôi xin các ngài.

Nàng chấp tay thành tâm khâu đầu lễ năm vái. Nàng nguyện cầu điều nàng mong muốn tức khắc sẽ thành hiện thực.

Lần khâu đầu vái thứ năm, lần cuối cùng, nàng nhắm mắt thật lâu những mong tiên ứng.

Nhưng khi nàng mở mắt ra. Phật vẫn ngò ì yên vị trên cao, lông mày giãn, gương mặt bình thản.

- Đức Phật từ bi, sao người không trừng phạt những kẻ ác? Sao người không động lòng thương con, bảo vệ con đây, con làm gì nên tội?

Thắm quỳ gò ì cúi đầu như con chiên ngoan đạo đang sám hối nhận tội:

- Hay là lỗi tại con? Các ngài cho là lỗi tại con. Tại con tại con tất cả. Tại con, tại con là đàn bà! Nếu vậy, xin Thánh thần hãy xử tội con. Xin Thánh thần hãy cho con tội chết. Cho con được chết. Con cầu xin các ngài hãy cho con được chết!

Trong găm Tam Bảo, Mã nheo mắt nhìn ra:

- Trông em khổ sở tội chưa kìa!

- Trời ơi, đừng khờ n, tôi xin ông, tôi van ông, ông tha cho tôi... Ông đừng hãm hại tôi nữa. Nếu không ông hãy giết tôi đi. Ông giết chết tôi đi!

- Em van xin tôi mới đáng yêu làm sao! Tôi giết em tôi còn có ai!

Nói rồi, con khủng long dậm tặc vùng lên, bò ra khỏi găm Tam Bảo, quắp chặt lấy nàng, tha nàng vào tổ.

- Tôi yêu em, tôi muốn việc này với em mãi mãi...

Hắn đã n ngựa Thấm ra xâm nhập dập dềnh.

Găm Tam Bảo chứa đựng cứng lẽ bừa bộn, chật hẹp. Dưới chân Thấm là bậc tam cấp bằng đá, cái bậc tam cấp để người ta trèo lên cảm hương lễ Thánh thần. Thấm không sao thực hiện được hành động khép chân giấu giếm. Đầu gối chân gập lên như hai cánh cửa, hai cánh tay Thấm đan vào nhau, ôm ngực cố thủ. Nhưng Thấm cố thủ làm sao được với đôi tay đàn ông vạm vỡ, với sức mạnh đàn ông đang trong cơn bùng nổ. “Cánh cửa” bị bật ra. Sức mạnh cuồng nhiệt của người đàn ông cường tráng dạn dày kinh nghiệm không ngừng nghi áp sát, luôn sâu. Cơ thể Thấm bất lực, đầu hàng.

Xong rồi. Hắn nắm bắt động trên người Thấm, thờ dợc. Mắt nhắm nghiền, thả lỏng thân xác, hắn từ từ thả mình trôi ra

khỏi nằng, nằ m nhữn bên nằng, thờ và ngáy rắ t to.

Thắ m bò bớ n chi ra tới cửa hằ m Tam Bảo. Nàng chắ p bàn tay trước ngực phần nộ ngược nhìn tượng thờ trên cao:

- Thánh thằ n linh thiêng. Ngài nghĩ gì về` sự thanh tao? Ngài cứu rồi cho ai mà không cứu rồi cho đàn bà? Sức mạnh thằ n kỳ ngài vận ở chỗ nào mà kẻ khố` n khổ này bị người ta cưỡng bức trước mặt ngài, dưới chân ngài, ngài vẫn chằm chệ ngồ` i im thin thít? Ngài thương ai, phù hộ độ trì cho những ai những hạng người nào mà ngày ngày khói hương nghi ngút đế` n ngạt thờ, người ta đế` n thành tâm kêu câ` u những mong các ngài phù hộ độ trì? Ngài có thật sự linh thiêng không. Con xin ngài hãy nói sự thật cho con...

- Em đừng tin. Anh sẽ quắng má` y ông á` y vào xó.

- Đồ` vô đạo!

Tiề` ng cửa đình kẻo kẹt, hai cánh đượ mở toang. Cô kế` toán cùng những tia nắ` ng mới xôn xang ùa vào. Gian ngoài của đình làng là nơi làm việc của Ủy ban nhân dân xã.

Ông chủ tịch lom khom cái lưng, thông thả xỏ quầ` n, hắ` ng giọng, xỏ chân vào đôi dép cao su, nhắy từ gian cao xuố` ng gian ngoài, vừa đi vừa xắ` n tay áo, hào hứng:

- Sáng nay các vị có nghe đài không? Liên Xô, anh cả của chúng ta lâ` n đầ` u tiên phóng tên lửa lên vũ trụ. Tôi sẽ đặt tên cái cô` ng Ba Cửa của xã ta là cô` ng Tên Lửa các vị ạ. Đòi con, đòi cháu mai sau nhớ công lao chúng ta. Lịch sử tỉnh nhà ghi công chúng ta. Oách lắ` m chứ!

Cô kế` toán nhanh nhẩu:

- Công nhận thủ trưởng mình có nhiều ý tưởng hay. Cái công này là sáng kiến, công sức của thủ trưởng. Phải nói là anh có tầm nhìn xa trông rộng. Nhờ sách lược và chiến lược của anh, anh hao tâm tốn sức với nó. Không có anh thì không có công. Không có công thì đời này sang đời khác dân suốt đời đói khổ. Nói thật, em định đề xuất với Ban lãnh đạo, lấy tên anh đặt tên công, mà bà con cũng đã gọi công ông Mã rồi đấy anh ạ. Công Ba Cửa nghe nó thô quá. Nhưng giờ anh đặt cho nó cái tên công Tên Lửa nghe rất thời đại. Mai sau, không những các thế hệ con em làng mình mà cả các xã lân cận đều mang ơn anh, mãi mãi nhớ công lao của anh.

Ông chủ tịch cắt ngang câu chuyện, gọi vào gian trong:

- Cô Thắm đâu rồi, chưa sáng đã lễ bái gì mà lâu thế. Cậu cho anh Hạnh bình an vô sự phải không. Ngày, sắp đến ngày Đại hội xã viên, cô chuẩn bị mấy bài hát phục vụ bà con đấy nhé.

- Đờ lưo manh! - Thắm chửi thảm trong bụng.

“Em đừng tin. Anh sẽ quảng mấy ông ấy vào xó”. Tưởng ông ta nói đùa. Ai ngờ, ông ta cho đập đền chùa để lấy gạch, cột đình và những tấm cửa gỗ ông cho dùng vào việc xây nhà trẻ, xây trường học theo mô hình nếp sống văn minh. Chông mê tin dị đoan, ông thành lập Đội quân Cờ đỏ đi đập tượng thờ, miếu mạo, lấy đền chùa làm trường học, làm kho, xưởng dệt.

Mã, chủ tịch Mã, chủ nhiệm Mã... bao nhiêu chức ở một con người hắ n. Trong con mắ t dân làng hắ n là vua, là tướng. Hắ n nói ra thếp. Hắ n khắc ra lửa. Hắ n biế t cái uy của hắ n mà hắ n không tự nhận thấ y cái yế u điể m, cái hạn chề của chính mình. Hắ n ít học. Không biế t viế t mà lại đượ c làm quan! Làm quan thì sướ ng lắ m. Trai tài gái sắ c, đám đàn bà thầ n tượng ông, bám quanh ông, mon men theo ông nhiề u vô kể. Mã là người máu gái nên bắ t cứ phụ nữ nào, có chồ ng hay chưa có chồ ng, thích hắ n, hay hắ n thích, nghiể m nhiên hắ n cho phép mình ngu với người đố mà không câ n biế t người đàn bà đố có đồ ng thuận với mình hay không.

Chị Tỏi vợ đội trưởng đội dân quân có chừa với Mã.

Chồ ng chị Tỏi vẫn sồ sồ ra kia, ai dám nói tâ m bậy nào. Anh Tỏi biế t đích thị cái bụng vợ mình đang mang vác kia không phải là của anh. Nhưng anh vẫn ngậm bồ hòn làm ngọt. Anh nói ra chỉ tỏ nhục cho cái mặt mo của anh mà thôi. Và anh, anh cũng phải biế t thương vợ chứ. Lỗi đâu phải vợ anh. Lỗi tại anh. Thương vợ thì phải để cho người ta làm chuyện â y, giải quyề t chuyện â y với người khác chứ, đúng không nào? Bởi anh là kẻ đang mang bệnh. Bệnh giang mai truyề n nhiễm qua đường tình dục. Chỗ â y của anh lở loét hế t cả rô i. Lúc nào cũng tỏa ra mùi hôi bắ n. Những ngày hè tộ t đĩnh của nắ ng nóng, ruồ i nhặ ng bám theo anh làm anh không dám ra khỏi nhà. Anh ẩ n nắ p trong căn buồ ng tắm tồ i. Anh cỏi truồ ng rô i lắ y khăn ướt đắ p lên “cục cưng”. Tội nghiệp cho anh cái căn bệnh tai quái này. Hình như nó là thứ bệnh của tín ngưỡng, bệnh của trời đày.

Mỗi khi ngứa ngáy râm ran là mỗi khi nhục cảm khao khát căng đậy ham muốn. Anh ao ước có một ai đó xuất hiện trước anh, ôm chặt lấy anh để anh cọ sát, để anh vung vẩy để anh chà đạp cho đã kiểu như ngựa ghè đòn ghen người đời đã đúc kết. Nhưng không, không thể là vợ anh được. Muốn vợ. Nhưng anh lại thương vợ. Thương vợ, nhìn thấy vợ, ham muốn lại trào lên, kiểu như người chết đuối i vợ được cọc. Thương vợ, kiêu hãnh ham muốn của chính mình, kiêu hãnh ham muốn của vợ, anh tự gồng mình lên, anh đá thúng đụng nia. Anh chửi luôn mồm, anh muốn chị Tôi chán chường không còn tha thiết gần gũi vợ chồng.

Những ngày tháng còn đi ra đường được, đêm đêm anh vẫn mò ra bãi mía ruộng ngô, thò lò cái của quý ra ngoài cho thoáng đãng, những mong sẽ gặp một ả nào đó trút cho bể ng sạch. Thật không may đàn bà con gái không có ai gặp anh Tôi giữa đêm khuya bệnh hoạn.

Đã có người nhìn thấy anh Tôi quặn quại cái ấy trong búi cỏ, vùi xuống vực cát, đau đớn, rên rỉ. Miệng anh không ngừng chửi rửa đàn bà. Nắm trái dài trên cát, lăn lộn trên cát. Dữ dội, buông xả, anh tự phóng thích mình, trong cát. Miệng, lưỡi anh ngập cát, anh hôn hên thở. Cát lùa vào mũi anh. Chỗ bệnh tật ướt át, đau rát, toàn thân anh như cát, anh đứng đĩnh và chậm chạp tiến về phía dòng sông. Nước ngập bàn chân anh, lạnh dãn lên đầu gối, đùi anh. Nước phù sa màu hồng, đủ chìm cái thứ ấy, anh dừng lại, một tay vịn vè, tay kia chống mạng sườn, mắt anh nhìn xa xăm về phía ấy, bên kia bờ. Mãi sau, anh mới cúi xuống, dùng hai tay kỳ cọ sạch sẽ cái thứ ấy của mình.

Những đêm hè nóng bức, khó ngủ, cứ chốc chốc, chị Tôi lại ra giếng khơi xì xụp. Quấn dây gàu vào tay, chị Tôi cựa cựa thả gàu xuống đáy giếng. Chị giật giật miệng gàu. Nước tràn đầy, chị kéo gàu lên. Miệng gàu va vào thành giếng, chao đảo. Nước trong gàu

sóng sánh, vãi tung tóe. Lấp lánh ánh trăng, giêng như có mặt. Chị Tôi giờ cao gâu nước. Dội ào xuống đầu. Muôn vàn tia nước mát lạnh như bàn tay ai dịu dàng, mát lạnh cơ thể chị. Trăng đẹp lắm. Đẹp như một toan màu.

Anh Tôi nằ m trong nhà, tôi tắm và nóng nực. Anh thở dài:

- Trời ơi, trông kia, hờ hơ như thế à?
- Ngô khoai hồng hết rồi, làm được gì nữa đâu mà kín với chả hở.
- Loại đàn bà vô liêm sỉ. Không biết nguyệt là gì.
- Ông thì có liêm sỉ đâu. Nói mà không biết nguyệt!
- Liêm sỉ cái con buôi! Lũ đàn bà khôn nạn.
- Hèn. Không biết nhục...

Anh Tôi ném cái quạt mo về phía chị. Úp mặt xuống gối, hai tay anh như hai cái gậy chống. Dạng háng hai chân, anh chống hông lên trời, rên rĩ:

- Nhục hơn chó!

Ừ.

Nhục.

Lỗi tại anh chứ ai dám làm anh nhục. Lúc khỏe mạnh, lạm dụng quyền hạn đội trưởng đội dân quân tự vệ, đêm đêm đi tuần tra đồng bãi anh hãm hiếp con gái nhà lành bên kia sông, sang bãi quê mình cắt cỏ.

Các em gái dám sang bãi nhà mình, chui vào ruộng ngô cắt cỏ cũng tại bởi cái sự mời mời mời chào của anh.

Trên chòi cao canh gác bãi đồng, anh Tỏi thỏa thích ngắm nhìn các nàng tiên tắm sông bên bờ bên kia. Anh ta còn bắt loa tay đọc ca dao tán tỉnh: “Hỡi cô má đỏ bên sông. Có muốn ăn nhãn thì lòng sang đây. Sang đây anh nắm cổ tay. Anh hỏi câu này, có lấy anh không...”. Bên kia, các nàng khúc khích cười, chụm đầu nghĩ cách đối đáp lại.

Mùa hè cỏ tốt ngập cây ngô, các cô gái làng bên bàn nhau, đợi trời tối bơi sang bên này chui vào ruộng cắt cỏ mang về cho trâu ăn.

Anh Tỏi nằm trên chòi cao lộng gió ngủ một giấc ngon lành mãi tới khi trăng lên cao mới tỉnh ngủ. Anh tụt xuống đi một vòng quanh bờ ruộng. Anh có cảm giác có tiếng người rì rầm đâu đây, do gió lớn, lá cây xào xạc nên chưa định được hướng. Anh hú họa hét lên:

- Ai! Đứng im không tao bắt n.

Tiếng rì rầm im bật. Tiếng động soàn soạt như tiểu đội du kích hoạt động đêm. Một toán nữ chạy ào ra bờ sông kéo thuyền nổi lên mặt nước rồi tất tảy nhảy lên thuyền cuống cuống bơi như lướt sóng. Anh Tỏi tới nơi, họ đã bơi ra tận giữa dòng bỏ lại một khối cỏ tươi nguyên. Anh Tỏi da diết gọi:

- Các em ơi quay lại đi! Anh không làm gì các em đâu!

Anh Tỏi bó lại những bó cỏ, nối lại với nhau, bơi qua sông mang sang bờ bên kia trả cho người cắt cỏ. Thiểu nữ bên sông ai cũng tắm tác khen anh Tỏi hiền, tốt bụng. Cái miệng anh cười thật thà dễ mến làm sao. Ai dám bảo anh mưu mô, thủ đoạn nào! Thế nên, được anh Tỏi bảo kê, con gái làng bên đêm sáng trăng mùa hè gió

mát, mới rửa nhau bơi thuyên sang bên này cắt cỏ. Các cô túa đi mỗi đũa mỗi góc trong ruộng ngô cao vút. Tiếng liềm soàn soạt, tiếng gọi nhau lẫn trong tiếng gió, òa theo tiếng xào xạc của bãi ngô xanh như những đoàn quân đang độ tuổi trưởng thành. Anh Tỏi tít mắt cười như Trư Bát Giới thêm ăn.

Những cô gái nhà lành từng áy cô, nào ai dám tiết lộ, ai biết từng cô, từng cô, lần lượt bị anh Tỏi làm tình theo kiểu “đánh tĩa”, lố i chơi “du kích”, chơi đánh “lén”?

Nào ai biết sông Hồng dòng sông mẹ àng ạc ngâu đỏ cuộn cuộn trôi bao nhiêu bào thai, những đứa trẻ ép non không được làm người?

Bao nhiêu sợi chỉ buộc cổ tay, bao nhiêu lời hứa hẹn đánh lừa tuổi non nớt? Bao nhiêu cô gái không nhớ mặt, nhớ tên dững cảm cam chịu nuôi con một mình?

Bao nhiêu cô gái ngâm mình dưới nước cho đứa trẻ chui ra chìm chìm trong lòng sông vĩnh viễn không kịp cất lên tiếng khóc đầu tiên chào đời?

Còn bao nhiêu cô nữa, mắc bệnh giang mai, lo sợ, xấu hổ trăm mình quyền sinh, người đời phao tin cô chế t đười?

Những cô còn lại tao tác hoang mang.

Nhưng rồi họ quyết một lần trả thù anh Tỏi. Các cô trả thù bằng cách lần lượt hiến dâng làm anh Tỏi tham lam đến kiệt sức. Anh ta lê bước trèo lên chòi canh gác ngủ một giấc mê mệt như chết. Các cô trút cảm giận lên lưới liềm kéo cưa đứt đổ ba cái cột chòi. Chiếc cột thứ tư gập đổ, ngã ngã dằn, kêu rảng rắ c, e bị lộ, các cô bỏ chạy. Anh Tỏi bị treo lủng lẳng lắ c lu như chiếc võng giữa trời cao. Gió sông Hồng ào ạt giật đứt phụt những sợi dây thừng

buộc tằm phẫn, ném anh Tỏi rơi tằm xuống ruộng ngô. Anh Tỏi ngất đi khi vẫn còn ngủ mê man.

Cái bụng của chị Tỏi bắt nguôn từ một đêm lũ sông Hông đập vỡ công Tên Lửa, con đê bở, sáng kiến của Mã cũng bị nước cuốn trôi nhả p nhô nham nhỏ.

Đêm canh lũ. Tằm cả già trẻ gái trai ai cũng có mặt trên mặt bở trực chiến với sông Hông. Giữa bãi rộng ào ào lũ cuốn, lực lượng dân công đông hơn một trung đoàn í ới gọi nhau chuyển bao tải cát. Từng nhóm từng nhóm như tiểu đội xách đèn bão kiến tìm những điểm đê bở bị rạn, nứt. Đám con gái con trai trẻ trung sôi nổi vừa làm vừa hát, bông đùa đở đáp nhau í ới, náo loạn không gian đêm. Mọi việc tạm ổn, sự im ả trở lại, con gái con trai nả m ngón ngang ngủ ngoài trời.

Thả m và Tỏi, hai chị em cùng trong một tổ, nả m cạnh bên nhau, gác chân lên nhau. Trăng lũng thũng ngọn tre. Sông như gái già điên cuồng trong cơn đau đở, sùng sục chực xô dả. Các bà các chị có chông bạo mòm bạo miệng kể chuyện tiếu lâm, chuyện bậy vợ chông cười đở vỡ bụng, mệt, lăn ra ngủ. Chị Tỏi ngủ say, tiếng gáy đàn bà thanh như tiếng gió.

Đở mặt với bả u trời là hàng ngàn con người màn trời chiếu dả t. Trăng khuya đã lặn. Những vì sao xa xôi li ti như hạt bụi. Im ả mông lung, những vì sao gọi nhớ. Nổi nhớ mông lung da diết u hời. Những kỷ niệm cứ cở n ào xao động. Nhả m mả t nhớ nhau, mở mả t nhớ nhau. Mọi vật xung quanh Thả m, từ ngọn cỏ cành cây, hơi thở, bước chân qua, giể ng nước, câ u ao và cả thể giới này đượm kỷ niệm anh, có anh. Lúc này đây, kỷ niệm anh, hình ảnh anh, hơi thở anh thường trực trong em, trước mả t em, cuốn cuộn trong em, da diết nhớ thương. Những đả u ngón tay buôn bã, dả cở n ào nao nao, tim nhói nhói bở n chở n. “Hạnh ới, anh đừng chể t nhé anh.

Mình rồi sẽ được bên nhau trao cho nhau tất cả những gì hạnh phúc nhất. Hạnh phúc riêng tư đôi tình nhân nào cũng có.”

Một liên tưởng, một ý nghĩ dễ bị coi là dung tục là bậy bạ lắm đâu tiên xuất hiện trong Thắm. Thắm khát khao thỏa mãn. Thỏa mãn với anh, người đàn ông của nàng.

Mã dâm tặc đã làm hư hỏng phần xác Thắm. Trái tim cô dạt dào nỗi nhớ người yêu phương xa, cơ thể cô như một cỗ máy liên hoàn bị tâm trạng tâm lý kích động làm rúng động mạnh. Ham muốn tình dục trỗi dậy, kêu gọi và đòi hỏi phải được đáp ứng, ngay, lúc này. Cô khe khẽ rút chân ra khỏi chân chị Tỏi, rón rén nhẹ nhàng như vô định đi về phía dòng sông. Nước bốn bề cuộn mênh mông. Thắm đứng đó, mênh mang như trước biển, như bơi như bồng bềnh trên mặt nước. Những tia chớp chân trời xa lóe những chùm sáng, bục bục vọng về thứ âm thanh như là bom rơi, pháo nổ. Mưa nguyền chớp bể. Thắm cảm giác như nơi đó đang ác liệt chiến tranh. Chiến tranh. Sự sống mỏng manh vô chùng. Cô siết vòng tay ôm lấy ngực mình. Trái tim cô thổn thức khát chờ, “chịu sao nổi anh ơi em làm sao em chịu nổi”.

Sau một lúc chớp mắt trên chòi chỉ huy, Mã rón rén lách bước chân qua từng người từng người thật nhẹ. Ông sợ làm thức giấc ngủ hiếm hoi sau một ngày đêm lao động quá sức mệt mỏi của mọi người. Ông đi kiểm tra từ đầu đề bố i trong làng đến cuối đề bố i giáp sông.

Ông dừng lại chỗ Thắm nằm, chạm nhẹ bàn chân tới bàn chân như một tín hiệu. Thế là đủ. Ông quay đi, đi thật nhanh theo vết cỏ về phía chòi trực chỉ huy.

Như người mộng du. Như Âu Cơ hạnh phúc được úm bàn chân vừa dẫu bàn chân Lạc Long Quân để lại trên cát. Như khao khát, mãi

đợi chờ tự bao đời giờ mới được người mình hằng mơ mộng, để ý tới. Người phụ nữ nhận ra chàng, nàng sung sướng cuống theo bước chân ông. Bước chân chị nhanh dần nhanh dần. Chị đi như chạy. Chị chạy như bay lướt trên gương mặt những cô gái non tơ đang nặm như phơi rạ trên đường trực chờ ngăn lối. Chị như tia chớp rúng động bầu trời làm vài ngôi sao bất chợt đổi ngôi.

Chẳng ngoảnh lại một lần, người đàn ông đặt chân lên cái thang, bước chặc chặc từng bậc thang lên chòi. Chòi trực chiêng được dựng bên cây gạo. Thân gạo xù xì, vững như cột bê tông, đứng thẳng, căng mình chi chít những bàn tay sần chặc xòe những chiêng lá như những bàn tay tạo thành một chiêng ô khổng lồ che cho ông lớn.

Người đàn ông cởi trần, treo chiêng áo bên chiêng xà cột. Người đàn bà theo sau thoăn thoắt bước những bậc thang không hụt chân một bậc nào, chui vào phía trong chòi gác. Chị ta ùa vào ông, ôm siết lấy ông. Chị nghe thấy tiếng tim chị đập dồn dập, tiếng máu chạy giắt giắt trong từng tĩnh mạch phùng phùng bên tai chị. Từng ngón tay kẽ tay của chị chứa chan làn tóc ông. Chị luồn tay qua vai ông, hôn vành tai ông, hôn xuống tận cằm và cổ. Ông ngả người lại sau. Bàn tay ông với lại đằng sau, bám vào chiêng cột làm điểm tựa. Ông từ từ dựa người vào liếp nứa, ngực ông ưỡn về phía trước có đàn bà.

Chị Tỏi luôn đôi tay qua eo lưng ông, kéo siết ông chạm vào da thịt. Chị vục mặt vào vòm ngực người đàn ông chưa già. Vòm ngực vạm vỡ êm đềm. Chị hôn lên vòm ngực ấy. Người đàn ông ngoan ngoãn, nặm duỗi tự bao giờ. Trong cơn mê ông rên khe khẽ. Người đàn bà cuống si, tự tay chị mở hai tà áo, rút tay bên này ra khỏi tay áo. Chị ném chiêng áo của mình vào một góc. Dưới ánh trăng thanh khiết, bầu vú trần với hàng khe quyến rũ. Người đàn bà tự chủ. Hạnh phúc là đây, mơ ước đến đây rồi.

Người đàn ông im lặng không lời. Ông nhắm mắt, nhả cái cằm ngập sâu trong làn tóc đàn bà. Người đàn bà viên mãn. Viên mãn tốt đỉnh không diễn tả hết được bằng lời.

Cây gạo nhiều tầng, chót vót như kim tự tháp. Người ta bảo, cây gạo chứa nhiều ma. Cành gạo từng tầng từng tầng như những mái nhà, như những sân chơi, chim, quạ về đây trú ngụ. Trong màn đêm, giữa đêm, chồm hồm trên cành những con dái cá gặt gù ngủ, nhìn như những bông hoa gạo.

Người đàn ông gõ i dậy lạnh lùng:

- Cô mặc quần áo, xuống đường đi.

Người đàn bà dĩ thõa, đặt nụ hôn trơ trên lên môi ông.

Ông ta quay mặt, tránh những nụ hôn. Chưa hết, ông ta đứng phắt dậy, làm chị Tôi lao chao, suýt ngã nhào xuống vực.

Bước từng bước bậc thang xuống đường, đôi mắt chị dập dòn theo con nước. Dưới chân chị hàng trăm người chưa tỉnh ngủ. Nếu có thể lũ lớn tràn về, ngay lúc này, tất cả, cả chị nữa, sẽ bị cuốn trôi, sẽ vĩnh viễn để lại trên gian những oan hồn. Chị hờn hỉnh tự hào, “một phút huy hoàng rồi chợt tất cả còn hơn thềm, tiếng nuối nuốt cuộc đời”. Chị ngỡ mình trẻ hơn chính mình đến mười tuổi.

Mã mệt lử, thêm thiếp, chợt giật mình tự tai mình nghe thấy tiếng mình gáy. Mã gõ i dậy, căng mắt nhìn quan sát xa xa. Con nước vẫn ào ào đập đầy hưng dữ ào ào băng băng như thác. Trắng như sữa, ẩm ướt đến sồn da gà. Con bờ i năm nghiêng che chắn ruộng đồng. Con bờ i này là tác phẩm của ông là công lao của toàn dân trong xã. Con đê bờ i như bức tường thành, mùa khô giữ nước tưới cây, mùa mưa ngăn lũ không tràn vào ruộng. Con bờ i giờ như hổ mẹ gặp nguy nan đang gõ mình che chắn bảo vệ con. Hàng

trăm con người ngã m như rạ dưới chân ông chỉ chờ một tiếng hô từ nơi ông, họ sẵn sàng nhảy xuống dòng kênh, sát bên nhau thành hàng rào sống bảo vệ con đê bồi, công trình thế kỷ của xã mình, giữ được hoa màu, ngăn con lũ ừa vào con đê quai. Con đê quai mà vỡ, cả làng xã sẽ bị lũ cuốn trôi. Người dân trông đợi ông, kỳ vọng ở ông. Từ ngày nhậm chức, chưa bao giờ ông được ngủ thật say trọn giấc. Những lúc khó khăn, cần ý kiến đóng góp của mọi người, ai cũng như nghị gặt, ông nói gì họ cũng bảo đúng, ông bảo gì họ cũng triển khai. Ông phải chủ động trong mọi tình huống. Ông lo việc công hơn cả việc nhà. Có những lúc mê mải công việc, ông không nhớ nổi tên con mình. Ông thuộc đất, thuộc làng, thuộc từng giống cây giống lúa, thuộc cả những đặc thù của từng thửa ruộng, chuồng trại ương giống, chăn nuôi. Chủ nhiệm là ông, chủ tịch cũng là ông, rồi bí thư đảng ủy cũng là ông. Nghĩ cho cùng là lãnh đạo giỏi chuyên môn, xô c vác say mê, trách nhiệm với công việc, ông độc đoán, ông chuyên quyền cũng chẳng sao. Bởi phải say mê, phải tâm huyết, phải quyết liệt, phải dám nghĩ, phải dám làm, làm bằng được mới đem lại thành công. Ông độc tài nhưng chưa hề lạm dụng của công chưa hề tư vương tham những đến một xu. Có lẽ vì thế nên bọn quan tham sợ ông, nịnh ông. Thân thiêng nhờ bệ hạ. Kề dưới quyền, chúng rất sợ ông. Chúng sợ ông là bởi chúng không muốn người khác không phải là ông lãnh đạo chúng. Ông là lãnh đạo, chúng vợ vét, lạm dụng được nhiều hơn. Chúng vợ vét, tham những được nhiều hơn, bởi ông không biết viết, ông rất ngại viết, ông phê duyệt bằng tai chứ không đọc văn bản bằng mắt nên dù ông chửi thậm tệ, thậm chí ông bắt cấp dưới ăn gì, chúng cũng ăn. Chúng báo cáo, xin kinh phí hoạt động, nghe, có lợi cho bà con, ông ký. Ông ký mà không cần thận trọng nhìn những con số. Ông chỉ cho chứ không lấy bất cứ thứ gì của ai. Ánh mắt hàm ơn của những cán bộ dưới quyền là niềm hạnh diện lớn nhất của ông.

Một tiếng bực rả t to ở đoạn lưng con bô i còng! Từ trên chòi cao ông nhảy tắ t xuô ng đường. Tiếng người thắ t thanh lóe xóe trong đêm, những bó đuô c vôi vàng được đố t lên. “Vỡ bô i rô i. Làng nước ơi vỡ bô i má t rô i!”. Bực, bực liên tiế p vỡ chỗ này vỡ chỗ kia, con bô i toác ta, đứt vừa từng khúc như khúc ruột. Nước ầm ào, cuô n cuộn như thác cuô n trôi những cây nhẵn rặng nhẵn dưới chân bô i. Những đoạn bô i chưa vỡ, mặt bô i bùng nhùng nhũn như cháo, nước dập dề nh trườn sang bên kia. Mã hét to: “Bà con ơi không cứu được nữa rô i. Đề nghị bà con nhanh chân về nhà, không chề t hế t bây giờ!...”. Người dân hót hải chạy về nhà, giồ ng như cảnh phá kho thóc của Nhật. Không phải bà con chạy về nhà để cõng cứu người già em nhỏ, bô c vác bung bê thóc gạo lợn gà mang lên đê quai chạy lũ. Bà con chạy về làng để cứu con đê quai, bảo vệ con đê quai. Bởi bảo vệ con đê quai nghĩa là bảo vệ được mái nhà và tá t cả không bị lũ cuô n đi.

Không gì mạnh bắ ng sóng thắ n, bắ ng sức mạnh của thác lũ. Nạn hồ ng thủy ào ạt xông vào đê quai.

Theo lệnh ông Mã, dân làng già trẻ gái trai lội xuô ng chân đê đứng sát bên nhau thành một hàng rào sớ ng, chắ n cho con sóng không trực diện đánh thẳng vào những đoạn đê yế u. Con gái con trai thanh niên khỏe mạnh, xớ c vác vác những bao cát hắ t xuô ng dòng, bà con phía dưới xếp bao cát chồ ng lên nhau chắ n sóng. Ông chủ tịch cũng quắ ng mình xuô ng dòng nước cùng dân. Ông gia lệnh tháo cả những cánh cửa đề n, chùa, cổng làng trường học làm bia chắ n sóng cứu đê.

Trọn một đêm sức người hợp lực chồ ng chọi với con lũ. Con đê quai lành hiề n đã được cứu sớ ng. Nhà cửa, xóm làng được cứu sớ ng. Tài sản hoa màu được cứu sớ ng. Bà con trong xã nhìn Mã như một vị anh hùng.

Chị Tôi tự hào có một đêm như thế. Một đêm, hạt giống của vị “anh hùng” được gieo lại, lớn dần trong cơ thể chị.

Người ta tưởng yêu rất nhiều và tình yêu dễ đến. Nhưng thực chất đời người, yêu và được yêu đâu có dễ.

Tình yêu như một liều thuốc độc, cạn kiệt héo mòn khổ đau tàn phai nhan sắc. Từ ngày Hạnh ra đi, biệt tăm. Không một phong thư, không một dòng địa chỉ, không một lời nhắn nhủ của Hạnh từ ai đó hay từ chiến trường gửi cho người Hạnh yêu. Hy vọng và vô vọng. Đó là cơ hội, là thời điểm cho Mã đến. Ông ta liều lĩnh, dũng mãnh như một con hổ. Ông ta yêu Thắm không cần biết Thắm yêu anh nhớ anh. Thắm yêu anh yêu từng kỷ niệm nhỏ. Anh vui vợi quá mà ông ta thì có thật. Ông ta hiện hiện hằng ngày trước mặt Thắm, ông ta tận công Thắm. Thề xác Thắm tan nát. Nhưng tình yêu anh không ngừng chảy trong lòng Thắm, bất lực, chẳng còn cách nào khác, trái tim Thắm lặng lẽ thét gào: “Tao mượn thân xác mày đây, thả ng Mã khôn nạn ạ. Tao mượn thân xác mày để tao yêu tình yêu của tao, để tao thể hiện tình yêu của tao với người yêu tao đi vắng. Trái tim tao yêu Hạnh căng đầy, lòng dạ tao chỉ hướng về Hạnh. Cho dù Hạnh của tao trở về với cái nạng trên tay thay đôi chân không còn, cho dù Hạnh của tao tàn phế, chúng tao vẫn lấy nhau, ở bên nhau, hạnh phúc hết đời. Mày chiếm đoạt tao, mày chỉ là một tên ăn cướp, một tên đóng thế mà thôi!”

“Ông ta yêu em, giây phút ông ta ở trong em, quấn lấy em, đè lên em, em nhắm mắt, em cào cào, em điên cuồng, tha thiết gọi anh, em thôi miên em, để em ngỡ ông ta là linh hồn là thể xác anh. Linh hồn, thể xác anh tan biến trong em, tràn ngập trong em em hân hoan đón nhận. Nhưng, khi em tỉnh lại, mở mắt ra, gương mặt ấy không phải anh, Hạnh của em, nước mắt em tuôn trào, nghệt ngã đón đau.”

“Đồ con chó, đồ súc sinh, đồ súc vật.”

“Hạnh yêu của em. Không có anh, em đau khổ, cô đơn, em nhỏ
nhoi biết nhường nào.”

Cái kim bọc trong túi lâu ngày rồi cũng lộ ra. Dân làng đã có lời đồn đại nhỏ to về quan hệ của Thắm với ông Mã. Thắm biết. Những việc như thế, ông ta bao giờ cũng là người biết sau cùng. Ông ta chỉ có thể biết bàn dân thiên hạ biết rõ chuyện của ông, biết rõ những việc ông làm khi ông đã bị kỷ luật, mất chức.

Đêm không ngủ là đêm vô vàn ý nghĩ mông lung. Thắm nghĩ về những mối quan hệ những hành động những việc làm của mình. Thắm nghĩ về Hạnh, về Mã về những người xung quanh. Thắm chán chường nhận thấy mọi sự đang trôi đi, đang diễn ra không đúng với lòng mình, vượt ra ngoài vòng kiểm soát, để rồi, không thể nào tự chủ được. Trượt dốc, Thắm là kẻ tòng phạm cùng ông ta ngày một chui sâu vào đường hầm tội lỗi.

Thắm muốn giải phóng. Thắm muốn đập phá, Thắm muốn giết người! Thắm đòi quyền tự chủ.

Thắm làm sao có được dũng khí, sức mạnh. Một cô gái nhỏ nhoi bé bỏng làm sao có thể giết được kẻ hãm hại đời mình!

Trăng sáng từ phía bên nhà Hạnh lọt qua khe cửa sổ rơi những đường kẻ vàng xuống chỗ Thắm nằm. Thắm mở cửa sổ, trăng tràn trề, khiến đôi mắt khóc nhiều mọng híp cả lại. Ôi chín rụng đầy sân nhà anh bay hương thơm đến tận nơi như gọi Thắm. Nhãn vàng chín rộ. Những chùm nhãn trĩu cong nặng quả. Những quả nhãn bị doi khoét vỏ trơ hạt đen tròn lấp lánh ánh trăng trông như mắt bồ câu trù mệnh chớp chớp hàng mi.

Thắm chìa bàn tay qua cửa sổ. Gió ào rung cây. Một chiếc lá xanh rơi rụng lọt qua ô cửa đậu lên mái tóc Thắm. Một ý nghĩ bất

chợt làm Thắ m giật mình: Có lẽ nào Hạnh đã hy sinh?

Không. Phải quá tam ba bận. Lầ n thứ hai, Thắ m chìa bàn tay ra khỏi cửa, nhắ m mắ t lại, Thắ m nguyện câ`u nế u anh..., lá hẫ rụng, rơi vào bàn tay em. Nhưng lá không rụng. Thay vào đó là một nụ hôn rụng xuố ng bàn tay Thắ m, kèm theo một giọng nói ngang tàng “Anh thích em”.

Ngỡ như một giấ c mơ, ngỡ như là hiện thực, anh trở về`. Thắ m choàng mở mắ t. Chẳng thấ y một bóng người.

Thiên hạ vô thường vô nghĩ vô lo chìm sâu trong giấ c ngủ. Chết tiệt, chả ai hiểu ai giúp được ai. Đế n mẹ đẻ nhắ t mực yêu con, suố t đời vì con, từng ngủ cùng giường đắ p chung chăn cũng không biế t được những chuyện gì đã, đang xảy ra với con, tai họa nào đã đổ xuố ng đầ u con.

Bà ngoại không hê` hay biế t con gái mình đang âm thầ m chịu đựng nỗi đau, nỗi đau lớn nhắ t trong cuộc đời con gái. Chao ơi, mỗi người một cuộc đời với muôn vàn ý nghĩ, cung bậc tương tư của riêng mỗi người, có yêu có thương, có như một, cũng không ai có thể thay thế` cho ai, chịu cho ai, san sẻ được cho ai. Ai người nắ y chịu. Mỗi con người là mỗi cuộc đời độc lập cô đơn.

Thắ m thường xuyên mắ t ngủ. Sự mắ t ngủ biế n Thắ m như một con ma. Con ma Thắ m lặ g lẽ đêm hôm trầ n truồ ng lội xuố ng ao sâu trầ m mình dưới nước. Và rô`i một bóng ma lơ lơ trong đêm nhìn thấ y ma Thắ m, nó cũng bỏ quầ n bỏ áo trên bờ lội xuố ng ao bê`, dìu Thắ m lên bờ.

- Hạnh phúc quá, tôi gặp tiên giáng trầ n!

- Đồ` kẻ cướp. Muồ n ăn số ng nuồ t tươi tôi phải không? Thân tôi đây, ông ăn thịt đi. Ông giế t đi... Ông giế t chề t tôi đi!

- Nanh ác không phải là em đâu. Em đừng làm thế, người ta cười em.

- Cười, không phải bây giờ người ta mới cười. Ông có biết thiên hạ người ta biết chuyện từ lâu rồi không, người ta phỉ nhổ vào mặt tôi ông có biết không...

- Tôi yêu em! Tôi cần em. Tôi có trách nhiệm với em. Ai nói gì, tôi không sợ. Tôi không việc gì phải giấu chuyện tôi với em...

- Ông cần tôi. Nhưng tôi không cần ông. Ông đừng để vợ con ông giết tôi!

- Nhưng tôi yêu em. Em bảo tôi phải làm gì? Tôi bén hơi em rồi. Tôi không thể làm khác được.

- Ông hủy hoại đời tôi. Mẹ tôi chịu sao nổi lời sỉ vả của bàn dân thiên hạ.

- Còn mặt anh đây. Ai, đứa nào dám xúc phạm đến em, đến gia đình em. Đứa nào dám nào. Anh bảo vệ em, gìn giữ em...

- Tôi có nơi có chốn rồi. Chúng tôi hẹn ước yêu nhau tới đâu bạc răng long.

- Thì có ai bảo em bội ước. Nhưng sự thật anh ta chết rồi.

- Không. Chỉ khi nào tôi chết, anh ấy mới chết. Anh ấy vẫn còn sống...

Vỗ vỗ bờ vai trần của Thắm, Mã cung nụng:

- Em đại lắm. Lâu sau không được tắm đêm sương lạnh, chìm dưới đáy, khổ tôi.

Nói rõ`i, Mã dìu Thắ`m vào nhà bê`p, với chiế`c khăn khô trên dây phơi tự tay lau người, thắ`m khô mái tóc cho Thắ`m. Hắ`n với lắ`y quầ`n áo trên dây phơi đưa cho Thắ`m mặc. Họ bên nhau cho tới khi trời mờ sáng Mã mới ra về` với vợ con.

- Rồ`i anh sẽ mắ`t hế`t tắ`t cả. Ai cho phép anh hai vợ? Ai cho phép anh...

- Anh có thể không làm quan chứ đời anh không thể không có em.

- Em thân cô thề` cô, vợ anh, nế`u bà á`y đế`n đây em chỉ còn cách tự tử.

- Bà á`y là cán bộ phụ nữ trong “Ban chắ`p hành thủ trưởng”. Bà á`y là vợ anh. Bà á`y vì anh.

- Bà á`y vì anh, em thành kẻ tội lỗi.

- Chắ` ai có lỗi cả. Có chắ`ng đó là lỗi tại em đẹp...

- Ông vứ`t những lời đó đi!

- Anh bù đắ`p cho em. Bảo vệ em.

Mưa dầ`m thắ`m lâu.

Lời đồ`n đại làm em lo sợ.

Còn có ai có thể bao che, bênh vực, bào chữa cho em nế`u không phải là ông Mã? Hạnh ơi, ánh mắ`t miệt thị, khinh bỉ của dân làng làm em sợ. Dân làng không chịu hiểu, không chịu nhận thắ`y em là nạn nhân. Họ không những không lên tiế`ng bảo vệ em, mà tắ`t thắ`y họ coi em, họ nhìn em như nhìn một thứ giẻ rách, một con quỷ, một con đàn bà tòng phạm. Vì họ nhìn em kinh tởm làm em không đủ bản lĩnh không đủ can đảm thắ`y mình bị oan. Vì họ, vì cái quan niệm

phong kiêu n hà khắ c với đàn bà con gái ngắ m sâu cắ t tủy dân quê, làm em cũng tự thắ y mình, nhận thắ y mình là đờ bắ đi, là đứ a con gái hư hỏng. Em có thật hư hỏng không anh! Em có thật hư hỏng không anh, Hạnh ơi, em có thật là đứ a con gái đĩ điể m trắng hoa? Anh có nghĩ em như thắ không anh? Anh có thể tha thứ cho em, bảo vệ em đứ c không? Ai đấ đứ a em vào tình cảnh này, anh có tin em, đấ u tranh cho em? Hay cũng như hắ t thắ mọi người trong cộng đờ ng, cái tư tưởng trọng nam khinh nữ ắ n vào máu não cắ t tủy chúng ta ngay từ khi chúng ta đứ c tạo thành trong bụng mẹ, giờ, dù có đứ c học hành, đứ c ra ngoài mở mang tâ m nhìn, anh, và em và tá t cả vẫn không thể nào thay đứ c máu, không thể nào thay đỏi đứ c xương tủy, không thể nào thay đỏi đứ c nắ p nghĩ, quan điể m cắ hữu đớ? Và anh, cũng như bọn họ, că m ghét em, kinh tở m em?

Thời đạ i mới, người ta kêu gọi nam nữ bình đắ ng, phụ nữ trẻ em phải đứ c bảo vệ, phải đứ c tôn trọng. Có thật bình đắ ng hay không, khi đàn bà bị người ta hắ m hiể p cũng là có tội, tội bắ t chính phải không anh! Đàn bà bắ t chính, xã hội miệt thị để n mức khó có thể ngóc đầ u đứ ng lên làm lại cuộc đờ i. Tại sao người ta có thể tha thứ cho đàn ông chứ không bao giờ tha thứ cho đàn bà trong chuyện ắ y? Tại sao, em đấ y, nắ u em tắ cáo, ai là người bảo vệ em! Em tắ cáo nghĩa là em tự vạch áo cho người xem, em tắ cáo nghĩa là em tự đào hó chôn mình. Em còn biể t làm gì nắ u không phải là im lặng, là uắ t ức nguyê n rửa âm thắ m? Em có lỗi với anh. Em că m giận, em kinh tở m chính em. Em kinh tở m hắ n ta, thắ ng đàn ông vô học, làm vua xớ nhà, dám ngang nhiên qua lại với em mà không câ n biể t em có đờ ng ý hay không!

Rồ i một đêm, cũng như bao đêm ông ta mò để n nhà em. Con chó trung thành từ nhà anh sang bên nhà em ở bao năm cũng quen mùi ông ta. Nó mừng quýnh mỗi lâ n ông ta để n. Và mỗi lâ n, kẻ rình mò muố n ắ p bắ t quả tang ông ta đắ ng trai trên gái dưới với

em, con chó nhà anh thính mũi sửa rên vang dữ dội báo cho ông ta mặc áo quần, và em ngò i dậy, châm đèn, hâu chuyện ông ta thản nhiên bên ấm nước trên bàn trà. Con chó xa anh, ở với em, nay đã thành chó đặc nhiệm trung thành của tên Mã.

Nhưng lần này, không thể ngờ.

Người ta bảo, bác cũng như cha, sênh cha còn bác, còn chú. Bác Hai của em vốn sẵn lòng căm thù tên Mã. Tên Mã vẫn thường ngày thay anh đén với em. Tên Mã nhiều lần cho ông bác của em lên bờ xuống ruộng khi thì đi cải tạo tư tưởng, khi thì làm phu khuân vác, anh thợ hồ đánh vữa xây nhà vệ sinh công cộng... Với lý do bác em là thành phần phú nông có hữu không chịu cải tạo. Bác em căm thù hấn. Hấn quan hệ bất chính với cháu gái người ta mà không nể người ta, lại còn hách dịch, hạc sách người ta bắt người ta khổ hơn người khác, làm nhục người ta trước mọi người. Tên Mã vô t mặt không biết nể mũi. Dù có yêu em, thương em, bảo vệ em, bác em cũng không thể nào chịu nổi tên Mã.

Với bác của em, con vện vàng của anh từ ngày sang nhà em cũng quen hơi bác ấy. Đêm, bác em chui sang nhà em, mục sở thị đôi dép của người trai trên giá dưới ở ngoài hè nhà em. Đèn trong nhà em tắt. Cửa ngoài đường em đã kéo rào dấp ngõ. Ông bác em như kẻ trộm lén vào nhà, rình, nhìn qua liếp cửa. Con chó vện của anh không gâu sửa lấy một lời. Ông bác em chờ đội dân phòng đi tuấn tra tới gàn, mới hô hoán lên:

- Trộm! Trộm! Bà con ơi, nhà con Thắm có trộm! Bắt, bắt, bắt!

Nếu biết ông Mã ở trong nhà em, đội dân phòng cũng không ai dám xông tới. Nhưng đêm này, bác của em giả kêu có trộm. Em chẳng kịp mặc quần áo, bản năng mách bảo em, em trốn nhanh ra

chuồngh lợn, em nắmm nếp mình dưới bụng con lợn nái trắng ngắnn mà chẳng sợ nó cắn em. Mặc ông Mã loay hoay trong bóng tồii trên giường. Mã vừa kịp xỏ cái quầnn lót, đốidân quân tự vệ ập tới. Đền mắng sông, bác ruột em thắpsáng, rõ như ban ngày. Người ta nhận ra ông Mã. Người nọ đứndầy người kia. Bác em quát:

- Các anh làm việc vì dân hay vì thắng ác nhân Tắn Thủy Hoằng? Các anh có lập biên bản hay để tôi làm tường trình đưalên huyện?

Bác em ra tay viếtt biên bản, đềnghị từng người ký tên xuồng dưới.

Chó sủa váng trời, dân làng mắtt ngủ chạy tới xem. Vợ ông Mã cũng chạy đếnn, bà áyy nín lặng, đưaquầnn áo cho chồnmặc. Nhưng đếnn lúc bác em bắtt ông Mã phải ký vào biên bản, bà ta bật khóc như phân bua với bàn dân thiên hạ:

- Bao nhiêu năm vào sinh ra tử, đốcc dạ đốcc lòng vì nước vì dân, giò thiêu đốtt, chếtt gục bởi một con đàn bà. Khồ quá mình ơi. Nhục quá mình ơi! Thế là mắtt hếtt tắtt cả rồii!

Dậu đổbìm leo, thế là từ cái đêmhôm đó, cái đênmã bị bắtt quắttang, người ta thi nhau kiện, thi nhau tồccáo ông ta. Đòan thanh tra ty nồ ty kia nườm nượpvề làng. Kềtoán, thủ quỹ, thủ kho đứcnước béo cồ ăn ruồng tài sản công nhưng trên vắnbản giắyy tồđềucó chữ ký duyệt củachủ nhiệm, chủ tịch xã Mã.

Em không bênh ông ta đầumà sự thật tuy quyềnn sinh quyềnn sắtt trong tay nhưng Mã không hềvụ lợi tồvương tham nhữngthứ gì. Điểmyềucủ ông ta là vô sản, là dắmtặtt.

Từ nông dân mà lên, nên ông ta hiểu dân, thương dân, hếtt lòng vì nông dân.

Từ nông dân mà lên nên trong quản lý ông ta nhiê`u hạn chế, khiế`n kẻ dưới quyê`n có cơ hội lạm dụng đục ruồng công quỹ. Kẻ ăn ô`c, người đồ` võ, về` pháp lý Mã phải chịu trách nhiệm.

Công và tội, lý và tình, cá`p trên kéo dài thời gian để tìm giải pháp hợp lý nhấ`t kỷ luật ông ta.

Còn em, ngay đêm á`y, mẹ chuẩn bị quâ`n áo cho em, đưa em sang làng bên trú ẩn nhà người quen. Mẹ loan tin em đã bỏ đi mấ`t tích. Mẹ mang gạo tấ`c tề` cho em. Em phải sô`ng chui lủi trong buồ`ng kín như địa ngục tăm tối. Em ao ước được nhìn thấ`y ánh sáng mặt trời, nhìn thấ`y đò`ng ruộng tươi xanh. Em thềm một đêm được đố`i diện với bầ`u trời với Hả`ng Nga sáng tỏ. Chỉ một lâ`n thôi em được đé`m sao. Chỉ một lâ`n thôi lội xuồ`ng dòng sông gột rửa, em ngửa mặt lên trời em câ`u nguyện, em gọi anh, em sám hồ`i. Hay lang thang đâu đó một mình dưới ánh trăng như con ma mò mẫm trong màn đêm, như linh hồ`n đã chế`t khát khao tìm lại thân xác mình.

Thế` là em quyê`t định bỏ tro`n nhà người quen.

Em ra đầ`m Vạc rộng mênh mang bên con đường ngày ngày bà con đi chợ qua. Cái đầ`m Vạc từng chúng kiế`n hai đứa mình đêm chia tay. Cái đầ`m Vạc rậm rày cỏ cây lau lác, lác đác đom đóm non nhấ`p nháy soi chúng mình đêm á`y, tiế`ng oạp oạp, lổm tổm của những chú ễnh ương giả tiế`ng động của người trêu ghẹo làm em ngượng không dám thể hiện tình yêu, không dám để anh hôn.... Cái đầ`m Vạc mênh mông, cỏ cây hoang dại tồ`t ngợp trời, đêm, em nhớ anh, Hạnh của em, đầ`m Vạc nơi chúng mình thường bắ`t cào cào châu chấ`u, nơi mình cùng nhau lặn ngụp mò củ á`u, cái củ á`u dai gai nhọn phải lấ`y gạch ghè đập bẹp mới lấ`y được cái ruột nõn nà bùi và ngậy. Đầ`m Vạc đêm á`y mình có nhau. Hạnh ơi, em câ`n nó như em câ`n anh. Thế` là em băng băng một mình lội xuồ`ng đầ`m. Em

lò dò tìm gò đấ t nhô cao, nguyệt trang làm nơi trú ẩn. Ngày, em cuộn tròn trong tổ như con chim ấp trứng nở sinh con. Em lắng tai nghe tiếng người qua lại, người ta bàn tán, người ta kháo nhau, thế là biết tình hình giờ ông ấy ra sao, ở chỗ nào, số phận em sẽ đến đâu. Đêm, em hiển nhiên nằm trên cỏ ngắm sao trời. Em trở nên cứng cỏi, thâm trầm. Hình ảnh anh, kỷ niệm anh sống động bao quanh em. Đám Vạc trở nên ấp áp yêu thân, gần gũi như mái nhà của anh như anh che chở em, đâu óc em không còn chỗ để nghĩ về ông ta, tên Mã hợm hĩnh, tên Mã dâm tặc, tên Mã ngu dốt, tên Mã huênh hoang. Đám Vạc thế giới của những kỷ niệm của mộng mơ tuổi thơ. Anh sẽ trở về, thương em, yêu em, tha thứ cho em.

Và một đêm cũng như bao đêm, em mộng lung suy nghĩ về anh về thân phận của em về những gì em đang gánh chịu. Có tiếng động xa xa, tiếng xào xào của cỏ bị con vật gì như con lợn, con trâu con chó giẫm đạp lên. Em lắng nghe, em căng mắt, em khom người nhìn qua kẽ cỏ lau. Hay là bọn dân quân bí mật vây bắt em? Hay là thế nhỉ? Em sợ quá mắt nhắm nghiền, hai hàm răng giữ chặt cái lưỡi, cái lưỡi giống như cái đầu tên tội phạm, khi có lệnh khai đao, lưỡi dao sẽ phập xuống, đứt rời ra. Cái lưỡi của em, nếu là lũ dân quân đến bắt em, hai hàm răng sẵn sàng nghiền đứt, kết liễu đời tại đây. Em chết, thể xác em họ muốn làm gì họ, nhưng linh hồn em nhất quyết ở lại nơi này đợi anh. Anh sẽ phải trở về. Anh trở về tìm em, linh hồn em ở nơi này.

Trăng như sữa ôi, lòng dạ hẹp hòi không chịu tỏa sáng.

Em nhận thấy không phải bọn dân quân mà là con lợn nhà ai xông chuồng lợn xuống đầm gặm bèo tây, tìm chuột. Em lười nhác nằm im không chuyển chỗ. Nếu con vật giẫm phải em, có chết em cũng thật đáng chết.

Con lợn đé n gâ n em, hình như cái mồm nó chạm vào mạng sườn em. Em mở mắ t ra nhìn, ôi không phải con lợn con trâu hay con bò mà là ông Mã. Đúng là ông Mã, ông â y thấ p lùn tè đen nhem như da trâu, chẳng nói chẳng rằ ng thân niên nằ m bên em.

- Sao biế t tôi ở đây?

- Sao biế t chỗ này anh sẽ đé n mà đé n trước anh?

Chẳ ng còn cách nào khác, cũng chẳ ng còn ai khác, hai con người cô đơn, òa vớ. Chúng em ôm nhau, òa vào nhau, tan trong nhau, khô trong nhau, khóc cho nhau, thương cho nhau.

Trộn một thắ ng trời em và ông â y ở vớ i nhau như thế mà không ai hay biế t.

Trộn một thắ ng màn trời chiế u cỏ, bắ p sen, rau số ng, con ế ch con ngóe đố t nướ ng, đầ m Vạc che chở nuôi số ng chúng em. Người chợ qua đườ ng đầ n rằ ng em tự vẫ ché t trôi sông rô i.

Em nói điề u này có thể anh không tin và cũng chẳ ng phải mình anh không tin mà cả nhân loại cũng sẽ không tin, rằ ng, một thắ ng trời bên nhau, òa vào nhau, tan trong nhau như vợ như chồ ng nhưng lòng em vẫ một mực yêu anh, nghĩ về anh. Ông ta như chiế c gậy giữa đườ ng cho em chồ ng để em thoát qua quắ ng đườ ng lầ y lợi.

Ngày chia tay, cũng ở nơi đầ m Vạc này, ông ta nói với em:

- Cá p trên không muố n kỷ luật anh, nhưng còn ngại dư luận, nên quyế t định điề u anh chuyển vùng một thời gian. Anh lên Tây Bắ c phụ trách công tác tổ chức nơi bà con quê mình xây dựng vùng kinh tế mới. Anh lên đó ổn định sẽ quay về đón em.

- Ông đi đi, đừng hy vọng tôi chịu xa cái nơi này!

- Tôi căn em.

- Ông an tâm, ở đâu cũng có đàn bà...

- Giờ mà em vẫn nói đùa được. Tôi căn em, tôi phải có trách nhiệm với em.

- Tôi không căn ông trách nhiệm. Ông lo cho ông trước đi!

Kẻ quân phiệt, ngạo mạn như ông ta, mấ'y ai chịu nhục, chịu hèn. Ông ta đang lên voi bỗng chốc xuống chó. Cóng Tên Lửa, con đê bớ'i sừng sững ngăn nước lũ, trữ nước cho mùa hạn vẫn còn kia di tích, đồng ruộng tốt tươi, nhân hạ dân làng là sáng kiến của ông ta, là thành quả trí tuệ của ông ta. Ông đi đén đâu người ta cũng kính thưa kính gửi. Vậy mà, trong phút chốc, ông trở thành tội phạm, người ta khinh bỉ ông, người ta báng bổ ông, người ta kỷ luật ông, người ta đua nhau phát đơn kiện ông những chuyện từ xưa từ xưa đời nào đời nào ông không còn nhớ. Nhục chứ. Quá nhục. Từ chỗ em, đầ'm Vạc, ông không về nhà mà ra bãi sông Hông, ông ôm cái thành cóng Tên Lửa, đập đầ'u. Ông khóc.

- Đời còn dài, còn cơ hội làm lại, chết bây giờ, để tiế'ng muôn đời không rửa sạch được đầ'u... - Tiế'ng ai đó làm ông ta thức tỉnh.

Mã lên miề'n Tây Bắ'c công tác tại vùng kinh tế mới của bà con tỉnh nhà. Còn em trơ trẽn trở về nhà.

Mẹ tôi tro trên trở về nhà.

Mẹ không thể ngờ rằng, những ngày tháng ân mình nơi đầ̀m Vạc, một sinh linh bé nhỏ là tôi được cá`u thành, lớn đầ̀n trong bụng mẹ.

Ngày tôi sinh ra là một ngày mưa bão. Nơi tôi sinh ra là căn buồng tồ`i của mẹ tôi, giồ`ng như con chó cún, lúc sắ`p sinh con, chó mẹ tự lo liệu mọi bề` , lo lót ổ và lo dọn ổ. Mẹ chuẩn bị sẵn những chiế`c khăn mỏ` quạ, con dao, phích nước nóng đầ̀y và một cái chậu, kim khâu, cái gồ`i xinh xinh bên cái gồ`i vỏ đồ dài hơn.

Nghe thầ`y tiế`ng mẹ tôi rú như mớ, bà tôi chạy vào buồng, soi đèn chổ mẹ tôi nắ`m.

Thầ`y mẹ tôi cười truồ`ng nhầ̀y nhạ, bà tôi nghiế`n rằng:

- Mà`y chữa với ai

Trong con đầ`u đón, mẹ tôi cáu giận:

- Chữa với cả làng!

- Tô` sư cha cả làng nhà mà`y!

Bà ngoại đặt tên tôi là Làng. Sau này, mẹ tôi đổi tên tôi là Hoàng với cái nghĩa “mẹ đẻ ra ông Hoàng, ngồ`i trên cả làng”.

Tôi lớn lên mà không hề` biế`t tôi có bồ`. Một lầ̀n, kỳ nghỉ phép, ông vào nhà, trồ`n trong buồng tồ`i của mẹ tôi. Tôi còn bé quá, chẳng cảm nhận được đó là bồ`.

Cho tới một ngày, cơ quan đánh thư về` theo địa chỉ nhà mẹ cả, giục bố` lên giải quyết công việc. Mẹ cả dắt đàn con lóc nhóc đến nhà, xia vào mặt mẹ tôi:

- Con đi, hai chông tao lại còn muốn cướp trắng chông tao.
- Bà có chông thì bà phải giữ, liên can gì tới tôi.
- Ông ấy đi mấy ngày rồi mà vẫn chưa tới nơi
- Bà đến nơi ấy mà hỏi
- Mày khôn nạn vừa vừa thôi. Cơ quan người ta đánh công văn về` kia kìa, mày giã u ông ấy ở đâu, mày thả ông ấy ra ngay.
- Chúng có đâu? Cút ra khỏi nhà tôi ngay.

Mẹ cả với cái chổi định đập vào đầu mẹ tôi. Trông thấy tôi, hình như tôi hao hao giống ai đó trong đàn con của bà, mẹ cả dừng tay, nói dịu:

- Gì thì gì cũng phải để người ta công tác tốt chứ!

Thế là từ đó, mỗi khi có dịp về` quê, ngày, ông là của mẹ cả. Đêm, bước những bước vội vàng, ông đến với chúng tôi.

Tôi vẫn chưa có khái niệm về` bố`.

Khi tôi năm tuổi, mẹ sinh thêm em bé, tên nó là Quận. Em tôi xâu sấu, chào đời được ít ngày thì mất. Khổ thân em, sinh ra, không có hậu môn. Lúc em tôi mất, có bố` tôi chúng kiến. Ông ôm tôi vào lòng, khóc “con ơi!”.

Được ôm vào lòng, được gọi con ơi giống như các bạn hằng ngày có bố`, tôi sung sướng quá, liền ôm cổ ông. Tôi hạnh phúc đáp lại “Bố`, bố`, bố` ơi”.

Bố tôi bỏ cơ quan trên Sơn La, Mộc Châu về hẳn quê làm phó thường dân sống cùng vợ và con.

Nhiều năm làm quan xã với cương vị chủ nhiệm hợp tác kiêm chủ tịch, kiêm cả bí thư đảng ủy, “chất quan” đi đâu ở đâu cũng được long trọng đã ngấm sâu vào xương tủy máu thịt bố tôi rồi, giờ làm sao bố có thể thản nhiên vác cuốc, đánh trâu ra đồng cày ruộng như những ngày xa xưa? Cái sĩ diện, lòng tự trọng của bố và ánh mắt dân làng làm sao có thể cho bố trở về với công việc đồng áng gồ cọt của mình dòng dõi nhà mình một cách thản nhiên vô thường được!

Từ ngày mất chức, chưa một lần bố xuất hiện trước đám đông, chưa một lần bố tham gia lao động hợp tác xã.

Nhưng tình yêu, chỉ có tình yêu, tình thương vợ chồng mới giúp được bố tôi vượt qua được cái sĩ diện bấy nay của bản thân mình.

Mùa lũ năm ấy nước lên quá nhanh.

Mẹ tôi vừa mới sinh nở chưa tròn tháng, sức khỏe chưa hồi phục, em tôi qua đời.

Mẹ tôi ốm yếu cả thể xác lẫn tinh thần thế mà đã phải ra bãi lợ nước sông ngập đến tận cổ nhỏ cây đay.

Bất chấp sự dị nghị của mọi người, bố ra bãi lợ ruộng giúp mẹ tôi. Bố kéo mẹ lên bờ, bắt mẹ về nhà nghỉ dưỡng để bố làm. Mẹ tôi không nghe, cứ nằng nặc đuổi bố tôi về. Mẹ tôi xanh muốt, nước thũng da. Sông ào ào, nước nặng phù sa, lạnh ngắt. Đồng bãi ngập hòa cùng một dòng sông. Không khí lao động khẩn trương nhộn nhạo như một bãi biển quá đông người. Mênh mông là vậy, đông đúc là vậy, tập trung lao động là vậy, thế mà bố vừa mới xuất hiện, mọi người nhận ra ngay. Họ để ý, chỉ trỏ, xàm xì.

Mẹ cả cùng đàn con nheo nhóc cung cúc nhỏ cây đay trên phầ n ruộng nhà mẹ cả, thấ y mọi người chú ý chỉ trở cũng tò mò nhìn theo. Nhận ra bố ́ đang làm trên phầ n ruộng nhà tôi, mẹ cả lờ đi coi như không nhìn thấ y. Nhưng, mọi con mắ t đổ xô về ề phía mẹ cả. Những con mắ t đảo liên hô ỉ. Những con mắ t tò mò muố n xem mẹ cả sẽ làm gì. Trong không khí như ngày hội, những con mắ t muố n xem phim chương, những cái tai muố n nghe ca nhạc.

Họ tiêm kích:

- Nhìn kia, đúng là vợ trẻ có khác. Ngạc nhiên chưa, lão nhà mà y kia kia, bỏ việc nhà đi làm cho con ranh...

- Vợ kẻo con cột bắ ng thật chẳng ăn ai...

- Nóng mắ t quá. Phải tôi, tôi sẽ cho con ranh á y một trận.

- Bà hiề n quá đấ y. Thê ế mà cũng để yên được!

- Ít ra cũng phải cho nó một trận đòn cảnh cáo!

Bị kích động, mẹ cả tức giận nổi cơn thịnh nộ, cá m liề m xấ n xỏ đế ế n chỗ mẹ tôi, bỏ rách nón, túm tóc quấ n mắ y vòng dìm mặt mẹ tôi chìm xuố ng nước:

- Con đĩ không biế t nguợng này, con đĩ này.

Bố ́ đập mẹ cả ra xa:

- Về ề làm đi. Đừng có ác. Người ta vừa mới ở cũ.

- Ái chà, bênh gái đĩ...

- Người nhà với nhau. Còn phải nể mặt tôi chứ.

- Con đĩ mà gọi là người nhà à?

- Ít mô`m thôi. Vạch áo cho người xem lưng. Người ta đang nhìn mẹ nó kia kìa.

- Không vạch người ta cũng thấ`y. Quá quắ`t nó vừa vừa thôi!

Bô` kéo mẹ cả về` phầ`n ruộng nhà mẹ cả. Ruộng mênh mông nước dập dề`nh cản ngược lại, miệng ngập nước, đi sát bên nhau, một tay túm lắ`y nhau, tay kia giang ngang khua như mái chèo trông hai người như một cái bè nửa chìm nửa nổi. Nắ`ng gắ`t chói chang lắ`p lánh theo làn sóng lúc chồ`m lên, ẹp xuồ`ng. Gió thổi bạt chiế`c nón trên đầ`u mẹ cả. Cha kéo tay mẹ cả, nước ngập sâu mênh mông, ngỡ như cha đang vắ`t và cứu con thuyề`n đang bị chìm dầ`n.

Không biế`t bô` nói gì mà mẹ cả lặng thình suồ`t buổi làm. Lặng thình và lầ`m lụi như con thuyề`n mục nát nặng phù sa.

Tuổi thơ tôi được chứng kiế`n nhiề`u lầ`n mẹ cả đế`n tận đầ`u ngõ chửi rửa mẹ tôi. Thương bô`, mẹ tôi không chửi lại. Mẹ đứng giữa sân nói với bô` nhưng là nói để mẹ cả nghe:

- Ông về` đi, đừng bao giờ đế`n đây nữa. Ông bà tôi tội tình gì, hơi một tí là chị ta lôi ra chửi.

Mẹ cả xắ`n vào tận nhà túm tóc đánh mẹ tôi.

- Gái đĩ lại ra cái giọng chính chuyên. Mà có tội với tổ tiên nhà mà. Mà làm ô nhục tổ tiên nhà mà con đĩ ạ...

Bô` bịt mô`m mẹ cả. Những tưởng bô` bệnh người vợ trẻ, ai ngờ bô` thương cả hai. Có bô` ôm mẹ cả, mẹ tôi tranh thủ lợi thế` xắ`n vào, giựt tóc, đắ`m đập vào bụng mẹ cả. Không kịp trở tay, rắ`t nhanh, bô` vắ`ng người chịu cú đập á`y thay mẹ cả. Cứ thế`, bô` như bia đỡ đạn, che cho bên này, đỡ đòn cho bên kia. Cả làng xúm tới xem ai cũng phải bật cười.

Mẹ tôi khóc:

- Chúng mày rút ra khỏi nhà tao ngay!

Bố theo mẹ cả, chính xác hơn, bố dẫn mẹ cả về nhà để điếu đình.

Im ắng hàng tháng trời không thấy mặt bố, mẹ tôi ra ngóng vào trông. Đêm nào mẹ cũng sửa soạn giường chờ đợi. Còn tôi, tôi thấy ông gây phiền toái cho mẹ tôi quá nhiều. Ngoài đường, hề trông thấy tôi là thế nào người ta cũng đàm tiếu làm tôi rất khó chịu. Vì thế tôi cũng không hào hứng về bố lắm. Tôi cảm thấy tôi và bố chưa có gì gắn bó tới mức lâu không gặp là nhớ. Tôi ghét ông.

Tôi nhớ mãi những ngày mùa đông gieo rắc buồn. Bàn chân tôi nứt nẻ vì heo may. Tôi đi tôi đi, mẹ đun nước sôi kê t ngâm chân hai mẹ con. Những bàn chân kết bunn ngâm nước bỏng như khoai. Sau đó, mẹ lấy mỡ gà xoa một lớp mỏng lên bàn chân bàn tay, lên má hai mẹ con. Khói bếp mùa đông ấm áp nhưng khô đến khó thở. Có thể là do ngâm chân lâu trong nước, có thể là do thời tiết, lần ấy tôi bị viêm phổi nặng, quặt quẹo hàng tháng trời phải nghỉ học. Bệnh tật và mệt mỏi tôi thấy nao nao buồn, thấy chán đời, thấy thiếu thốn, thấy mất mát một cái gì ấy mà tôi không nhận diện được thành lời. Có lẽ hoàn cảnh đã khiến tôi cả nghĩ, già sớm tuổi? Có thể con trai ở độ tuổi dậy thì, nhỡ nhàng nửa người lớn nửa còn trẻ con, tâm trạng, ý nghĩ dờ dờ ương ương? Tôi ghét sự có mặt của mình trên cõi đời này. Tôi ghét bố. Đôi khi tôi thấy ghét cả mẹ. Tôi cảm thấy mẹ lạc lõng với tôi. Tôi cảm thấy hình như mẹ muốn bứt phá muốn ruồng bỏ hiện tại. Có những lúc tôi lại thấy mình có lỗi với mẹ. Tôi ao ước làm được điều gì đó bù đắp cho mẹ.

Và rồi, bố đã trở lại. Bố trở lại vào lúc ban ngày. Tôi không bất ngờ lắm. Mẹ tôi cũng không vui.

Có bố công khai, chúng tôi lại có những nỗi buồn mới. Nỗi buồn của một gia đình không danh chính. Một gia đình vá víu vào nhau. Thực sự là mệt mỏi. Hình như cả ba chúng tôi ai cũng mệt mỏi, ai cũng chạy trốn ý nghĩ thật trong nhau mặc dù bề ngoài tất cả đều vì nhau, bù đắp cho nhau. Cả ba chúng tôi đều nỗ lực một cách vô thức để không cho ai thấy tâm trạng yếu đuối nơi tận cùng trái tim mình. Bởi chúng tôi thấy ai cũng đã quá khổ vì ai, ai cũng có lỗi với ai. Đời là một vở kịch. Kịch bản cuộc đời do mỗi tâm hồn, lương tâm mỗi nhân vật tự định đoạt.

Cả quãng đời tuổi trẻ linh hồn mẹ tôi thủy chung duy nhất một mối tình. Nhưng mẹ phải sống trong vòng vây của bố.

Nhiều đêm mẹ bỏ mặc chúng tôi, mẹ lao vào bóng tối, băng qua cánh đồng, băng qua những con đường vắng vẻ, băng qua những bãi tha ma, mẹ đến với đằm Vạc. Mẹ đứng với dòng sông. Sóng sông Hòn Gầm gào muôn thuở vỗ ì oạp vào bờ, khấc dẫu tuổi thơ. Tiếng sáo trúc thoang thoảng, vu vơ ùa theo tiếng gió dật dìu, xa, rồi rồi lại chìm, lại rõ. Tiếng sáo trúc của những chàng trai trẻ tuổi bên kia sông như âm vọng linh hồn từ đâu đó trở lại, ùa vào thể xác đang căng đầy ký ức của mẹ tôi. Ký ức bừng sáng lên khiến mẹ tươi mơn như một cô gái chưa chồng. Đẹp và buồn, tuổi thơ mẹ và Hạnh. Mẹ mơ màng trong tiếng sáo, mẹ say nồng ký ức thuở đang yêu. Thánh thót, du dương, rộng rành, trầm bổng. Mẹ ngây ngất thả hồn theo tiếng sáo. Gió rung mạnh ruộng ngô, dào dạt lá. Mẹ tần ngần nhìn mãi những bóng ai. Dòng sông đêm, đen như dải lụa khổng lồ. Sóng miên man như những sợi chỉ dài vô tận. Mẹ không còn phân biệt được đâu là hư đâu là thực, là phép lạ hay là nếp nhớ nhung miền ký ức. Và rồi, giữa mênh mang ma mị của màn đêm, gió hoang đại oằn mình như lộc xoáy thổi bốc lên những đám cát

dựng đứng như bóng hờn. Mẹ hét lên: “Cút đi, đừng ám ảnh tôi nữa. Hãy để yên cho tôi sống!”. Tim mẹ như vỡ ra. Mẹ quát bóng ma hay chính mẹ đang quát mẹ. Hạnh là linh hồn, là máu thịt là tất cả những gì làm nên mẹ.

Sau ngày giải phóng miền Nam ít năm, Bệnh viện Điều dưỡng thương binh tâm thần của tỉnh được xây dựng trên địa bàn xã mình. Khu Điều dưỡng thương binh Tâm thần cách nhà tôi chừng nửa cây số. Hàng trăm thương binh tâm thần được chuyển từ viện Điều dưỡng ở Nho Quan, Ninh Bình, ở Thuận Thành, Bắc Ninh về nơi đây. Kỳ lạ, những người chiến binh tâm thần, họ mất trí nhớ, họ nói linh tinh, họ không làm chủ được hành động của họ, họ mất khôn nhưng họ không quên chiến trường mà họ từng chiến đấu. Thương binh tâm thần mà vẫn nghiêm chỉnh thực hiện kỷ luật quân đội, kỷ luật của những trận đánh.

Sớm tinh mơ dân tình đã phải thức dậy bởi tiếng đồng thanh như hô như quát: “Nghiêm! Chào cờ chào”, “Xin thề! Xin thề” của các đồng chí thương binh. Chưa hết, các đồng chí ấy lần lượt hát Quốc ca, hát đủ những bài ca truyền thống Quân đội Nhân dân Việt Nam. Hát xong, hô “nghiêm” và “nghỉ”. Cứ thế ngày lại ngày diễn ra như một kịch bản cố định.

Những ngày đầu mất ngủ, sinh hoạt bị đảo lộn, bà con rất khó chịu. Sau, nghe nhiều thành quen, thành thuộc những bài hát của các anh. Tinh thần yêu nước của những chiến binh qua những bài hát, những lời đanh thép “Xin thề, xin thề” có sức truyền cảm, lan tỏa, tác động đến tâm hồn, ý chí người dân quê tôi. Từ khi có các thương binh về điều trị tại Bệnh viện Điều dưỡng, năm giờ sáng nghe thấy tiếng hô “Nghiêm. Chào cờ chào” là toàn dân thức dậy liền. Khi thế một ngày mới bắt đầu với những âm vang âm hưởng của những bài ca cách mạng.

Mùa hè, nhiệt độ lên đến ba tám bốn mươi độ, đó là thời điểm bệnh tật của những người chiến binh trong khu điểu dưỡng trở nên trầm trọng. Phần lớn các đồng chí thương binh điểu dưỡng ở đây từng là những sĩ quan chỉ huy tiểu đội, đại đội, trực tiếp tham gia, chỉ huy những trận đánh.

Những đêm không ngủ là những đêm các đồng chí thương binh ngẫm nghĩ nhiều. Nỗi nhớ quá khứ, nhớ một thời trai trẻ, một đời binh nghiệp oanh liệt, niềm hãnh diện trỗi dậy trong lòng bệnh binh, kích động tâm lý bệnh binh tâm thần. Thế là, họ la hét “Xung phong”, họ giơ tay làm khẩu súng bắn, bắn, bắn. Họ hát Quốc ca. Họ hát những bài hát họ từng hát nơi chiến trường. Họ khóc. Họ cười. Họ đập phá. Họ vượt rào. Họ chửi bới... Họ không chịu nổi.

Và rồi một đêm. Một đêm trời mưa to lắm, mưa sau bão dai dẳng đến cả tuần. Cha tôi com nước xong, từ nhà mẹ cả vào với mẹ con tôi. Cha đeo chiếc đài bán dẫn bé như viên gạch bên vai. Đài bán dẫn cha vắn to, oang oang tiếng phát thanh viên chương trình đọc truyện đêm khuya vọng vào giường ngủ mọi nhà. Cha xách quần, lội bì bõm bùn lầy. Ba chúng tôi vui vầy trên chiếc giường tre cột kẹt.

Ngoài hiên mưa vẫn mưa, vẫn mưa vẫn mưa.

Chúng tôi hạnh phúc vui đùa, chìm trong giấc ngủ bình yên, mưa ngừng rơi lúc nào không rõ.

Trong không gian tĩnh lặng êm đềm của làng quê đang sâu giấc, bỗng bật lên tiếng ai như tiếng gọi đò. Người làng ngỡ tưởng mình đang mơ. Mẹ tôi mơ nhiều rồi nên mẹ biết mẹ không mơ. Mẹ nhận ra tiếng ai đó là ai.

Mẹ nhận ra tiếng ai đó là ai, bởi hơn chục năm nay, hàng vạn ngày nay mẹ đã đợi tiếng người này!

Như có một luồng điện cực mạnh chạy khắp cơ thể mẹ. Mẹ run lên. Tim mẹ đập thập thình, phùng phùng rớt vào tai mẹ.

Tiếng gọi của người ấy ào ạt lại gần rõ từng lời thảm thiết:

- Thắm ơi, em Thắm... ơi! Anh về với em đây!

Trong cơn bão, gió thổi ào từng cơn dào dạt, cây cối ngã nghiêng cành lá. Gió run rẩy đẩy tiếng người ấy loang lổ. Trong làng, những mái nhà có người vẫn ngủ say có người bị thức dậy.

- Thắm ơi! Thắm ơi anh về với em đây! Thắm ơi Thắm...

Mẹ ngồ i dậy, bám chặt vào người con. Mẹ quên có cha nằ m bên cạnh.

- Con ơi, anh ấy đã hy sinh, có giấy báo tử. Người ta làm lễ truy liệu cho anh từ lâu rồi.

Hình như gió bắt đầu nhẹ hơn, mượt như lá cỏ. Mẹ nghe rõ tiếng chân người ấy từng bước oàm oạp lún sâu trong bùn lầy. Tiếng gọi ngân lên từ đôi môi người ấy gần hơn, rõ hơn, tha thiết hơn.

Mẹ vụt nhanh như sóc, bật toang ô cửa sổ. Cửa sổ có hai cánh mở ra đường.

Vươn cánh tay ra ngoài song cửa, giang rộng vòng tay mẹ đón anh.

- Thắm ơi, anh về với em đây. Thắm ơi mở cửa cho anh. Mở cửa cho anh Thắm ơi...

Mẹ mừng quá, cuống quýt chạy ra chạy vào. Mẹ run, mẹ vội vàng quên cả cách mở chốt cửa ra vào:

- Vâng, em đây! Em ra ngay đây, Hạnh ơi,...

Tiếng người ấy như phát điên:

- Thắm ơi, cứu anh! Thắm ơi cứu anh! Cứu anh với Thắm ơi!
Chúng nó đuổi theo anh. Chúng nó bóp cổ anh! A, chúng nó đánh anh...!

Mẹ mò lên tìm diêm châm lửa. Bàn tay run run, que diêm thắm nước. Tiếng người ấy thât kinh:

- Thủ trưởng ơi! ôi ơi, cái Thắm nó bóp dái em.

Mẹ chưa kịp tin những ngôn từ. Tiếng Hạnh róng riết hơn:

- Cái Thắm nó bóp dái em. Thủ trưởng ơi cứu em!

Khô i đá lạnh ập vào đầu mẹ. Tai mẹ ù đi. Mẹ điếng người. Thật không thể tin nổi. Mẹ gâ n như chét lạng.

- Cái Thắm nó bóp dái em thủ trưởng ơi cái Thắm nó bóp dái em!

Ngôn ngữ ấy không phải anh. Mẹ bàng hoàng, hoa mắt, gục đầu ngã lưng vào cánh cửa. Cánh cửa bị xô ngã, đập sầm vào tường, bật trở lại dúi mẹ ngã thêm.

Bà ngoại nẵ m lép kẹp trên tấ m phản, trở mình, thở dài:

- Thắ ng Hạnh. Thắ ng Hạnh đấ y. Khỏ, thắ ng giặc cho uố ng thuố c độc, thắ n kinh rô i. Mắ y ngày trước, thắ y mắ y cái ô tô bít kín chở thương binh về bệnh viện tâm thắ n. Mua gió, đêm hôm nhớ... nhớ nhà trở n trại.

Mẹ tôi im lạng, như chét đứng.

Trời ập đổ mưa rào. Mưa. Mưa. Mưa. Tiếng người ấy lạng câm chỉ còn tiếng mưa rơi. Mẹ tôi hốt hoảng chạy ra mưa. Mẹ chạy lên

đê làng. Gió ngả nghiêng những khóm tre làng. Bùn lầy nhão nhoét, mẹ liêu xiêu như hình nộm giữa đòng, gió mưa quất, quật ngả nghiêng, ướt sũng. Mẹ đứng trên cao, mảnh như thân cây sậy. Mẹ nhìn khấp xung quanh, gió, mưa trắng xóa, không một bóng người. Mẹ cảm lạnh trở về, mắt đỏ hoe cay xè, toàn thân sũng nước chảy tong tong xuống nền nhà ẩm ướt.

Cha tôi lấy cái chăn mỏng quấn lên người mẹ. Cha cầm cái đuôi chăn xoa xoa lên mái tóc bết ướt của mẹ. Cha lấy áo quần cho mẹ thay.

Mẹ vẫn lặng im như người trầm cảm.

Cha lật đật chuyển động. Cha kiễng chân, với chiếc xà cọt treo đầu giường.

Cái xà cọt từng nhiều năm cha đeo bên mình. Cái xà cọt chưa bao giờ cha rời xa nó. Mắt chực mắt quyên, về ở với mẹ con tôi, cha đóng một cái đinh lên cái cột nhà cuối giường. Cha treo chiếc xà cọt lên đó. Nhiều năm rồi nó vẫn nguyên chỗ ấy. Mẹ và tôi chưa một lần chạm tới. Cha mở chiếc xà cọt, lấy một tập thư dày được bọc kín trong một cái khăn, đưa cho mẹ.

Cha bảo:

- Ngày ấy, người đưa thư chuyển thư cho anh. Chuyện xa rồi, xin mình bớt giận.

- ...

- Mong mình tha lỗi cho tôi, ngày ấy...

Cha tôi cầm khăn nhắc lại từng lời, làm đứt đoạn dòng suy tưởng của mẹ. Mẹ cầm tập thư từ tay cha, lặng lẽ, vắn to ngọn đèn. Mẹ tôi đọc.

“Đơn vị, ngày...

Em thân yêu,

Ở chiến trường đang vào mùa mưa. Mưa thối đât thối trời khiến lòng càng nhớ em tha thiết. Em của anh đã có kết quả thi đại học chưa? Hẳn mẹ đồng ý cho em làm cô giáo? Anh cũng muốn vậy. Bộ đội với cô giáo hợp nhau hơn. Cô giáo của anh sẽ thay anh dạy các con học. Em biết không, hôm trước, anh được cử đi trình sát cùng mấy cô giao liên đường Trường Sơn. Mới hôm nào, con gái sông Hồng xinh tươi, da bánh mật mơn mớn thanh xuân mà giờ đây, môi tím ngắt, da vàng, teo tóp. Bọn Mỹ ném bom, rải chât diệt cỏ diệt người. Tàn ác và khắt nghiệt. Phụ nữ sinh ra là để được yêu thương. Vậy mà họ cũng có mặt ở nơi này. Chao ôi chiến tranh! Thật đau xót, bất nhân.”

“Chiến trường ngày...

Em thương nhớ,

Đường hành quân núi lại núi trùng trùng điệp điệp. Ba lô bốn mươi cân tư trang luôn trên vai. Và trên kia, máy bay địch âm ào soi mói. Chúng thả bom không tiếc của tiếc tiền. Và mặt đất từng bước chân bộ đội, mìn lá, mìn rơi bất kể chỗ nào cũng có thể giết người. Núi lại núi chót vót điệp trùng. Và mưa nữa thắm nặng đôi vai. Kìa dưới lèn đá ai đó bỏ rơi những cuốn sách. Những cuốn sách từ giảng đường theo người lính ra trận, dù mưa rơi, dù mệt lả chân không muốn bước sách vẫn được nâng niu, cất dưới đáy ba lô. Thế mà... Đồng đội đi qua ai cũng lưu luyến nhìn. Có mặt nơi chiến trường ai cũng hiểu, sức cùng lực kiệt, kỷ vật dù thiêng cũng phải bớt bớt dần. Nhìn cuốn sách gió lật từng trang, mưa nhòe chữ, có người lính trong đoàn hành quân phía trước nhặt lên ngắm nghía một đoạn đường, rồi phải để lại. Người lính trong đoàn hành

quân sau lại nhặt, cầm sách trên tay một đoạn đường lại đành đặt nó bên đường....”

“... ”

Em thân yêu,

Anh đang ngồi bên con suối, nước rất trong và dòng chảy thật êm đềm. Anh lắng nghe tiếng chim rì rào trong trẻo. Thật hiếm hoi những giây phút tuyệt thế này. Ở chiến trường, cái chết cận kề. Khổc nghiệt là vậy nào có xá gì bởi trong lòng, trong trái tim mỗi người đều lung linh hình ảnh quê nhà, bóng dáng người mẹ, người vợ người yêu hiền thảo chung tình. Biết ở quê nhà người thân yêu cũng từng ngày khổc khoải nhớ mong. Nghĩ về điếu đó những người lính thấy lòng ấm áp hơn. Nghĩ về điếu đó, càng quyết tâm chiến đấu. Chiến đấu cho tình yêu, cho quê hương cho ngày trở lại. Anh thêm lắm ngày toàn thấnng đến gần để chiến tranh kết thúc, để anh về chúng mình làm đám cưới. Dù thế nào cũng đợi anh em nhé.

Mấy anh trong đơn vị nhận được thư nhà, nghe nói đợt này rất nhiều sinh viên được đi du học. Lý lịch đồ như vậy anh tin em cũng có trong danh sách. Em đi du học anh cũng rất mừng. Thấnm ơi, nếu ngày mai anh chỉ là nấnm cỏ trong nghĩa trang em cũng đừng buồn em nhé, bởi đó là con đường anh đã chọn.

Hì, em thân yêu, mê mãi quá, giờ anh mới nhận ra khóm mua xòe bông hoa tím lấp lay in bóng lên trang thư anh viết. Anh sẽ gấn t một bông gửi vào thư cho em... (Đơn vị mà biết, anh sẽ bị phê bình lãng mạn điếu y).”

“Chiến trường ngày...”

Em của anh,

Lại một lần, anh cùng hai anh nữa được phân công đi lấy gạo cho đơn vị. Trên đường về gặp máy cô thanh niên xung phong cũng đi tải gạo. Gặp lũ giữa đường, mưa trắ ng trời đành dựng lều đợi lũ đi qua. Nào ngờ cả tuầ n mưa lũ không thôi. Bụng đói mê m trong khi ba lô của ai cũng căng đầ y gạo. Vậy mà bọn anh không ai dám lấy một nắ m nắ u cháo ăn. Anh em đào củ mài, củ rừng nướng ăn qua bữa. Đê n khi hế t lũ, những chiế c ba lô căng đầ y gạo sưng nước mưa cũng hoàn toàn mô c mủn. Nghĩ đê n anh em trong đơn vị đang chờ gạo, trên đường trở về đơn vị lòng ai cũng trĩu buồ n.

Lúc lội qua con suồ i, có cô gái bị hành kinh, vì bắ t ngờ gặp lũ phải trú rừng đê n cả tuầ n nên không chuẩn bị “tư trang phụ nữ” máu loang đổ thành vệt, vắ t, đĩa từng đàn bám theo. Cô gái xắ u hổ, sợ mọi người biế t, mặt tái mét chạy gắ n đắ ng sau, khóc. Cô gái lấy khăn mặt của mình làm khô . Đường hành quân dài đê n cả tuầ n, mưa tắ m tắ không kịp khô, bọn anh thay nhau nhường khăn mặt, áo may ô cho cô gái dùng. Có ai hiểu hế t muôn vàn nỗi khổ của trận địa, chiế n trường. Trong gian khổ người ta gắ n nhau hơn, thương nhau hơn đờ ng cảm với nhau hơn. Hình như là thê . Sự thực là thê . Các cô gái ấy anh phải gọi là chị. Họ là sinh viên, tốt nghiệp là xung phong ngay vào chiế n trận. Chiế n tranh. Em ơi, dù ai đó mới chỉ có mặt ở chiế n trường chưa một lần cầm súng bắ n quân thù, sự có mặt của họ cũng đủ xứng đáng anh hùng. Chiế n tranh. Chiế n tranh là một sự nghiệp. Một sự nghiệp vĩ đại. Một sự nghiệp phải đánh đổi bắ ng rắ t nhiề u xương máu. Vậy thì em ơi, hãy nhớ lấy, hãy khắ c dắ u trong tim chúng ta, con chúng ta và thê hệ cháu chắ t về sau mãi mãi muôn sau tưởng nhớ đau thương mà t mát vì sự nghiệp này.

Vài phút nữa đơn vị anh xung trận. Anh sung sướng và anh hạnh phúc, vì anh biế t có người con gái quê hương từng giờ từng phút

ngĩ về` anh, yêu thương anh...”

“Chiế`n trường ngày...

Em thương nhớ của anh,

Chiế`u thứ Bảy, họp kiểm điểm, phê và tự phê bình. Kiểm điểm phê bình xong, tiế`p theo sẽ là những sinh hoạt vui vẻ, những bài hát tập thể, hát đơn ca, ngâm thơ, kể chuyện, một điế`u thuố`c chuyê`n nhau mỗi đũa một hơi. Cuố`i buổi sinh hoạt thường tùm tùm kể chuyện tiế`u lâm, khoe ảnh người yêu, ảnh vợ, con. Thấ`m à, gửi cho anh một tâ`m hình, giờ em lớn nhiê`u ngỡ lâu quá anh không nhận ra em nữa. Ở chiế`n trường thêm được nghe giọng nói con gái miê`n Bắ`c lắ`m...”

“...

Em của anh,

Lại thêm một đò`ng đội hy sinh. Chàng trai Thái Bình thường hay cho anh ngắ`m hình người yêu cậu â`y. Những đêm trăng sáng, cậu â`y thường lặng ngắ`m sao đoán người yêu đang ở đâu. Cậu â`y bảo, nê`u còn sô`ng, ngày hoà bình trở về`, sẽ làm phù rể cho anh...

Anh nghĩ đê`n anh và em. Em yêu, đạo này em thê` nào? Có nhiê`u người biế`t chúng mình yêu nhau, chờ nhau không? Có kẻ nào đê`n tán tỉnh em không và em có thay lòng đổi dạ? Anh làm sao biế`t được em đang nghĩ gì có còn yêu anh hay là em ân hận trót hứa hẹn với anh? Em của anh, (anh muố`n nói ngàn lâ`n như thê`) dù thê` nào cũng đợi anh về`. Đợi anh về` em nhé. Không lâu nữa đâu em, ác nghiệt quá rô`i, chả lẽ cứ đánh nhau mãi sao, chả lẽ quân đê` quố`c không biế`t xót xa tính mạng của con em mình hay sao! Không lâu nữa đâu em, chỉ năm năm hoặc hơn thê` một ít là cùng,

giờ em mới hai mươi và anh vẫn còn trẻ. Xa anh, em gắ'ng học, phải học tập để xây dựng nước nhà xây dựng quê hương, để được đi du học nước ngoài, em vẫn thường mơ như thế' mà. Không còn cách nào khác, cũng như bạn anh, người bạn đã hy sinh, đêm nay anh lặ'ng ngắ'm sao trời. Một ngôi sao rắ't sáng, anh nhớ hôm mình chia tay chúng mình cùng ngắ'm những vì sao, anh ngỡ đó là em. Anh nhớ em rắ't nhiề'u. Anh thắ'm nghĩ ngoài kia, dù ở nơi nào nhớ anh, em ngướ'c sao trời và tin anh cũng đang nhìn về' nơi á'y..."

"Chiề'n trường ngày..."

Em muôn vàn yêu nhớ của anh,

Nghe nói má'y chị hôm trước đi cùng bọn anh về' tới đơn vị bị chỉ huy kỷ luật. Ông thủ trưởng giận đùng đùng cho rắ'ng các chị về' chậm trễ là bởi đi theo trai. Lão ta lật tung ba lô tìm kiế'm thư tình. Nghĩ mà thương quá, con gái giữa chiề'n trường toàn đàn ông, dăm ba cô gái như những bông hoa hiế'm. Con gái con trai độ tuổi thanh xuân gặp nhau yêu nhau là chuyện thường tình chứ có sao! Thủ trưởng cay nghiệt quá, hay thủ trưởng muố'n yêu mà không dám nên mới cay nghiệt như thế' em nhỉ? Anh lại nghĩ đế'n em, ở nhà, đang độ rự'c rờ nhắ't của đời người, tránh sao được những lời ong bướm, tránh sao được những phút xao lòng. Né'u có vậy anh thông cảm, tha thứ cho em nhưng cũng mong em hiểu cho rắ'ng, người lính trận mạc chịu sao được kẻ tắ'm thường an phận ngồ'i nhà hắ'ng tay trên"

Mẹ không đủ nghị lực đọc hế't tập thư dày.

Sáng hôm sau, mẹ một mình xuống viện Điều dưỡng thăm ông Hạnh.

Mẹ chuẩn bị rất nhiều quà, đầy hai cái làn. Nào lọ ruốc, nhãn trong vườn, bó hoa sen trong đầm, chiếc bút máy anh tặng hôm chia tay, cả chiếc áo của ông Hạnh ngày xưa, mẹ cũng mang theo. Mẹ muốn mượn đồ vật gọi lại trong anh những kỷ niệm, như thể tâm hồn anh có thể sẽ trở lại bình thường.

Nhưng hôm đó ông Hạnh đang lên cơn kích động tâm hồn. Ông bị nhốt riêng trong một căn phòng. Bác sĩ không cho mẹ vào thăm. Bác sĩ bảo, chị không nên gặp anh ấy lúc này. Mẹ bảo, tôi đợi ngày này đã ngót hai mươi năm, xin anh đừng bắt tôi đợi thêm một ngày nào nữa.

Bác sĩ mặc áo bờ lu, gương mặt khô ngô, nghiêm nghị. Trước khi bước vào phòng giám đốc hội ý, bác sĩ dẫn mẹ ra phòng khách ngồi đợi.

Mẹ ngồi đó, hờ hững, lo lắng, lòng bồn chồn nóng ran như lửa đốt. Cây phượng vô tâm hoa đỏ rực rỡ chói chang trong nắng.

Tiếng loa trong viện Điều dưỡng vang lên: “Đông chí Hạnh, mang phù hiệu số... đến nghị ra phòng khách gặp người nhà...” Tên ông Hạnh vang lên, tim mẹ như ngừng thở, chỉ một giây thôi, ngàn vạn mạch máu tủa về, thôn thốc, trái tim trở nên rộn ràng những nhịp mạnh.

Lần đầu tiên trong đời Hạnh có người nhà đến thăm. Trông anh kìa, chẳng có gì biểu hiện kẻ tâm thần. Cái dáng đi nghênh ngang hãnh diện làm sao, ngực ưỡn thẳng, lắ c lư cái đầu, như ghé con mới lớn, bước những bước chân gắ p gắ p theo đồ ng chí y tá dẫn đường.

Mẹ đứng dậy đi về phía cửa để được đón anh sớm hơn giây giây phút phút. Nhưng kìa, bỗng dưng anh sững lại, trân trân nhìn mẹ. Bỗng dưng anh cau mày vắ n vện, mặt ngắ u lên có vẻ như tức giận.

Thắ t thắ n hoang dại, Hạnh bỏ chạy, kêu la:

- Anh em ơi, cứu tôi! Cứu tôi!

Tiế ng ông Hạnh la làm náo loạn cả bệnh viện. Như một phản ứng dây chuyề n, những người thương binh khác cũng lắ n lượt la hét, hô, gào.

Tắ t cả cán bộ nhân viên bệnh viện có mặt buổi sáng hôm đó đầ u chạy ra khỏi phòng làm việc tắ đầ n với các phòng bệnh trắ n an tinh thắ n thương binh bệnh binh.

Một bác sĩ cùng ba bồ n người hộ lý ngay tắ p lự tóm lắ y ông Hạnh, xích tay ông lại, đưa ông vào phòng giam giữ điề u trị.

Họ tiêm thuố c an thắ n cho ông. Ông khóc nghề u ngào như một đứa trẻ:

- Đồ ng chí ơi, cái Thắ m nó bóp dái em, đau lắ m các anh ạ.

Giữa thanh thiên bạch nhật, mẹ tôi lại được một trận bẽ bàng. Mẹ tôi tủi hổ đầ n mức không thể khóc được.

Bác sĩ trực tiế p điề u trị bệnh cho ông Hạnh giải thích với mẹ rắ ng, Hạnh bị bệnh tâm thắ n phân liệt. Bệnh tâm thắ n phân liệt

có rất nhiều dạng. Có dạng người bệnh biểu hiện lâm lì, sợ đông người, cứ ru rú trong buồng tối. Có người thờ ơ, lãnh đạm, không chuyện trò với ai. Trường hợp tâm thần của ông Hạnh là dạng bệnh Tâm thần phân liệt thể hoang tưởng. Nguyên nhân là do sức ép ở chiến trường từ tiếng nổ quá lớn của bom tấn, bom tạ chẳng hạn. Hằng ngày, Hạnh bình thường như người khỏe mạnh, không có chút gì biểu hiện của bệnh. Nhưng khi bị ức chế, nhớ về quá khứ, nhớ về kỷ niệm, những điều đó kích động đến tâm lý, tác động đến não khiến Hạnh hoảng loạn và hoang tưởng. Ví dụ như, nghe thấy tiếng động lớn, tiếng nổ, Hạnh lập tức một bàn tay làm súng, một tay kia đỡ súng, lom khom, lom khom hệ trọng bước từng bước, nheo mắt ngấm, bấn phẫn, phẫn, phẫn như bấn súng thật. Trong cơn hoang tưởng, ông không còn là con người nữa, mà là một con thú. Khi ấy ông không làm chủ được mình, mất hoang đại như con vật. Trong tình trạng đó, nếu chúng ta không biết cách làm dịu thì rất có thể không lường trước được điều gì sẽ xảy ra với những người có mặt lúc ấy. Những điều tương tự như vậy là chuyện thường xuyên xảy ra trong bệnh viện này.

Bác sĩ còn nói rằng, ngay từ những ngày đầu chuyển về đây, trong một lần trốn viện, trên đường đi bộ về nhà, ông Hạnh gặp một người làng, họ đi qua và nhận ra ông ấy. Người làng là một phụ nữ. Chị ta kể hết sự tình về mẹ tôi cho ông Hạnh nghe rằng, mẹ tôi chữa hoang, rằng mẹ tôi đang ở với ông Mã. Câu chuyện đó đã ảnh hưởng lớn tới bệnh tâm thần hoang tưởng của ông Hạnh. Người đàn bà này đã phản bội ta. Thế mà cả quãng đời chinh chiến ta chỉ nghĩ về nàng, nhớ nàng, yêu thương nàng. Ta quyết chiến và ta đã gả ng số ng để trở về với nàng, bù đắp cho nàng những tháng ngày chia xa. Ta những tưởng nàng đau khổ vì nhớ ta, yêu ta. Sự thật, nàng không như ta nghĩ. Nàng hèn hạ số ng với người đàn ông khác không mấy may ý nghĩ đợi ta trở về. Hôm nay, nàng là kẻ thù. Nàng đến để giết ta!

Ý nghĩ mông lung trong đầu khiến bộ não ức chế muốn nổ tung. Căn bệnh tái phát. Ông Hạnh lên cơn, la hét, ông ôm đầu chạy thục mạng về phía trong bệnh viện là vì thế.

Bác sĩ khuyên mẹ tốt nhất là không nên gặp ông Hạnh, đừng để ông ấy xúc động, rất không tốt cho bệnh của ông ấy.

Nghe lời bác sĩ, mẹ tôi không đến viện Điều dưỡng Thương bệnh binh để được gặp ông Hạnh nữa. Được điều trị được chăm sóc tận tình cả về vật chất lẫn tinh thần, ông Hạnh đã khoẻ trở lại.

Những ngày thời tiết dễ chịu, ông Hạnh được giao công việc trông coi đàn bò đi gặm cỏ. Ai gặp ông Hạnh lúc này, thật khó biết được ông là thương binh tâm thần. Trẻ chăn trâu xóm quanh ông vui đùa. Ông kể chuyện chiến trường, chuyện tiếu lâm. Tác phong như ngày trẻ. Ông Hạnh hiền khô, cười như trẻ nhỏ.

Ông là người rất dễ gần nên nhiều khi trẻ con trâu đùa dữ, cà chớn, chọc ghẹo ông đến mức làm ông ức chế, nổi khùng. Bọn trẻ vô tình, chúng không hiểu rằng ông đang mang bệnh tâm thần, thần kinh rất yếu, sức chịu đựng có hạn. Những lúc ông Hạnh nổi khùng mất ông vằn lên dữ tợn như một con thú dữ trong con số ng mái với kẻ thù. Bọn trẻ sợ quá, bỏ chạy.

Nhất quỷ nhì ma, sau này khi biết quy luật căn bệnh của ông Hạnh, bọn trẻ thường xuyên trêu ông hơn. Chúng trêu ông đến khi ông tức giận gầm lên chúng hả hê sung sướng bỏ chạy.

Những lúc thấy bóng dáng ông Hạnh ở đâu đó, không phải ở trong bệnh viện, mẹ tôi đóng giả thành người khác, chiếc khăn mỏ quạ quàng kín mặt, chiếc nón lá chụp sụp tận cằm, mẹ lấp ló sau bụi cây, cột điện ngấm nhìn ông. Mẹ muốn nói với ông tất cả những gì vì ông mà mẹ đã trải qua, mẹ đã phải chịu đựng. Mẹ yêu thương ông, chăm sóc, bù đắp cho ông những tháng ngày còn lại. Chuyện riêng tư chỉ có mẹ mới hiểu mẹ. Mẹ muốn Hạnh hiểu. Hạnh yêu thương. Nhưng tại sao, ai đã nói trước những gì về mẹ với ông Hạnh? Họ

biết gì chuyện của hai người, họ biết gì tâm tư của mẹ? Kẻ đó là ai? Ai độc ác biến mẹ thành kẻ thù, thành hiểm họa của ông?

Mùa nhãn chín, cả làng, nhà ai cũng treo đu` loang xoang trên cây buộc vào cột nhà để thỉnh thoảng kéo dọa dơi ăn nhãn. Đêm không ngủ, mẹ tức giận, bầm bở ra sân hùng hục kéo dây thùng cho cái cớ i đá treo trên cây nhãn trong cái vỏ thùng lương khô kêu choang choang. Mẹ kéo liên hô`i, kéo hùng hục, mô` hôi ướt như tắ m. Đàn dơi sợ hãi bay ràn rạt. Tiếng choang choang, bực bực đuổi dơi ăn nhãn của mẹ làm hàng xóm cũng lục tục dậy làm theo. Người ta sợ dơi bên nhà mẹ chạy sang cây, ăn nhãn nhà họ. Thế` là cả một đàn đu`ng thanh rộn rã khắ p làng choang choang, bực bực đuổi dơi ăn nhãn đang mùa chín rộ. Một đêm cả làng không ngủ.

Nắ m trong viện Điề`u dưỡng ông Hạnh cũng không ngủ được. Nghe tiế ng bực bực choang choang từ ngoài làng vọng lại, ông Hạnh ngỡ mình đang ở chiế n trường, trận chiế n bắ t đầ u, bom nổ ùng oàng. Ông giơ hai tay nắ m vào nhau như khẩu súng lục, hô: Bắ n! Bắ n! Bắ n!

Choang choang, bực bực, bắ n bắ n, những chiế n binh trong viện Điề`u dưỡng bệnh tâm thầ n cũng đu`ng thanh la hét “Xung phong, xung phong, anh em ơi, bắ n, bắ n, bắ n!!!!”. Một đêm, cả bệnh viện lẫn xóm làng náo loạn như một trận đấ.

Trưa. Mẹ đi chợ bán nhãn về`, dưới bóng nhãn mát rượi sân nhà, mẹ thắ y ông Hạnh đang chơi bi với con trai. Mẹ đứng lặng ngắ m nhìn. Lầ n đầ u tiên trong đời mẹ thắ y hình ảnh này. Như thể thắ y chồ ng mình, bố` của con trai mình đang làm trẻ con say sưa chơi trò chơi với con trai. Ông Hạnh hồ`n nhiên nheo mắ t, xoáy những viên bi bắ n xa quay tít. Thắ ng bé ngưỡng mộ tít mắ t cười thán phục. Hạnh cũng hạnh phúc cười theo.

Nhớ lại lời bác sĩ, nhớ tiếng gào của Hạnh kẻ mắc bệnh tâm thần. Lo lắng cho con, uất hận trào lên cổ mẹ. Ném phụt đôi quang gánh xuống đất, mẹ túm áo ông Hạnh, lôi xềnh xệch vào nhà, ấn ông ngồi xuống ghế.

Ông Hạnh ngỡ ngác như đứa trẻ không biết vì sao, tội tình gì mà bị mắ ng.

Mẹ rót chén nước cho ông. Đẩy chum nhãn trên bàn về phía ông Hạnh. Mẹ hỏi:

- Cứ thầy em là anh làm sao thế! Em đã làm gì sai? Em đã làm thế bao giờ mà anh bêu em khắp thiên hạ?

- Thấ m buồn cười thật, anh có làm gì đâu. Thấ m với anh bạn từ thuở nhỏ, anh có làm gì đâu.

- Anh không làm gì? Tôi làm gì anh? Anh dựng chuyện, anh bôi tro trát trắ u vào mặt tôi. Còn con tôi nữa, tôi cá m anh động đế n con tôi. Anh tránh xa con tôi ra.

Hạnh bớ i rớ i. Anh ngồ i trên ghế ngọ nguậy gắi đầ u gắi tai ngó ngoáy như một con sâu.

Mẹ đế n gầ n, phía đầ ng sau, quàng tay ôm cổ ông, gục đầ u vào lưng ông Hạnh:

- Anh thầy em chưa đủ khổ hay sao! Anh nghĩ em sung sướng lắ m phải không. - Mẹ siế t chặt vòng tay về phía trước áp gương mặt nức nở trong vòm ngực anh. Hai con người tưởng như là một, giờ là hai số phận đặc biệt, gầ n nhau mà xa lạ biế t chừng nào. - Ai chia rẽ chúng ta, ai đẩy chúng ta đế n bi kịch này! Anh biế t em khổ thế nào không. Trời ơi, sao chúng ta phải chịu khổ thế này chứ!

- Đánh nhau khủng khiếp lắm Thắm ạ. Anh tưởng anh chết rồi ấy chứ. Đơn vị anh gần như chết cả, tay một nơi, chân một nơi không đứa nào được chôn đầy đủ. Anh về được là may đấy. Khi ở trại Nho Quan, anh vẫn còn bị méo mồm cơ. Bây giờ thì hết rồi. Một tai anh giờ vẫn không nghe thấy gì đâu Thắm ạ.

Mẹ ôm chặt ông nức nở:

- Mình sẽ ở với nhau, em van anh, anh đừng nói càn nữa nhé, anh hiểu không?

Ông Hạnh đưa tay gạt những sợi tóc vương trên mặt Thắm:

- Thằng Mã nó làm gì em. Nó làm gì em, anh bắt nó bỏ mẹ nó ngay!

- Bây giờ ông ấy là bố của con em, anh tha cho ông ấy. Mình sẽ về ở với nhau anh nhé. Mình sẽ ở với nhau, anh không còn phải đi đâu hết

- Đừng khóc nữa Thắm ơi, con trông thấy nó cười đấy!

Nói được đôi lời với nhau, dù chẳng đâu vào đâu, mẹ cũng thấy lòng dịu nhẹ.

Các người thấy đấy, mẹ tôi không phải là con đĩ mà cuộc đời đã xô đẩy mẹ tôi. Chân lý thuộc về kẻ mạnh. Mẹ tôi, thân gái yếu mẽm, mẹ biết làm gì bảo vệ được tình yêu của mẹ! Người ở chiến trường, kẻ hậu phương. Trời ơi làm sao cưỡng lại được kẻ chủ mưu lạm dụng, chiếm đoạt? Giờ đây ông Mã đã là cha của tôi, ông ta mất tất cả sự nghiệp danh vọng vì quan hệ bất chính với mẹ tôi. Ông ta có trách nhiệm, ông ta yêu mẹ con tôi, ông ta không hối hận, vậy thì mẹ tôi làm sao có thể vô tư ruồng bỏ ông ấy, cha tôi được?

Hình như ông Hạnh chẳng hiểu những gì đang diễn ra từ mẹ. Ông hồ`n nhiên. Ông lơ đãng. Ông vô tâm.

Ông Hạnh ngồ`i trên chiế`c ghế`, mẹ tôi vẫn quàng tay ôm ông. Ông đưa vói chùm nhãn trên bàn, ăn.

Ông đứng dậy ra khỏi vòng tay mẹ. Ông ngó nghiêng, Ông khom lưng thận trọng bước từng bước dài như người lính trinh sát trong rừng sâu thận trọng sợ dẫm phải mìn. Ông nhận thấ`y góc tồ`i là chỗ an toàn, ông sợ hãi đứng nép vào xó nhà cạnh cái kệ`u thóc. Trong góc tồ`i căn nhà ngổ`i cổ, lắ`p loáng mắ`t người bệnh tâm thầ`n như con thú đang bị săn đuổi ánh lên sự run sợ ẩ`n trố`n kẻ thù:

- Anh có làm gì đâu. Anh không biế`t. Anh có biế`t gì đâu.

- Thê` mà trong thư anh bảo, anh luôn mong em được bình an. Anh không bao giờ để em phải khổ...

- Thôi đi, Thắ`m ơi. Bom nó giội dữ lắ`m, xác người văng lên cây, vùi xuố`ng hồ`, tung tóe khắ`p nơi những mảng thịt, chân, tay mỗi nơi một thứ. Anh bị sức ép méo mó`m, tai điề`c. Em không nhìn thấ`y bụng anh đây này, em thấ`y không, vế`t thương đây này... Nó hành anh khổ lắ`m.

- Người ta bảo anh chề`t rô`i. Người ta làm lễ truy điệu cho anh. Em làm sao biế`t được. Hạnh, anh còn thương em không? Anh có còn muố`n em được số`ng nữa không? Em xin anh, anh đừng bêu tên em, anh đừng như thê` nữa...

Mẹ kéo tay ông Hạnh, kéo thật mạnh, lôi ông ra khỏi xó kệ`u thóc đầ`y bóng tồ`i, đẩy ông ngồ`i xuố`ng chiế`c giường đôi. Mẹ ngoảnh đi để khóc:

- Em đang sống bằng những kỷ niệm của ngày xưa. Nhờ nó mà em sống, anh đừng đánh mất, anh đừng cướp nó của em.

Thầy nài cơm nguội đặt trên phản, ông Hạnh nhồm dầy, bước tới, mở nài cơm, bóc một nắm thật to ăn nhồm nhoàm.

Mẹ đau đớn thốt lên:

- Trời ơi, có khổ thân tôi không!

- Anh có làm gì đâu!

Ông Hạnh đứng lên, trước khi đi, ông vét thêm một nắm cơm nguội nắm nắm trong tay vừa nói vừa ăn:

- Thắm ơi, thôi đi. Anh về đây.

Mẹ ngồi nguyên trên giường, xoay nghiêng, nhồm cỏ, nhìn theo ông, người đàn ông lom khom như con gấu, bóng liêu xiêu đổ xuống đường làng đang trưa nắng chang chang, “trời nóng thế này. Đêm nay bệnh tật đau đớn lại hoành hành anh, chết mất.”

Những ngày hè nắng nóng ba chín bốn mươi độ, mẹ không để Hạnh có điều kiện gần gũi tôi. Hình như tình yêu con, khát khao che chở bảo vệ con mình lớn hơn tất cả mọi thứ tình: “Cút đi, đừng động vào con tôi” - Mẹ tôi hét lên như vậy mỗi khi thầy ông Hạnh đến gần tôi. Những lúc như thế trông ông Hạnh dần thộn lại càng dần thộn hơn, đến tội nghiệp.

Ông hằng hực, chơ vơ. Những lúc tỉnh táo, đầu óc thanh bạch mãnh liệt yêu cuộc sống, lại là lúc làm cho ông tức giận chính ông. Tại sao lúc này ông lại tỉnh! Tại sao ông lại là ông mà không phải thầy Hạnh hoàn toàn mất trí nhớ! Ông ao ước có một gia đình, có vợ có con. Ông yêu Thắm, ông vẫn còn yêu Thắm. Ông vẫn là ông

mà tại sao ông không phải là ông? Cả Thắm nữa, em chẳng còn là em tự khi nào?

Ông Hạnh lững thững đi về phía con đê. Ông đứng đó con đê quai lờng lộng. Gió thổi bạt áo ông. Gió phả n khích rớt vào tai ông lời thắm thì của gió của hương thơm giai điệu lúa đang thì con gái trên cánh đồng mượt xanh trải rộng dưới chân đê. Trời chiều như biển cạn xanh khiết một màu. Những đám mây phấp phới, mỏng tang như lụa, lướt lướt lướt trôi, nhẹ như con sóng nhẹ lớp lớp lang.

Trời tối sậm tự lúc nào ông Hạnh chẳng biết. Đàn bò ông chặn bỏ mặc ông, chúng tứ tán, lục tục tìm về chuồng trại. Tiếng một con bò kêu ở phía bụi rậm bờ ao dưới chân đê, phía trong làng. Con bò lạc đàn làm ông thức tỉnh. Ông chạy xuống chân đê, rẽ hàng rào chui vào bờ ao kéo con bò chui ra. Chưa kịp đặt tay vào cái dây thừng xỏ mũi con bò, ông ngã xuống, bất động, cứng đờ. Ông giẫm phải dây điện hở giăng khắp bờ ao dọa kẻ trộm đánh trộm cá ban đêm.

Bữa cơm tối hôm đó doanh trại viện Điều dưỡng điếm danh. Thiếu ông, người ta đổ xô đi tìm. Sáng hôm sau người ta thấy xác ông khô cứng bên mép ao.

Thế là xong một kiếp người! Vụt qua như một ánh sao băng.

Đám ma ông Hạnh do viện Điều dưỡng Thương bệnh binh tâm thần tổ chức. Mẹ không cho phép bố tôi được gặp ông Hạnh lần cuối. Đám ma ông Hạnh, cha cũng không được đi đưa. Không phải là vợ, mẹ tôi không được phép để tang ông Hạnh. Mẹ tôi đội khăn tang, mặc áo xô trong lòng. Tôi và mẹ đứng bên linh cữu ông Hạnh. Chúng tôi đi sau xe tang.

Hằng năm chúng tôi làm mâm cơm cúng giỗ ông Hạnh.

Di ảnh ông Hạnh được rửa từ thẻ chứng minh quân nhân mẹ tôi trang trọng đặt trên bàn thờ, dưới tấm hình của bà tôi. Bố tôi im lặng, không phản đối gì.

Bố ở với chúng tôi những năm cuối cuộc đời.

Vì bố, vì tình yêu tình thương, tình người, mẹ cả và chúng tôi, hai gia đình xích lại gần nhau hơn.

Ông Hạnh mất mẹ tôi già đi rất nhanh, thân sắc mẹ đổi khác nhiều. Bố tôi càng thương mẹ. Bố muốn bù đắp cho mẹ tôi nhưng bố hơn mẹ quá nhiều tuổi. Tuổi già sức yếu, bố tôi không bù đắp được gì cho mẹ.

Ngày bố sắp đi xa, bố không còn biết gì, khi ấy mẹ tôi xin phép mẹ cả được đưa bố về bên nhà mẹ cả để việc ma chay thuận bề gia thất.

Trước giây phút cuối của cuộc đời, bố tôi tỉnh táo lạ thường.

Bố ra hiệu bảo mẹ tôi lại gần, nắm xuông bên cạnh.

Bố chìa cánh tay chỉ còn lớp đồ da bọc xương cho mẹ ngả đầu vào. Phê u phào nói: “Mình tha lỗi cho tôi”.

Bố trút hơi thở cuối.

Hôm phát tang, con trai cô Tỏi cũng đến nhưng cô Tỏi thì không.

Khi cha còn sống, con trai cô Tỏi căm ghét bố. Vì bố, anh ta phải chịu biết bao điều tiếm, cơ cực. Anh ta quyết không nhận cha.

Nay bố mất, anh ta đến cúi lạy. Anh ra khóc gọi, bố ơi bố bỏ con!

Bố tôi hưởng thọ chín mươi tuổi.

Bố mất. Nghĩa là bố đã hoàn thành vai diễn của mình. Vai diễn trong vở kịch “Gia đình tôi”. Vở diễn “Gia đình tôi” bố tôi là nhân vật trụ cột, mẹ cả mẹ hai là hai nhân vật chính. Cô Tôi, và nhiều cô khác trong “Ban chấp hành thủ trưởng” là những nhân vật tô điểm. Tôi, chính tôi, dù được sống cùng bố cùng mẹ nhưng tôi cũng chỉ là một nhân vật phụ. Tôi may mắn hơn con cô Tôi, tôi ghét bố nhưng không đến mức căm thù.

Đám ma bố tôi cả làng háo hức kéo nhau đến. Nghĩa tử là nghĩa tận. Người ta đến không chỉ để đưa tiễn bố tôi về nơi an nghỉ cuối cùng. Người ta đến còn là để được tận mắt ngắm xem có bao nhiêu đứa con hoang dám đến chịu tang cha. Họ chen nhau tới gần để nghe rõ tiếng than khóc, họ điểm danh kháo nhau còn thiếu con nhà này nhà nọ không đến để tang cha.

Cha tôi có ý nguyện khi chết chôn cạnh mộ ông Hạnh. Hai người đàn ông làm nên cuộc đời mẹ. Sau này mẹ cũng nằm cạnh đó luôn. Mẹ tôi không đồng ý. Mẹ bảo, ở dưới đó chỉ có mẹ và ông Hạnh ở bên nhau chứ nhất định là không có bố.

Đêm, tiếng chó sủa lùa thừa, tiếng người lao xao trong gió vọng vào nhà, mẹ làm râm:

- Ông Hạnh à. Ông đừng tưởng chỉ mình ông sốt ruột. Tôi sốt ruột hơn ông cơ đấy. Cứ ở đấy đợi tôi, tôi với ông sắp được đoàn tụ rồi. Hay là ông muốn nói chuyện với tôi? Vào trong này, chứ tôi lắm tôi làm sao mà ra ngoài đó với ông được.

Mẹ tôi gần đất xa trời, lúc nào cũng lo lắng sợ tôi quên ngày giỗ ông Hạnh:

- Con nhớ, hứa với mẹ là không được bỏ giỗ. Ông Mã còn có nhiều con, chứ ông Hạnh, mẹ trông cậy ở con. Chỉ có mình con.

Những ngày cuối cùng của cuộc đời, mẹ tôi luôn miệng trò chuyện với ông Hạnh. Toàn những chuyện ngày trẻ, tôi không thể nào hiểu nổi. Mọi người đến thăm, thấy vậy, bảo:

- Người âm về gọi cụ rồi. Cậu chuẩn bị tinh thần, cụ sắp đi đây...

Tôi không thể nào hiểu nổi, mẹ gặp được người âm, mẹ gặp ông Hiếu, mẹ gặp ông Hạnh, tại sao mẹ không gặp bố tôi? Hay là ông bố tôi bị giam trong địa ngục bởi những tội lỗi của ông trên trần gian? Hay là, hay là...?

Mẹ bảo tôi mang võng bạt Trường Sơn của ông Hạnh mắc vào cái cột ngoài hiên cho mẹ nằm cho thoáng.

Tôi rải chiếu chiếu xuống thêm nằm bên cạnh mẹ. Mẹ nói chuyện với ông Hạnh suốt đêm. Mẹ ơi, mẹ lần quá rồi.

Đêm khuya quá. Không gian như ngừng trôi. Tôi thiếp đi lúc nào không biết. Khi tỉnh dậy, tôi nén lặng đến gần mẹ, khẽ gọi: “Mẹ ơi, con đưa mẹ vào nhà mẹ nhé, ở ngoài này nhiều muỗi lắm”. Không thấy mẹ trả lời. Ghé sát vào tai mẹ, tôi lại gọi: “Mẹ ơi, mẹ vào nhà nằm mẹ nhé”. Mẹ vẫn thản nhiên im lặng. Mắt mẹ mở to không chớp, nước mắt mẹ tràn âm thái dương. “Mẹ, mẹ làm sao thế mẹ ơi!”. Tôi lay gọi. Tôi ôm chặt mẹ. Tôi ghé sát tai vào ngực mẹ. Tôi hoảng “Mẹ ơi mẹ đừng đi! Mẹ ơi mẹ đừng chết!”

Một lần nữa tôi áp tai lên ngực mẹ, tôi nín thở lắng nghe hơi thở nhẹ. Tim mẹ đã ngừng đập.

Tôi đau đớn vực mặt vào lòng mẹ. Tôi ngửa mặt lên trời gọi ông Hạnh. “Ông Hạnh ơi, mẹ tôi bỏ tôi về với ông rồi!” Tôi gọi Quận em gái tôi, sau cùng tôi mới gọi bố.

Đáp lại lời tôi là những vì sao chi chít sát bên nhau. Mẹ từng bảo với tôi rằng, mỗi vì sao mang một vị thần, mỗi vị thần ứng với một số phận. Tôi quỳ gối giữa sân, hai tay ôm chặt lồng ngực tôi nức nở: “Mẹ ơi, vì sao nào là ông Hạnh, vì sao nào là bố? Vì sao nào yêu quý Quận em con? Mẹ sẽ đứng chỗ nào, mẹ ơi, mẹ đứng ở chỗ nào, mẹ đợi con, mẹ nhé, con sẽ đứng bên mẹ, mãi mãi bên mẹ, mẹ ơi!”

Khóc hả nỗi đau. Tôi vuốt mắt cho mẹ. Đôi mắt hiền từ nhắm lại. Tôi ôm chặt mẹ, áp má vào ngực mẹ, nằm bên mẹ, khi nào trời sáng bạch tôi mới thông báo với họ hàng.

Tôi vực đầu vào lòng mẹ. Mẹ bình yên trôi trong đêm, trôi trong đêm, trôi trong giấc ngủ êm đềm. Tôi nín lặng khô dòng nước mắt. Trong thình không nghe du dương tiếng mẹ thắm thì, ngày xưa, ngày xưa, mẹ trẻ đẹp nhất làng...

Ngày xưa, ngày xưa mẹ có một mối tình... Ngày xưa, ngày xưa, ngày xưa ấy...

Mẹ của con, con của mẹ...

Ngày xưa, ngày xưa, ngày xưa ấy...

- Mẹ ơi!

Hà Nội, mùa thu 2012.

Quảng Ninh, tháng Tư 2013.

Mục lục

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30